PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 60 lir

Leto XXV. Št. 139 (7333)

TRST, sreda, 18. junija 1969

ZAKLJUČEK POSVETOVANJA 75 PARTIJ V MOSKVI

Objavili so «osnovni dokument» ki ga niso podpisale vse partije v celoti

Brez pridržkov ga je podpisalo 60 partij, KP Italije, Avstralije, San Marina in Réuniona so podpisale samo en odstavek dokumenta - Prava slika o posvetovanju bo mogoča šele po podrobni proučitvi vseh stališč

MOSKVA, 17. — Danes opoldne se je Georgijevski dvorani kremeljskega dvorca zaključilo posvetovanje komunističnih in delavskih strank, ki se je začelo 5. junija. To posvetovanje, na katerem so bili navzoči predstavniki 75 strank, bo vsekakor predmet analiz, za sedaj pa lahko napravimo le kratek obračun vtisov, o poteku in o ozračju zasedanja.

Tako imenovani osnovni dokument posvetovanja pod naslovom «Naloge borbe proti imperializmu v sedanjem razdobju in enotnost akcije komunističnih in delavskih strank ter vseh protiimperialističnih sil» je bil sprejet na današnji zaključni seji. Ena partija (iz Dominikanske republike) ni hotela podpisati dokumenta, ker ga, kakor se je zvedelo, ima za preblagega, oziroma nezadostno revolucionarnega. Štiri partije (Avstralija, Italija, San Marino in Reunion) so podpisale samo en odstavek dokumenta. Dve partiji (norveška in britanska) se morata še izreči — o čemer bosta odločali njuni vodstvi. Dve partiji (kubanska in švedska levičarska stranka) nista podpisali dokumenta, ker so njuni predstavniki bili navzoči kot opazovalci. Nekatere partije (Romunija, Švica, Sudan, Maroko in Španija) so podpisale dokument s pridržkom, ki so ga javno izrazile, ali jih bodo v kratkem pripravile.

Če bi skušali odnose spremeniti v številke, tedaj bi iz takega pregleda izhajalo, da je 60 partij sprejelo «osnovni dokument» brez vsakih omejitev. Razume se, da se pojem enotnosti ne more izražati z matematičnimi formulami. To pot se na primer to izraža tudi v načinu, kako so se na posvetovanju posamezne partije izražale o Kitajski. Če se podrobneje pogleda, kako in zakaj so posamezne partije obsojale Kitajce, se vidi, da je glede tega nastal širok razpon odtenkov in da partije, ki so izrekale podporo Sovjetski zvezi, niso tega delale z enako govorico. Značilen je tudi primer odnosov do tako imenovanih češkoslovaških dogodkov nekatere partije (Avstralija, Italija) so zelo odločno obsodile zasedbo Češkoslovaške. Z druge strani je med partijami, ki so brez pridržkov podpisale «osnovni dokument», tudi komunistična stranka Francije. Predstavniki te partije niso prenehali obsojati zasedbe Češkoslovaške, toda strinjali so se z zahtevo predstavnika češkoslovaške partije, da se «češkoslovaški problem» sproži na tem posvetovanju. Med partijami, ki so brez pridržkov podpisale «osnovni dokument», so se nekatere izrecno izrekle proti ideji o enotnem centru. Druge so odločno poudarjale, da je treba enotnost komunističnega gibanja graditi «okoli socialističnega tabora, okoli komunistične stranke Sovjetske zveze in okoli Sovjetske zveze».

Običajno štejejo podpisnic «osnovnega dokumenta» niti v tem primeru ne daje prave slike o bistvu stališč partij podpisnic. Prava slika o posvetovanju se verjetno lahko ustvari šele, če se pozorno proučijo vsi nastopi na tem posvetovanju in vse, kar vsebujejo. Če bi sedaj ocenjevali, kaj je bilo na tem posvetovanju bistveno novega, tedaj bi glede na prejšnji dve posvetovanji predvsem ugotovili, da je to pot posvetovanje v glavnem pokazalo javnosti, da so razlike v stališčih bile izražene v pogojih do sedaj nepoznane tolerantnosti, da je sovjetski tisk zabeležil tudi govore, v katerih so se neposredno obsojala nekatera ravnanja Sovjetske zveze.

Eden od vtisov, ki se lahko odnese s tega posvetovanja, je tudi ta, da se je velik del njegovih udeležencev zavzemal za staro koncepcijo enotnosti «okoli komunistične stranke Sovjetske zveze in okoli Sovjetske zveze». Ne glede na število glasov v korist takih stališč, je težko predpostavljati, da bodo ta imela enako uporabno vrednost kakor nekoč, ker je prav to posvetovanje pokazalo, kakor ugotavljajo opazovalci posvetovanja, da se je v komunističnem gibanju mnogo spremenilo v devetih letih, ki so potekla od prejšnjega posvetovanja do sedaj, in da se enotnost lahko gradi le z iskanjem skupnega imenovalca v stališčih vseh partij.

Osnovni dokument, ki so ga danes podpisali, se začenja s trditvijo, da zahteva sedanji položaj akcijsko enotnost komunistov in vseh protiimperialističnih sil za čim plodnejše izkoriščanje novih možnosti širše ofenzive proti imperializmu, proti silam reakcije in vojne.

Dogodki zadnjih desetih let — nadaljuje dokument — so jasno pokazali, da je ameriški imperializem izkoriščevalcev orožnik sveta in največji sovražnik emancipacijskih gibanj.

Dokument namiguje na dogodke v ČSSR, ko pravi, da «sovražniki socializma ne opuščajo poskusov, da bi zrušili temelje socialistične oblasti, da bi onemogočili socialistično preobrazbo družbe in da bi ponovno vzpostavili svojo oblast». Dokument v tej zvezi dodaja, da je obramba socializma mednarodna dolžnost komunistov.

Dokler traja agresivni blok NATO — dodaja dokument — ima organizacija varšavskega pakta važno vlogo, da zajamči varnost socialističnih držav proti kakršnemukoli vojaškemu napadu imperialističnih sil za obrambo miru.

Za ohranitev miru — je rečeno dalje v dokumentu — je najbolj nujna naloga preprečiti širjenje jedrskega orožja in uresničiti pogodbo proti atomskemu oboroževanju.

V zvezi z nesoglasji med socialističnimi državami, ki jih povzroča različna raven njihovega gospodarskega razvoja, njihovega družbenega ustroja, njihovega mednarodnega položaja, ali ki odvisijo od njihovih mednarodnih značilnosti, je v dokumentu rečeno, da je mogoče in da je treba ta nesoglasja uspešno premostiti na podlagi proletarskega internacionalizma z diskusijo in z bratskim sodelovanjem. Ta nesoglasja ne smejo razbiti združene fronte socialističnih držav proti imperializmu.

Udeleženci konference — trdi osnovni dokument — potrjujejo soglasnost stališč o dejstvu, da je temelj odnosov med bratskimi partijami v načelih proletarskega internacionalizma, recipročne solidarnosti in pomoči, spoštovanja neodvisnosti in enakosti partij, nevmešavanja v notranje zadeve.

Vse partije imajo v našem razdobju, ko ne obstaja vodilni center mednarodnega komunističnega gibanja, enake pravice. Vsaka komunistična partija je odgovorna za svojo dejavnost pred lastnim delavskim razredom in pred narodom, istočasno pa pred mednarodnim delavskim razredom.

Dokument končno omenja različna stališča, ki so se pojavila med udeleženci konference ter v tej zvezi trdi: «Udeleženci konference so prepričani, da je mogoče in da je treba uspešno reševati sporne probleme z okrepitvijo vseh oblik sodelovanja med komunističnimi partijami: z razširitvijo odnosov med partijami, izmenjavo izkušenj, razgovorov in posvetovanj v bratskem vzdušju, s skupnimi akcijami na mednarodnem polju. Mednarodna dolžnost vsake partije je, da prispeva z vsemi sredstvi k izboljšanju odnosov in k razvoju recipročnega zaupanja med vsemi partijami.

Nadaljevanje kongresa socialistične internacionale

EASTBOURNE (Vel. Britanija), 17. — V Eastbournu se je danes nadaljeval enajsti kongres socialistične internacionale. Številni delegati so posegli v razpravo, ki je zajemala predvsem dve temi: združitev Evrope ter pomoč državam v razvoju.

Predsednik nizozemske laburistične stranke Jan Tinberger je dejal, da je ena od poglavitnih nalog socialistov «boj proti revščini v nerazvitih državah». V tej zvezi je pozval vse države z visoko razvitim gospodarstvom, naj združijo svoje sile za pospeševanje razvoju držav z nizkimi dohodki. O istem problemu je govoril tudi predsednik socialistične stranke ZDA Harrington.

Daljši govor o evropskem problemu je imel italijanski delegat Cariglia, ki je med drugim dejal, da se v sedanjem položaju odpirajo nova obzorja za evropsko integracijo ne samo na gospodarskem, finančnem in družbenem področju, ampak tudi na političnem področju. Podobne teme, posebno pa problem priključitve Velike Britanije v EGS, je obravnaval britanski laburist George Brown. V razpravo so nato posegli še belgijski socialist Henry Fayat, voditelj avstrijske socialistične stranke Bruno Kreisky ter portugalski socialist Mario Suarez.

KONČNI IZIDI VOLITEV NA SARDINIJI

Okrepile so se stranke leve sredine KPI pa je obdržala dosedanje sedeže

Priprave na zasedanje centralnega komiteja PSI

RIM, 17. — Končni izidi volitev na Sardiniji kažejo, da se je volitev udeležilo poprečno okoli 80 odstotkov volivcev. Socialisti so v primerjavi z deželnimi volitvami 13. junija 1965 napredovali, nekoliko so napredovali tudi demokristjani, znatno pa PSIUP. Komunisti so obdržali svoje sedeže.

Izidi so naslednji: KD 330.194, 44,6 odst., 36 sedežev; PSI 87.812, 11,9 odst., 9 sedežev; PRI-SA 22.186, 3 odst., 1 sedež; PS D'Az. 33.223, 4,5 odst., 3 sedeže; KPI 146.233, 19,7 odst., 15 sedežev; PSIUP 32.815, 4,4 odst., 3 sedeže; PLI 33.323, 4,5 odstotka, 3 sedeže; PDIUM 22.742, 3,1 odst., 2 sedeža; MSI 26.676, 3,6 odstotka, 2 sedeža; drugi 5.853, 0,7 odst., noben sedež.

Pri deželnih volitvah 13. junija 1965 pa so bili izidi naslednji: KD 303,654, 43,4 odst., 35 sedežev; PSI 48.278, 6,9 odst., 5 sedežev, PSDI 37.935, 5,4 odst., 3 sedeže, PS D'Az.-PRI 44.621, 6,4 odst., 5 sedežev; KPI 143.395, 20,5 odst., 15 sedežev; PSIUP 26.295, 3,8 odst., 1 sedež; PLI 42.990, 6,1 odst., 3 sedeže; PDIUM 20.463, 2,9 odst., 2 sedeža; MSI 31.858, 4,6 odst., 3 sedeže.

Socialistični voditelj Attilio Corona je o izidu volitev izjavil med drugim: «Sardinski volivci so očitno reagirali na nevarnost dvojnega razkola: razkola socialistov in razkola leve sredine, ki bi bil usodna posledica prvega. Kar se tiče socialistov, so bili volivci nedvomno pametnejši od voditeljev stranke. Njihovo glasovanje je poziv na enotnost. Upamo, da ga bodo sprejele vse strani in da se ne bodo delale neumnosti. Glede uspeha leve sredine je treba poudariti, da to pot ni bilo tiste notranje polemike med njenimi komponentami, ki je bila poglavitni element za izid političnih volitev maja 1968.»

Socialist prof. Orsello je izjavil, da izid volitev potrjuje zelo pozitivno težnjo, ki se je pokazala pri volitvah prejšnjo nedeljo in je dala sicer lep uspeh, ki je toliko večji, kolikor prihaja v trenutku očitnih težav za našo stranko. Tudi iz tega vidika mora veljati za pametnega predlog, o odložitvi zasedanja centralnega komiteja, ki ga je postavil Tanassi in ki je med raznimi utemeljevanji izrecno navedel, da se ne sme prejudicirati izid deželnih volitev na Sardiniji s prenagljenimi ali negativnimi rešitvami.

Politični urad KPI je v svojem poročilu poudaril, da je proučil izid deželnih volitev na Sardiniji in ugotovil, da je komunistična stranka obdržala svoje glasove in sedeže s prejšnjih deželnih volitev. Toda je nekoliko nazadovala v primerjavi z izidom političnih volitev maja 1968, in v odstotku tudi v primerjavi z letom 1965.

Levičarske in avtonomne sile v celoti niso sicer dosegle pozicij iz leta 1968, vendar so okrepile svojo navzočnost v deželni zbornici.

La Malfa je dejal, da izid volitev na Sardiniji kaže splošno volilno napredovanje republikancev. Dodal je, da so republikanci skupno s sardinskimi avtonomisti dobili 50 odstotkov glasov več kakor lani. Dodal je, da so se republikanci prvikrat udeležili volitev na Sardiniji z lastnim znakom.

Vodstvo PSIUP je po svojem današnjem sestanku objavilo sporočilo, v katerem izraža zadovoljstvo z novo uveljavitvijo stranke na sardinskih volitvah, kjer so od prejšnjega enega sedeža prešli na tri. Dodal je, da uveljavitev stranke omogoča levici povečanje svojega predstavništva v sardinski deželni zbornici. Ta okrepitev levice je še pomembnejša, ker se je dosegla v velikih težavah. Med drugim je v poročilu tudi rečeno, da iz izida teh volitev izhaja nujnost pospešitve borb za enotnost tudi na Sardiniji, da se začnejo od spodaj ustvarjati pogoji za levo alternativo

V pripravah za zasedanje centralnega komiteja PSI je podtajnik stranke Bertolli imel pogovor z De Martinom in Giolittijem. Na vprašanje, ali je verjetna kratka odložitev seje centralnega komiteja, ki je bila sklicana za ponedeljek, je Bertolli odgovoril časnikarjem: «Menim, da vprašanje odložitve centralnega komiteja ni vprašanje velike važnosti. Ne razumem razlogov za odložitev. Problemi stranke so isti, ki so; dokumenti so bili že predloženi prejšnjemu centralnemu komiteju. Zaradi tega sem mnenja, da mora centralni komite na svojem prihodnjem sestanku preveriti politična stališča in nato iskati sporazum za upravljanje stranke.

Poslanec Giuseppe Amadei, ki pripada struji Rinnovamento, je dejal, da morebiten predlog za odložitev centralnega komiteja, ni «niti resen niti koristen in torej nesprejemljiv». Giolitti je izjavil, da njegova struja ne bo zahtevala odložitve. Ariosto pa je časnikarjem izjavil, da je po njegovem pozitivna možnost kratke odložitve centralnega komiteja, «ker ne bi menjal bistva vprašanj, toda ni omogočil dodaten čas za razmišljanje».

Podtajnik v zunanjem ministrstvu Mario Zagari pa je izjavil: «Izvolitev Nennija za podpredsednika socialistične internacionale in uspeh PSI na sardinskih deželnih volitvah sta druga dva dogodka, ki bi morala svetovati mnogo previdnosti vsem socialističnim strujam. Zato sem mnenja, da vsakdo, ki namerava povzročiti nove bolestne razkole, bi moral razmisliti o dejstvu, da visoko mesto, ki je kongres socialistične internacionale ponudil italijanskemu zunanjemu ministru, pomeni uspeh same zunanje politike vlade leve sredine».

Dalje je Zagari izjavil, da volitve na Sardiniji dokazujejo zaupanje v enoten socializem in da sedaj «morajo demokristjani in komunisti in ne samo socialisti pokazati, kakšna je njihova osnovna tendenca».

Član vodstva PSI Roberto Palleschi je izjavil, da člani struje Rinnovamento in avtonomistične desnice še dalje grozijo z razkolom, češ da bi hotela nova večina menjati politiko stranke proti levi sredini. Dejansko pa bi samo razkol v socialistični stranki lahko likvidiral levo sredino.

Predstavnik skupine, Presenza Socialista, ki jo vodi Mancini, je objavila izjavo, v kateri pravi, da povečanje socialističnih glasov na Sardiniji pomeni priznanje in nagrado sposobnosti stranke.

NADALJUJE SE KONGRES CGIL

Začela se je temeljita razprava o poročilu tajnika Novelle

Važni govori Bitossija, Foe, Didoja in Lame - Napovedana nova stavka poštnih uslužbencev - Stavka upravnega osebja na šolah

LIVORNO, 17. — Na kongresu CGIL se je danes začela razprava o včerajšnjem poročilu Novelle. Med najvažnejšimi so bili govori konfederalnega tajnika Foa, podtajnika Didoja ter predsednika INCA Bitossija.

Bitossi je izjavil, da so sedanje pomanjkljivosti zavarovalnega sistema, omejitve v zdravstveni zaščiti, nezadostnost opreme v bolnišnicah in pomanjkljivosti v bolniški postrežbi, povzročili široko nezadovoljstvo med delavci. Zato je treba še dalje razvijati akcijo sindikatov, da se uresničijo važni smotri s tem v zvezi.

Bitossi je nato poročal o dejavnosti INCA, ki je v letu 1968 rešila nad pet milijonov in pol spisov, od katerih 82 odstotkov pozitivno.

Foa je med drugim izjavil, da bo CGIL napravila na tem kongresu važne korake na poti avtonomije, kar pomeni biti avtonomni od vseh ne pa od delavcev. Poudaril je parlamentarno neskladnost ter neskladnost z vodilnimi funkcijami v strankah in je dodal, da je treba odpraviti struje, kar je potreben pogoj za sindikalno demokracijo. To pa ne pomeni depolitizacije ali nevtralnosti sindikatov, temveč je neposrednejša politična obveznost sindikata in odkrit razgovor z delavskimi strankami, katerih funkcija se bo z večjo politično zavestjo sindikata še okrepila.

Poudaril je tudi, da se morajo sindikati upreti vsakemu ustrahovanju ali represaliji ter vsaki operaciji, katere namen je ustvarjati brezposelnost.

Zatem je Foa dejal, da si ne morejo delati utvar, da bi preprečili politiko gospodarskih zastojev s političnimi pogajanji z vlado o programiranju. Programiranje je propadlo ne zaradi tega, ker naj bi bili socialistični ministri nesposobni, in tudi ne po krivdi ministra Colomba, temveč zaradi tega, ker sistem, ki zaupa gospodarski razvoj spodbudi dobička podjetij, lahko programira samo tisto, kar prija podjetjem. Tudi druge oblike omejevanja borb se zdijo likvidirane kljub poizkusom. da bi uvedli zakonodajne omejitve za sindikalno akcijo s kritjem statuta o pravicah delavcev. «Največja nevarnost, je dodal Foa, pa je v nas samih in je v tem, da bi politične negotovosti povzročile zaviranje naših borb iz strahu pred hujšim.»

Foa je nato dejal, da «protislovja v kapitalističnem razvoju prihajajo danes v delavski razred. Tudi najpomembnejša pridobitev podjetij ali najnaprednejši sektorji se lahko spremenijo v korporativne zaprte kroge, če politična volja sistematično ne združi najnaprednejših slojev delavskega razreda z enotnostjo kategorije in razreda; drugače bo razkol med severom in jugom, med zaposlenimi in nezaposlenimi vedno večji in ga bo oživljala sama sindikalna politika.

Na koncu je Foa dejal, da je treba napraviti konec pogodbeni politiki sindikalne enotnosti in sporazumeti se o dveh samih jamstvih: odločajo naj delavci in manjšine imajo pravico truditi se, da postanejo večine. Če si hoče vsakdo že vnaprej zajamčiti, da bo večina, je bolje ne govoriti o sindikalni enotnosti.

Konfederalni podtajnik Dido je izjavil, da sta «realno gibanje delavcev in strateška linija, ki so jo enotno podpirali sindikati, razbila politiko dohodkov in pozkus delodajalcev, da bi vključili pogajanja v okvirni sporazum. Zatem je dejal, da se CGIL tudi glede programiranja ne omejuje na obsojanje vzorcev, ki so jih do sedaj predlagale razne vlade. Vedno bolj narašča zavest, da programiranje, če noče biti demokratično, ne more biti dobro hkrati za delavce in delodajalce, temveč mora biti naperjeno proti velikim delodajalcem, katerim mora postavljati pogoje za izbiro investicij, naslanjajoč se na dejanske in konkretne strukturalne reforme.

Popoldne je med drugimi govoril tudi tajnik Luciano Lama. Izjavil je, da gre konfederalna organizacija na «strogo preizkušnjo» obnovitve pogodb «z veliko mirnostjo in brez obotovaljanja». Poudaril je, da hočejo delavci bistveno izboljšati svoje pogoje in svobodneje razpolagati s samimi seboj in s svojim prispevkom v proizvodnji. Zato bodo morale v prihodnjih bitkah imeti poglavitni poudarek zahteve: višje mezde, 40 ur, nove pravice v tovarnah. Nikoli ne bomo dovolj glasno vpili, da so v Italiji mezde prenizke.

Lama je potem med drugim izjavil, da se morajo delavci zavedati, da bodo delodajalci lahko nastopili tudi z drugimi ostrejšimi sredstvi proti njihovim zahtevam. Zato morajo biti pripravljeni odločno zavrniti vsak napad na demokracijo. Vendar pa je treba boriti se proti ekstremizmom, ki bi delavce obsodili na poraz. Zavedati se je treba, da se moč sindikata ne meri niti po revolucionarnih geslih in tudi ne po ravni njihovih zahtev, temveč vedno in samo po konkretni vsebini njegovih pridobitev.

Zatem je Lama pozval na nadaljnje korake, da se doseže organska sindikalna enotnost. Likvidirati struje, je poudaril Lama, pomeni omogočiti delavcem, da izberejo svoje voditelje po sindikalnih zaslugah in ne po političnih idejah, ter da določijo res nove odnose med sindikati in strankami.

Sindikati poštnih uslužbencev, ki so včlanjeni v CGIL (FIP) in CISL (SILP in SILULAF) so napovedali 48-urno stavko, ki bo 23 in 24 junija. Sklenili so, da bodo v celoti izvajali pravilnik ter da bodo odklonili izredno delo. To so sklenili, ker na sestanku z ministrom Mazzo ni bil dosežen sporazum.

Minister Mazza, ki se je danes sestal s predstavniki sindikatov, je sklical za jutri zjutraj nov sestanek z njimi.

Vsedržavna vodstva sindikatov CGIL—šolstvo, CISL-USACIP so razglasila od 19. junija do 1. julija stavko upravnega osebja ministrstva za šolstvo in šolskih skrbništev. Enako stavko je razglasil tudi sindikat SNADAS za isto razdobje.

Sindikati ugotavljajo v svojem sporočilu, da bo stavka neizbežno vplivala na bližnje zrelostne izpite in tudi na premeščanje profesorjev, kar je že v zakasnitvi. S časom bo imela stavka negativne posledice tudi na določevanje suplenc in namestitev.

Predsednik vlade Rumor je predsedoval v palači Chigi sestanku, na katerem so proučevali ukrep, ki se tiče statuta delavcev. Na sestanku so bili tudi podpredsedniki vlade De Martino, tajnik KL Piccoli, tajnik PRI La Malfa ter ministri za delo Brodolini, za pravosodje Gava in državne udeležbe Forlani.

Po sestanku je minister Gava izjavil časnikarjem, da so pregledali nekatere plati ukrepa in da se bodo jutri ponovno sestali.

Minister Brodolini pa je izjavil, da je na sestanku podal uvodno poročilo o ukrepu. Sledila je diskusija glede načrta zakona. Po njegovem mnenju bodo na prihodnji seji ministrskega sveta, ki bo v četrtek, lahko proučili dokončno besedilo ukrepa.

V poslanski zbornici so danes nadaljevali razpravo o ločitvi zakona, ki se bo nadaljevala jutri. Popoldne pa bodo razpravljali o spremembah zakonika o kazenskem postopku. S tem v zvezi so danes na seji pravne komisije poslanske zbornice sprejeli številne spremembe. O tem bo jutri poročal v poslanski zbornici poslanec Vassalli.

INTENZIVNA POSVETOVANJA IZVOLJENEGA PREDSEDNIKA

Sestava nove vlade prvi Pompidoujev problem

General de Gaulle se v četrtek vrne v Pariz

PARIZ, 17. — Čeprav se bodo uradna posvetovanja za sestavo nove francoske vlade začela šele potem, ko bo sedanja vlada Couve de Murvilla podala ostavko, je imel novoizvoljeni predsednik republike Georges Pompidou že vrsto stikov s političnimi osebnostmi o tem problemu. V Parizu trdijo, da želi Pompidou ustanoviti novo vlado, da bi se lahko nemuduma spoprijel s težkimi problemi, predvsem gospodarskimi, družbenimi in finančnimi, ki čakajo na rešitev.

Skoraj nobenega dvoma ni, da bo novi vladi predsedoval 54-letni golist Jean Jacques Chaban Delmas, že enajst let predsednik narodne skupščine. V novo vlado bi morali vstopiti tudi nekateri negolisti, kot so Giscard d'Estaing in Duhamel. Najtežji problem, ki ga bo moral Pompidou rešiti, bo problem zunanjega ministra. Za to funkcijo je več interesentov, med njimi sam Giscard d'Estaing in Edgar Faure, medtem ko je general de Gaulle že dal vedeti, da bi moral na tem mestu ostati sedanji zunanji minister Debre.

V tej zvezi so politični opazovalci mnenja, da bo funkcija, ki bo v novi vladi dodeljena Debreju, pravi «test» za avtonomijo, ki jo bo imel Pompidou. Če bo Debre ostal v Quay d'Orsayu — piše danes «Combat» — bo pomenilo, da je dejanski gospodar Elizeja spet general de Gaulle. S tem bi bila ustava grobo kršena — nadaljuje list — politične posledice takega stanja pa bi bile izredno hude.

«L'Aurore» meni, da bo za novoizvoljenega predsednika težko, da ne bi upošteval mnenja svojega predhodnika, čeprav je Pompidou že bolj ali manj jasno izrazil namen, da ohrani popolno akcijsko svobodo. V tem pogledu je simptomatično, dodaja list, da je Debre že preteklo nedeljo poudaril, da je kontinuiteta francoske zunanje politike bistvenega pomena.

Kot predvideva francoska ustava, bo vlada dala na razpolago generalu de Gaullu stanovanje v Parizu, čeprav je bivši predsednik že izrazil namen živeti v Colombey les deux Eglysu. V pariškem stanovanju pa bo de Gaulle namestil svoje «tajništvo», kar naj po mnenju opazovalcev pomenilo, da misli general še vedno biti prisoten v francoski politiki.

General s soprogo je medtem zapustil Killarney, kjer je preživel počitnice, ter odšel v Dublin kot gost irskega predsednika De Valere. V Francijo se bo s posebnim vojaškim letalom vrnil v četrtek.

U Tant v Ženevi

ŽENEVA, 17. — Glavni tajnik OZN U Tant je prišel danes v Ženevo. Jutri se bo udeležil slovesnosti ob 50. obletnici mednarodne organizacije za delo.

Na vprašanje časnikarjev v zvezi z dogodki v Nigeriji je U Tant izjavil, da v celoti podpira stališče, ki ga je do državljanske vojne zavzela organizacija Afriške enotnosti

Glede Srednjega vzhoda je U Tant izrazil upanje, da bodo predstavniki štirih velesil olajšali napore Jarringa za izvajanje resolucije varnostnega sveta.

Šahovski prvak Pahman izključen iz KPČ

PRAGA, 17. — Češka sekcija komunistične partije je danes izključila iz KP 40-letnega šahovskega prvaka Ludeka Pahmana zaradi «vztrajnih kršitev strankinega statuta». Pahman, ki je po poklicu časnikar, je bil v zadnjih časih ostro kritiziran zaradi sodelovanja z zahodnim tiskom in zaradi nekaterih člankov, ki so jih objavili nizozemski časopisi. Pahman je tudi znan kot odločen nasprotnik omejitev svobode, do katerih je prišlo po zasedbi ČSSR avgusta lani.

Poročilo, ki ga je objavila češka KP, obsoja tiste, «ki poskušajo sprožiti kampanje proti sklepom zasedanja CK KPČ», ki je bilo pretekli mesec. Pred kratkim pa je «Rude pravo» kritiziral Pahmana, ki da je v člankih, ki jih je napisal za zahodnonemške in izraelske časopise, napadel SZ in druge socialistične države.

Na današnji seji je češka KP kritizirala voditelje mladinskih organizacij, ki da niso razložili svojim članom politike partije. Mladinske voditelje poziva dalje k sodelovanju s pred kratkim ustanovljeno «zvezo mladine», ki združuje «konservativne» mladince. To zvezo so Pražani ironično poimenovali v «zvezo mladih starih komunistov».

V prihodnjih dneh sestanek med SZ in Kitajsko o rečni plovbi

MOSKVA, 17. — Ravnatelj tiskovnega urada sovjetskega zunanjega ministrstva Zamiatin je danes na tiskovni konferenci po zaključku moskovskega komunističnega vrha izjavil časnikarjem, da bo «v prihodnjih dneh» prišlo do sovjetsko - kitajskih razgovorov o plovbi po rekah Amurju in Usuriju. Dodal je, da bi se morali delegaciji sestati v Kabarovsku.

Sovjetska stran, je še dejal Zamiatin, bo pripravljena na vsako pozitivno in konstruktivno pobudo, vendar bo uspeh sestanka v veliki meri odvisen od zadržanja kitajske delegacije.

Agencija TASS pa je danes v dopisu iz Ulan Batorja sporočila, da je LR Mongolija odobrila izjavo, ki jo je sovjetska vlada izdala 13. junija in ki vsebuje predlog Kitajski za normalizacijo položaja na sovjetsko - kitajski meji.

Mongolska vlada je objavila izjavo, v kateri poudarja, da «pomenijo protisovjetska politika in sovražna dejanja kitajske vlade proti SZ veliko grožnjo za kitajske sosede in predvsem za Mongolijo, ki ima skupaj z LR Kitajsko skoraj pet tisoč kilometrov meja».

Vlada v Ulan Batorju zahteva od pekinške vlade, naj se vzdrži vsakršnega dejanja, ki bi zaostrilo kitajsko - sovjetske odnose, ter izraža upanje, da bo kitajska sprejela sovjetske predloge za rešitev problema meja.

BRAZILIJA, 17. — Nelson Rockefeller je prišel v brazilsko prestolnico. Na letališču ga je sprejel zunanji minister. Sprejel ga bo tudi predsednik republike.

Deželna delegacija Bavarske na obisku v Sloveniji

Odprte so možnosti vsestranskega sodelovanja

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 17. — Danes je po tridnevnem obisku v Sloveniji odpotovala — prav tako na obisk v republiko Hrvaško — delegacija deželne vlade Bavarske. To je bil prvi tovrstni obisk deželnih predstavnikov ene izmed najbolj pomembnih dežel Zvezne republike Nemčije v Sloveniji. V delegaciji, ki jo je vodil predsednik deželne vlade Alfonz Goppel, so bili še namestnik predsednika vlade dr. Otto Schedl, minister za delo in socialno politiko dr. Fritz Birkl ter ravnatelj v ministrstvu za kmetijstvo bavarske vlade dr. Josef Huber.

S slovenske strani so z bavarskimi gosti vodili pogovore predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič, podpredsednik dr. France Hočevar ter člana izvršnega sveta Bojan Lubej in Rino Simoneti. Bavarska delegacija je obiskala razne kraje v Sloveniji med drugim tudi Bled, Ljubljano, Postojno in Koper. V Kopru so se bavarski predstavniki sešli med drugim tudi s predstavniki pristanišča in se pogovarjali o možnosti sodelovanja.

Na tiskovni konferenci ki sta jo v Kopru priredila predsednika bavarske in slovenske vlade dr. Goppel in Stane Kavčič, se je bavarski predsednik v začetku zahvalil za zelo prisrčen sprejem in za izkazano gostoljubje ter poudaril, da so v tem delu Evrope možnosti za nadaljnji razvoj sodelovanja. Stane Kavčič pa je v svoji izjavi med drugim dejal, da si je Jugoslavija v svoji politiki vselej prizadevala utrjevati sodelovanje in prijateljstvo z vsemi državami.

Prvemu obisku vladne delegacije bavarske pripisujejo v Sloveniji velik pomen, saj sodelovanje med Slovenijo in Bavarsko lahko v marsičem obogati že tako močno razvito sodelovanje med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo. Med drugim poudarjajo velike možnosti gospodarskega in tudi kulturnega sodelovanja, možnosti industrijske kooperacije, sodelovanje na področju turizma in podobno. Vrhu tega pa bi tako sodelovanje med Slovenijo in Bavarsko lahko prispevalo tudi k hitrejšemu reševanju še vseh odprtih vprašanj med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo. Obisk bavarske vladne delegacije pomeni hkrati izraz prizadevanja Slovenije, da razširi oblike tako imenovanega regionalnega sodelovanja, kakršno je zlasti značilno za obmejno sodelovanje med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino ter v zadnjem času tudi z obmejnimi deželami Avstrije.

DRAGO KOŠMRLJ

Socialist Housiak novi predsednik ZEZ

PARIZ, 17. — Belgijski socialistični senator Georges Housiak je novi predsednik skupščine Zahodnoevropske zveze. Dosedanji predsednik je bil Italijan Badini Confalonieri.

ZAR in Albanija priznali ZRV Južnega Vietnama

KAIRO, 17. — Radio Kairo je sporočil, da je egiptovska vlada sklenila priznati začasno revolucionarno vlado Južnega Vietnama. Do sklepa je prišlo na sestanku višjega izvršnega komiteja arabske socialistične zveze, ki je bil včeraj v Kairu pod predsedstvom Naserja.

Albanska tiskovna agencija pa je danes sporočila, da tudi Albanija priznava ZRV Južnega Vietnama kot edino zakonito vlado ter smatra stalno zastopstvo FNO v Tirani kot uradno diplomatsko predstavništvo nove vlade.

V zvezi z nezaupnico, ki je bila včeraj izglasovana v sajgonski predstavniški zbornici proti vladi Tran Van Huonga, so danes v sajgonskih vladnih krogih izjavili, da vladni predsednik Huong ne misli zaradi notranjih težav podati ostavke. V istih krogih so povedali, da je Huong ukazal ukiniti vse časopise, ki bi objavili tovrstne vesti.

V Camberri je danes avstralski zunanji minister Gordon Freeth izjavil, da bi Avstralija ne imela nobenih pomislekov, če bi sajgonski režim dovolil južnim Vietnamcem, da izvolijo v vlado komuniste.

Tudi Albanija prisotna na sestanku v Budimpešti o mednarodnem pravu

DUNAJ, 17. — Romunska tiskovna agencija «Agerpress» je sporočila, da se bo Albanija udeležila mednarodnega sestanka o evropski varnosti, ki bo v Bukarešti od 26. do 28. junija in na katerem bodo prisotne številne delegacije zahodnih držav in članic varšavskega pakta. Razgovor v Bukarešti, ki se ga bodo udeležili predvsem izvedenci v mednarodnem pravu, prireja romunska zveza za mednarodno pravo in za mednarodne odnose.

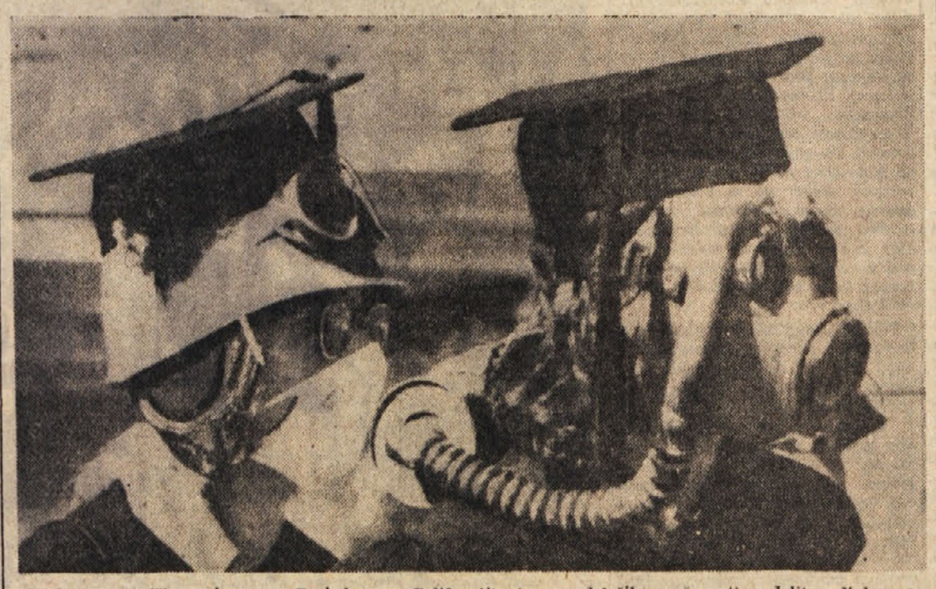

Študenta ameriške univerze v Berkeleyu v Californiji sta se udeležila svečanosti podelitve diplom opremljena s plinsko masko in čelado. Na svojevrsten način sta tako izrazila svoj protest proti Nixonovi upravi, ki pošilja proti stavkajočim študentom policijo s pendreki in solzilnimi bombicami

IZ RAZPRAVE O PREDAVANJU S. ŠTOKE O URBANISTIKI

Različna stališča o gradbenih omejitvah v tržaški okolici

V razpravo so posegli D. Kodrič, dr. Agneletto, dolinski župan Lovriha, prof. Pahor in dr. Vremec

Kot smo že napovedali, objavljamo danes razpravo, ki se je razvila po predavanju časnikarja S. Štoke o urbanistični ureditvi in regulacijskem načrtu, ki ga je imel pretekli teden v krožku za družbene in politične vede «Pinko Tomažič».

Prvi je govoril Dušan Kodrič, ki je poudaril predvsem to, da morajo biti regulacijski načrti izdelani tako, da upoštevajo vse komponente gospodarskega, socialnega, kulturnega in demografskega razvoja mesta in občine, kakor tudi bodoči gospodarski in socialni napredek. Dušan Kodrič je ugotovil, da preživlja tržaško gospodarstvo in zlasti tržaška industrija veliko krizo, da pa ima Trst kljub temu možnost, da se v bodočnosti razvije kot mednarodno trgovsko in prometno središče. Naše mesto, je dejal Kodrič, je zraslo in dolga leta živelo s podonavskim zaledjem. Zato je menil, da ni rečeno, da se ne bodo sedanji pogoji spremenili in da ne bo Trst igral ponovno svojo naravno vlogo. Poleg tega pa je še dejal, da je graje vredno dejstvo, da smo bili prav Slovenci neupravičeno odsotni pri obravnavi in sestavi tržaškega regulacijskega načrta, saj imamo pravico, da v tem pogledu lahko kaj povemo.

Za njim je zelo dolgo govoril odvetnik Branko Agneletto, ki je najprej poudaril, da so taka srečanja, kot je bilo to predavanje, zelo koristna, ker je potrebno, da se o tako važnem vprašanju razčistijo pojmi in stališča in da vsakdo pove svoje mnenje, da se vsestransko zaščitijo koristi Slovencev. Potem ko se je vprašal, ali mesto potrebuje zeleni pas in kmetijsko področje, je dejal, ali je sploh mogoče, da se hoče z regulacijskim načrtom zaščititi samo meščan, da bo lahko imel na razpolago za svoje nedeljske izlete velike zelene površine v bližnji mestni okolici s tem, da se oškoduje slovenski kmet.

Dr. Agneletto je poudaril, da govori kot občan in kot Slovenec in je ugotovil, da Slovenci živimo strnjeno predvsem v vaseh na Krasu. Po njegovem mnenju pa občinski regulacijski načrt in popravki, ki jih je vnesla deželna uprava k regulacijskemu načrtu, omejujejo gospodarski razvoj našega kmeta. Dejal je, da zemlja na Krasu ni za kmetijstvo in da tudi če bi bila, ni delovnih moči, ki bi jo obdelovale, ker je znano, je poudaril dr. Agneletto, da še posebno mladina noče delati na zemlji. Najeti delovno silo za obdelavo zemlje pa se po njegovem mnenju ne izplača, ker je predraga.

Nato je dr. Agneletto dejal, da zemljišč, ki so vključena v zeleno področje, ni mogoče prodajati in je pri tem poudaril, da bi bilo treba zahtevati, da se našemu kmetu omogoči, da lahko proda, ali si sezida hišo na svoji zemlji z odpravo sedanjih omejitev. Pri tem je omenil nevarnost, da bodo lahko kapitalistične družbe, ki imajo mnogo denarja, pokupile velike površine zemlje na Krasu, ki je sedaj vinkulirana, po nizki ceni, ker trenutno ni uporabna za gradbene namene in da bodo potem le našli način, da jo bodo lahko gradbeno izkoristili. Zato predstavljajo zanj omejitve, ki jih določa regulacijski načrt, oziroma ki jih je vnesla deželna uprava, večjo nevarnost za izgubo slovenske zemlje, kot če bi teh omejitev ne bilo.

Sklicujoč se na ugotovitev predavatelja, da je deželna uprava omejila gradnje tudi v obalnem pasu od Barkovelj do meje z nabrežinsko občino, je dr. Agneletto dejal, da itak zemlja na tem področju ni več slovenska.

V zvezi z ugotovitvami Dušana Kodriča o gospodarskih perspektivah mesta, je dr. Agneletto dejal, da se s tem ne strinja in da so samo sanje misliti, da bo Trst ponovno pridobil zlasti trgovinski promet iz Podonavja, ki se je v zadnjih časih usmeril predvsem na jugoslovanska pristanišča, da v Jugoslaviji povezuje svoja jadranska pristanišča z novimi železnicami in cestami, kar jasno dokazuje, da bo Trst izločen kot posredovalec med podonavskimi državami in čezmorskimi deželami.

Dolinski župan Dušan Lovriha je v svojem posegu govoril tudi o nekaterih izkušnjah, ki si jih je pridobil, ko so sestavljali nov regulacijski načrt dolinske občine. Dejal je, da se na žalost s sestavo regulacijskih načrtov ukvarjajo samo strokovnjaki in izvedenci in da so delavci in kmetje, ki so neposredno ali posredno prizadeti, popolnoma odsotni pri obravnavi tega važnega vprašanja.

Nato je dolinski župan zavrnil trditve dr. Agneletta, da kmetijstvo na Krasu in pri nas na splon nima nobene možnosti razvoja. Dušan Lovriha je poudaril, da prav ugotovitve dr. Agneletta, da nima Trst pogojev za gospodarski razvoj, tem bolj opravičujejo potrebo, da si naši ljudje ohranijo zemljo in jo obdelujejo, da se ne bodo znašli jutri brez dela in brez zemlje. Kot primer, kako je kmetijstvo donosno tudi v naših razmerah, zlasti upoštevajoč dejstvo, da imajo kmetje zraven velik trg kot je Trst, je omenil vas Gročano, kjer so si kmetje v povojnih letih izredno opomogli in so skoraj samo z živinorejo dosegli spoštljivo življenjsko raven, si obnovili hiše itd. Poleg tega je omenil tudi precej primerov v Miljskih hribih in drugod na Tržaškem, ko so delavci, ki so imeli nekaj zemlje doma, nekateri pa so jo celo kupili, zapustili delo v tovarni in se lotili kmetijstva, ki jim daje večji dohodek kot tovarna.

Prof. Samo Pahor je najprej dejal, da se strinja z dr. Agnelettom, da Trst nima pogojev za gospodarski napredek. Glede primera, ki ga je navedel dolinski župan o razvoju kmetijstva v Gročani, je prof. Pahor poudaril, da ne moremo tega primera posplošiti, ker ima ta vas izredno ugodno lego, kakršne ni najti druje na našem Krasu. Po njegovem mnenju imamo pri nas velike težave za razvoj živinoreje in kmetijstva predvsem zaradi razdrobljenosti posestev. Zato bi imela lahko živinoreja možnost razvoja, le če bi prepričali lastnike, da se vključijo v večjo organizacijo za izkoriščanje zemlje.

Toda glavno vprašanje v tej razpravi je to, ali naj se dovolijo na Krasu velike gradnje in namestitev industrije, ali ne. Pri tem se je prof. Pahor vprašal, kako je to možno zavreti. Menil je, da se je težko zoperstaviti razvoju, da pa bi bilo treba za ohranitev Slovencev v naši okolici najti ustrezne oblike, ki bi zagotovile njihov narodni obstoj tudi v primeru večje naselitve prebivalstva drugega jezika na Krasu. Potem ko je omenil določitev gradbenih področij na 100.000 kv m v gornji tržaški okolici, kjer se gotovo ne bodo naseljevali Slovenci, je prof. Pahor poudaril, da je treba pri tem skrbeti, da v skladnem razvoju ne pride do asimilacije.

Dr. Vremec je najprej povedal značilen primer o postranskem zaslužku, ki ga lahko nekdo ima. Dejal je, da on sicer prodaja kulturo, da piše članke za nekatere časopise in da pri tem svojem delu in poslanstvu zasluži morda največ do 150.000 lir v enem letu. Po drugi strani pa, da pozna delavce, ki imajo tudi nekaj kmetije in s tem prostranskim delom zaslužijo samo za vino po 450.000 do 500.000 lir na leto. Omenil je nato, da se poklicno ukvarja s kmetijskim vprašanjem in da je zato tudi v neposrednem stiku s kmeti. Zato je dr. Vremec poudaril, da moramo najprej pomisliti, kako obdržati naše ljudi na zemlji in v svojem rojstnem kraju. V zvezi s tem je obžaloval, da se naši ljudje v okolici premalo ukvarjajo s turizmom in da ne izkoriščajo raznih prispevkov, tako za turistične kot za obrtniške dejavnosti. V tem primeru, je dejal dr. Vremec, bi se lahko dalo razširiti na naš Kras deželni zakon o turizmu, ki velja za Karnijo, na osnovi katerega dobijo lastniki hiš visoke prispevke za obnovitev hiše in za ureditev sodobnega stanovanja za oddajo sob turistom.

Glede kmetijstva pa je dr. Vremec ugotovil, da ni res, da pri nas ni pogojev za razvoj te gospodarske veje, ter da imamo na našem področju cele predele, kjer se ljudje postransko ukvarjajo s kmetijstvom in kjer je ta njihova dejavnost donosna. Zato, je dejal dr. Vremec, je treba to dejavnost vsestransko podpirati. Potem ko je pritrdil ugotovitvi dolinskega župana, da je precej delavcev v miljski občini zapustilo tovarno in se odločilo za kmetovanje, je dr. Vremec opozoril še na cvetličarstvo, ki se je v nekaterih vaseh že precej razvilo in ki je prav tako donosna kmetijska veja. Zatem je dejal, da deželni in državni zakoni določajo prispevke tako za razvoj živinoreje kot drugih kmetijskih vej, da kmetijske ustanove in organizacije prirejajo vsako leto tečaje in da se lahko vsakdo, tudi mlad slovenski človek, ki ima nekaj zemlje, dobro izuči in koristno obdeluje svojo zemljo.

Dr. Vremec se je nato sklicoval na ugotovitve nekaterih udeležencev razprave, da obstaja nevarnost, da bo vedno več ljudi izgubilo delo v mestu in da prav ta nevarnost narekuje, da se ohrani kmetijska dejavnost. Če ne bomo skrbeli za to, je dejal dr. Vremec, obstaja nevarnost za poitalijančevanje naših krajev. Zato se je odločno zavzel za ohranitev slovenske zemlje, kar pomeni tudi ohranitev našega slovenskega človeka in kar je tudi najtesnejše povezano z zagotovitvijo službe slovenskim učiteljem. Tudi na to, je dejal dr. Vremec, je treba resno pomisliti. Čim več slovenskih ljudi bo zapustilo zemljo, tem večja nevarnost bo, da se bodo utapljali v italijanskem svetu in da bo zaradi tega tudi vedno manj otrok v slovenskih šolah, kar pomeni tudi manj učiteljskih delovnih mest.

Razpravo je zaključil predavatelj, ki se je najprej zahvalil vsem prisotnim in še posebno tistim, ki so se udeležili razprave. Štoka je dejal, da so nekateri prisotni ugotovili nevarnost, ki obstaja z določitvijo gradbenih področij na 100.000 kv. m. To določilo, je ugotovil predavatelj, predstavlja nevarnost, kot so tudi omenili nekateri prisotni, za pokupovanje slovenske zemlje po velikih finančnih družbah za gradnjo novih naselij v slovenski okolici. Zato je dal predlog, naj bi o tem vprašanju seznanili vse slovenske občinske svetovalce in naj bi jih zaprosili za posredovanje pri občinski upravi, da se to določilo primerno spremeni.

Caterina Caselli v obleki, ki jo je za njo nalašč ustvarila modna kreatorka Pola Davitti za film, ki ga bo Caselli pričela snemati v Hollywoodu. Caselli je prvikrat pred filmsko kamero, dobro pa se je odrezala v zadnji televizijski oddaji

V Celovcu se je začel teden srečanja

Sodelujejo umetniške, glasbene in folklorne skupine iz Koroške, Slovenije ter Furlanije - Julijske krajine

CELOVEC, 17. — V Celovcu se je včeraj začel tako imenovani «teden srečanja», ki je v bistvu razširjeni že tradicionalni folklorni festival. Številne prireditve, srečanje in simpozije v okviru tega tedna organizirata skupno mesto Celovec in celovški radio, po zamisli ravnatelja celovškega radia prof. Goričnika pa naj bi postala to vsakoletna prireditev, ki bi združevala ustvarjalne in reproduktivne umetnike številnih dežel, predvsem pa Koroške, Slovenije in Furlanije - Julijske krajine. Teden srečanja se je začel včeraj s simpozijem skladateljev, na katerem razpravljajo o različnih vidikih sodobne glasbe. Iz Slovenije sodelujeta na simpoziju skladatelja Ivo Petrič in Dane Škerl. Prvi dan simpozija je zaključil koncert ljubljanskega ansambla «Slavko Osterc», na katerem so izvajali dela slovenskih skladateljev. Drugi dan simpozija pa je zaključil koncert moderne avstrijske glasbe. Literarni seminar, ki bo trajal prav tako dva dni in na katerem bodo razpravljali o številnih problemih sodobne književnosti, se bo končal v četrtek, ko se bodo predstavili posamezni književniki s svojimi deli.

Folklorni festival kot osrednja prireditev tega srečanja se bo začel v petek zvečer s koncertom narodnih pesmi v dvorani celovškega radia. Nastopili bodo razni vokalni ansambli iz Furlanije - Julijske krajine, Koroške in Slovenije. Glavna prireditev pa bo v soboto zvečer v veliki dvorani Doma glasbe, kjer se bodo tri dežele srečale v pesmi, glasbi in plesu. Iz Slovenije bosta na festivalu sodelovala Kulturno - umetniško društvo France Marolt ter ansambel Gorenjci. Številne skupine pa so prijavljene tudi iz Furlanije - Julijske krajine in iz Koroške. Žal pa da prireditelj ni povabil k sodelovanju tudi kakšne kulturno - umetniške skupine slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, s čimer bi prireditev samo pridobila, prav tako pa bi bilo s tem še bolj poudarjeno sožitje na stičišču treh dežel in treh kultur.

Preiskava o igralnicah v Rimu

RIM, 17. — Danes se je v Rimu nadaljevala preiskava v zvezi s tajnimi igralnicami, v katero je zapleten namestnik rimskega kvestorja Nicola Scire. Danes je prišlo do dramatičnega pričevanja kvestorja, ki je povedal, da je vedel za igralnico že enajst dni preden so jo zaprli in da ga je o njej obveščal obtoženi policijski funkcionar. S tem se seveda odpira novo vprašanje, zakaj je rimski kvestor čakal enajst dni, dokler ni potrdil te bistvene okoliščine.

Savojska princeza se bo poročila

PARIZ, 17. — Gabriella di Savoia se bo poročila v soboto s cerkvenim obredom s plemičem Robertom De Baklayjem. Civilna poroka je bila izvedena v ozkem okviru, cerkvena pa bo dokaj svečana in so na njo povabili petsto povabljencev, čeprav sta oba «mladoporočenca» že ločenca in se ne bi smela po cerkvenem pravu ponovno poročiti. V gradu Balsan bodo v petek zvečer priredili večerjo za povabljence in bo prisotna celotna savojska družina: Vittorio Emanuele, Maria Pia, Maria Beatrice ter številni strici in tete. Uradne vesti ne govore o «Titti», ki je še vedno v bolnišnici po zadnjem poskusu samomora Princ Raner in princeza Grace di Monaco sta zagotovila, da se bosta udeležila cerkvene slovesnosti.

RIM, 17. — Teoretik «oporekanja» Herbert Marcuse je imel danes v Rimu v gledališču Eliseo konferenco. Dvorana je bila nabito polna mladine, ki je ves čas predavanja žvižgala in «oporekala» izvajanja nemškega filozofa.

Pomembna vloga OZN v mednarodnih odnosih

Organizacija združenih narodov se je med svojim obstojem in delom uveljavila kot zelo pomemben faktor mednarodnih odnosov. V nadaljevanju svojega dela je omogočila uskladiti napore za ohranitev splošnega miru za osvoboditev narodov in človeka, kakor tudi za poglobitev enakopravnega sodelovanja med narodi. Združeni narodi so nedvomno mnogo prispevali k razvoju mednarodnih odnosov in postali so nezamenljiv mednarodni instrument na poti k splošni osamosvojitvi in napredku. V Združenih narodih se kaže stvarnost mednarodnih odnosov in zato je razumljivo, da od njih ni mogoče pričakovati več, kakor so želje in pripravljenost samega članstva in kar objektivne možnosti dopuščajo.

Zaskrbljenost vzbuja to, da Združeni narodi v izpolnjevanju svojih odgovornosti niso dovolj učinkoviti. Glavni vzrok takega stanja je treba bržčas iskati v obstoječih pridržkih velikih sil nasproti Združenim narodom in v njihovem prizadevanju, da se svetovna organizacija pri obravnavanju važnih odprtih mednarodnih problemov obide. K temu v veliki meri prispeva tudi pomanjkanje dobro organizirane akcije vseh drugih članic, ki so bistveno zainteresirane in ki zahtevajo večjo vlogo Združenih narodov. Žarišča vojnih spopadov, ki pretresajo svet, niso na dnevnem redu OZN ali pa samo formalno figurirajo na njem. Kljub temu, da največ dežel odločno nastopa proti uporabi sile v odnosih med državami, Združeni narodi niso mogli obrzdati vsake agresije ali odstraniti posledic uporabe sile v poravnavanju mednarodnih sporov, kot je okupacija tujih ozemelj.

Pa tudi problem razorožitve, sila važen za nadaljni razvoj mednarodnih odnosov, v Združenih narodih nima mesta, ki ga zasluži: na splošno je čutiti pomanjkanje moči in učinkovitega vpliva OZN, njenih odločnejših ukrepov, da se ohrani mir za vse narode in da se doseže spoštovanje neodvisnosti in suverenosti dežel.

Nevezane dežele vidijo v Združenih narodih svojo življenjsko oporo. Vse dosedanje njihove akcije so težile za krepitvijo vloge ZN. Konferenci nevezanih dežel v Beogradu in Kairu sta zelo močno pokazali prizadevanje, da se okrepi in poveča vloga svetovne organizacije. Sklepi teh dveh konferenc so pravzaprav kvalitetno prispevali k razširitvi aktivnosti Združenih narodov. Po smotru politike nevezanih dežel in nenehnem zavzemanju pristašev te politike je treba razumeti vzpostavitev takih odnosov med državami in narodi, ki bi temeljili na popolnem upoštevanju načel ustanovne listine. Zato je razumljivo, da je tudi tekoča aktivnost nevezanih dežel v marsičem usmerjena prav v iskanje možnih poti za večjo dejavnost in vlogo svetovne organizacije.

Radikalni posegi v pogledu njenih struktur in funkcij v tem času niso najustreznejša pota za krepitev vloge Združenih narodov. V sedanji konstelaciji mednarodnih odnosov takšna prizadevanja lahko slabe OZN. To pa nikakor ne izključuje potrebe po neodložljivem razvozlavanju problema njene univerzalnosti, ker gre v tem primeru za odstranitev obstoječih velikih pomanjkljivosti v njeni strukturi. Za vlogo Združenih narodov je ogromna škoda, da ne deluje v njih Ljudska republika Kitajska, katere pomembnega mesta v mednarodnih odnosih ni več mogoče ignorirati.

Majhnim in srednjim deželam, deželam v razvoju in sploh velikemu delu mednarodne skupnosti je v sedanjih okoliščinah nujno potrebna večja zavzetost Združenih narodov na torišču miru in varnosti, v razvozlavanju problema razvoja, v dovrševanju procesa dekolonizacije in na splošnem torišču poglabljanja mednarodnega sodelovanja. Kaže, da je v sedanjih razmerah mogoče v tej smeri storiti mnogo več. K temu bi lahko prispevala organizirana politična akcija nevezanih dežel. Problem je, kako najti najboljša pota in doseči organizirano zavzemanje za to, da bi se ti smotri uresničili.

Stvarni prispevek h krepitvi vloge Združenih narodov in povečanju njihove učinkovitosti ne more biti dosežen samo z izražanjem dobrih želja in z deklaracijami. Ne zadostuje samo v deklaracijah ponovno uveljaviti načela ustanovne listine Združenih narodov. Treba je trasirati pota in storiti praktične ukrepe, ki bodo prispevali k ustvaritvi pogojev za popolno upoštevanje in uporabo teh načel v odnosih med državami in narodi. To je mogoče samo z nepretrgano akcijo in na osnovi dogovorjenega programa.

Obstoječe pridržke velikih sil nasproti Združenim narodom bi bilo mogoče odstraniti ali vsaj modificirati z združeno akcijo drugih dežel. Ne gre za konfrontacijo, marveč za konstruktivno prizadevanje, da bi prek sodelovanja vseh, velikih in malih, našli najboljša pota za krepitev vloge svetovne organizacije. Velike sile ne smejo prezreti teženj in prizadevanj drugih dežel v Združenih narodih. Navsezadnje, Združeni narodi, čeprav na mnogih področjih mednarodnega življenja premalo učinkoviti, niso in tudi ne smejo postati instrument politike velikih sil. Ta spoznanja nedvomno razširjajo prostore in napore, katerih smoter je krepiti aktivnost Združenih narodov.

Politična akcija nevezanih dežel za usposabljanje in učinkovitejšo vlogo Združenih narodov je lahko plodovita samo, če temelji na realno začrtanem programu in če teži za razširitvijo aktivnosti Združenih narodov v temeljnih vprašanjih sedanjega sveta. Ne zadostuje ukvarjati se z gašenjem požarov ne glede na to, koliko učinkovito to delamo. Potrebni so napori za nadaljnje povečanje vloge svetovne organizacije v obrambi miru, na osnovah in v okviru ustanovne listine, z izpopolnjevanjem mehanizma za mirno poravnavanje sporov, z zboljšanjem sistema ukrepov za zaščito neodvisnosti in varnosti dežel, kakor tudi s poglobitvijo najširšega enakopravnega sodelovanja med deželami.

Akcija nevezanih dežel mora biti trajna, kar predpostavlja skupno dogovarjanje in sproženje iniciativ in predlogov. Nevezane dežele seve ne smejo delovati kot zaprt klub, marveč nasprotno, odpirati morajo najširše možno sodelovanje z vsemi drugimi članicami, ki se zanimajo za določena vprašanja in ki so pripravljene na konstruktivno akcijo.

Tekoči stiki in napori nevezanih dežel so temelj za prepričanje, da so te dežele odločene, da se z medsebojnimi posvetovanji poiščejo razpoložljiva pota za nenehno sodelovanje za krepitev vloge Združenih narodov. Bližnji jubilej OZN je priložnost za nove pobude.

«Otok rož» pred državnim svetom

RIM, 17. — Državni svet je danes obrabnaval spor o rušitvi «Otoka rož», do katere je prišlo, ker so zgradili pred Riminijem umetni otok, ki naj bi služil za ugotavljanje moči morskih valov — po mnenju obrambe — ali za tihotapstvo in celo hujše zadeve. Seveda gre trenutno za izključno pravna vprašanja in za obtožbe, da se je hotelo ustvariti radijsko piratsko postajo, ki so jo preprečili motorni čolni lokalne obalne straže, pri čemer je prišlo do pravega obleganja natakarja in natakarice v «topiesu».

MADRID, 17. — Španska vlada je zanikala vesti, ki so prišle iz ZDA, da so nekateri ameriški oddelki, ki so nastanjeni pri oporiščih v Španiji, sodelovali pri manevrih skupaj s španskimi četami, ki so imele za nalogo zadušiti vstajo proti Franku. Te vesti so objavili ameriški listi na osnovi preiskave senatorjev, ki so ugotovili, da je do takšnih manevrov prišlo 1967. in 1968. leta in to menda celo brez pooblastila ameriške vlade. ZDA imajo v Španiji tri letalska oporišča in oporišče za atomske podmornice. Po dalljših pogajanjih bodo pogodbo o teh oporiščih podaljšali še za dve leti.

PO ŽELEZNIŠKI NESREČI NA PROGI PALERMO-MESSINA

Močan požar onemogoča gasilcem odstranjevanje razbitin vlakov

Našli so še dve trupli pogrešanih žrtev: poštnega uradnika in vseučiliškega študenta iz Palerma - Ogenj neti razliti katran

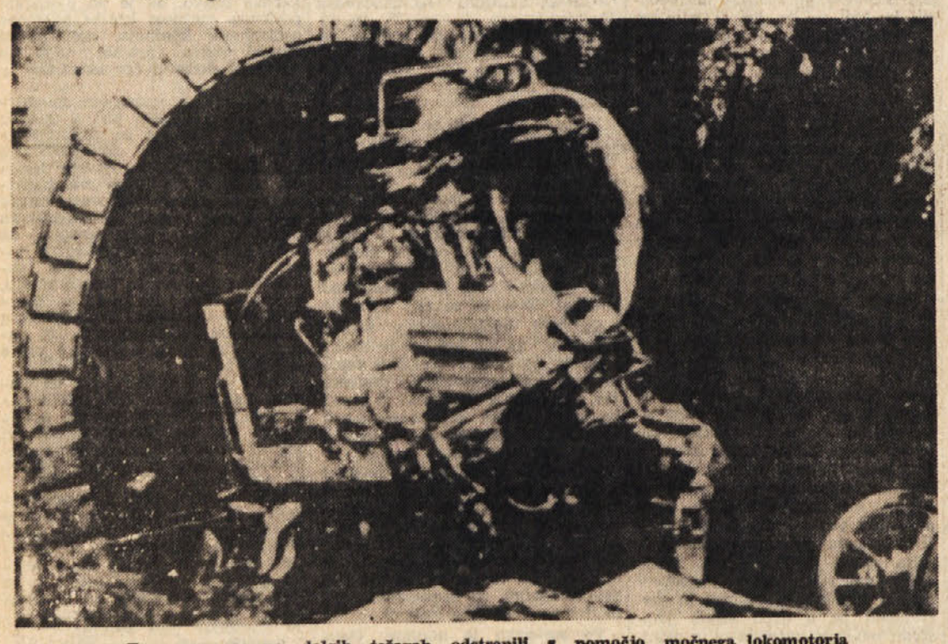

Ta vagon so po dolgih težavah odstranili s pomočjo močnega lokomotorja

V železniškem predoru «Santo Antonio» na progi med Messino in Palermom, v katerem je v nedeljo prišlo do strašnega trčenja dveh vlakov, enega potniškega in drugega, v sestavi katerega je bilo več cistern s katranom, se je včeraj zvečer nenadoma vnel požar. Iz tunela, v katerem že dva dni nestrpno delajo gasilci iz vseh okoliških večjih centrov v upanju, da bi iz sestave obeh vlakov, ki sta se pri trčenju prepletli, izvlekli morda še kakega ranjenca ali pa vsaj trupla pokojnih, katerih sorodniki v žalni obleki in jokaje čakajo pred odprtino, se vije gost črn dim, ki gasilce duši in jim onemogoča reševanje. Iz Palerma, Messine in drugih mest so prihitela ojačenja in avtomobilske brizgalne vode in drugih penečih gasilnih sredstev. Vendar pa vse kaže, da bo nadaljevanje dela zelo težavno in da požar še dolgo ne bo pogašen. Upoštevati je treba pri tem, da se je pri trčenju prebilo nekaj vagonov-cistern s tekočim katranom, ki ga je brizgnilo po vagonih potniškega vlaka.

Včeraj so gasilci delali na progi ves dan. Kljub temu, da ni upanja za preostale potnike, ki so jih označili za domnevno mrtve, morajo oddelki čimprej očistiti progo in izprazniti tunel. V ta namen so pripeljali k obema stranema predora dva lokomotorja, na katera so priklopili prva dva vagona in osvobodili poštni vagon, v katerem je precej pošte in tudi dragocenosti in vrednostnih papirjev, za katere pa poštna uprava noče povedati, koliko jih je bilo. Gasilci, ki so vdrli v poštni vagon so v njem našli mrtvega tudi poštnega uradnika Francesca Salva iz Palerma, zraven njega pa zagonetno osebno izkaznico nekega francoskega državljana, ki ga pa v vagonu ni bilo. Domnevajo, da gre za osebno izkaznico, ki jo je po vsej verjetnosti omenjeni francoski državljan Roger Pierre Tachoires iz mesteca Asnieres v vlaku izgubil in jo je Salvo našel. Med prepletenimi kovinastimi deli potniškega vlaka so gasilci izvlekli še drugo žrtev strašne nesreče, uradnika kmečke blagajne, 26 let starega vseučiliškega študenta Claudia Fizauilia. Skrotovičeno in hudo iznakaženo truplo mladega moškega so kmalu nato identificirali bratranci, ki so čakali že drugi dan pred vhodom v predor. Potniški vagon v katerem so našli mladega uradnika so gasilci z velikimi težavami odvlekli s pomočjo velikega lokomotorja. Večkrat so morali posamezne kovinaste dele razbitega vagona privezati s jeklenimi žicami, ker so drsele ob stenah železniškega predora in trgale kable. Ko so odvlekli omenjeni vagon potniškega vlaka in vdrli v poštni vagon, ki je bil priklopljen nanj in so našli v njem mrtvega poštnega uradnika, je skupina gasilcev poskusila skozi zadnjo steno poštnega vagona vdreti v naslednji del predora in dalje v tretji vagon potniškega vlaka. Pri tem so si pomagali z električno žago izpod katere je prišlo nekaj isker, ki so vnele plin, nastal po trčenju vlakov v skoraj neprodušnem prostoru med obema vlakoma. Plameni so oplazili vagone oblite s katranom, ki so se vneli in pregnali z dušečim plinom gasilce, ki bodo po vsej verjetnosti morali počakati na konec požara. K sreči so nekaj ur prej z istim lokomotorjem odvlekli cisterno katrana, sicer bi požar trajal lahko tudi teden dni.

Na kraj nesreče je prišel tudi državni pravdnik iz Messine, dr. Rocco Scisca, ki bo izprašal predvsem vse člane železniške posadke na postaji v Milazzu. Po vsej verjetnosti bo državni pravdnik izdal zaporni nalog za poveljnika postaje v Castroreale, 50 let starega Giuseppa Venuta, ki je takoj po trčenju vlakov izginil neznanokam. Domneva se, da je Venuto pozabil obvestiti svojega kolego ob vhodu v predor na drugi strani, da prihaja potniški vlak z veliko zamudo. Na ta način je na isti progi v nasprotni smeri prihajala dvojica vlakov, zaradi trčenja katerih je sedaj železniška proga Messina-Palermo prekinjena in se na njej ne bo obnovil promet vsaj do konca tedna.

Umrl je zaslužni borec Josip Bolje-Jamnik

V Hruševici pri Štanjelu je v 68. letu starosti umrl po vsej Primorski znani in zaslužni borec za svobodo Josip Bolje-Jamnik. Ni to še starost, ko se umira, toda vse je odvisno marsikdaj od tega, kako je človek živel. Kjer je bilo mnogo trpljenja, mnogo naporov in tegob, tam ni običajno dolgega življenja. In Jamnikovo življenje ni bilo postlano z rožicami. Njegovo življenje je bilo od prvega dne težak in naporen boj: boj za obstanek, boj za pravico in svobodo. Bil je delavec in Slovenec, bil je mož naprednih misli in višje razvite razredne zavesti, že zgodaj je razumel, kakšna je pot do svobode človeka in kakšna je pot do pravice teptanega ljudstva. Tega se je zavedal in po tem se je ravnal. Ni računal in ni čakal, marveč se je mlad pridružil onim, ki so z aktivnim delom, stalnim tveganjem in zanesljivo zvestobo svojim idealom ter obveznostim izpolnjevali svojo dolžnost borcev za narodne in splošno človeške ideale. In pri tem je vedno kazal še zlasti eno izredno dragoceno lastnost: bil je skromen in prisrčen, tih in toplo človeški v svojem osebnem življenju in v svojih odnosih do ljudi. Takega se spominjamo še prav posebej iz dni našega narodnoosvobodilnega boja, v katerem je sam odigral zelo pomembno vlogo.

Takšen, tovariš Jamnik, razumljivo, ni mogel, da bi ne bil med prvimi, ki so se l. 1941 vključili v narodnoosvobodilni boj svojega ljudstva. Septembra in oktobra tega leta je že vodil prve sestanke OF na Krasu, v Kobjeglavi, Koprivi, Kosoveljah, Lukovcu, Kobdilju. Kasneje je postal komisar vipavske čete, prvega kraškega bataljona, tretjega bataljona Kosovelove brigade, zatem namestnik komandanta južnoprimorskega odreda, nato komisar idrijskega in kasneje istrskega vojnega področja. Bojeval se je po vsej Primorski, na Krasu, na Vipavskem, Goriškem, Tolminskem — na Čavnu, na Stolu in Kolovratu, povsod. Po vojni je opravljal mnoge odgovorne politične naloge in ni miroval, dokler ga ni bolezen primorala, da se je skromno umaknil v tiho kraško vasico Hruševico, kjer je ves srečen in vesel sprejemal vse, zlasti svoje stare bojne tovariše, ki so ga, kadar so le mogli, obiskali.

Tiho in mirno odhajajo stari revolucionarji, borci narodnoosvobodilnega boja, s čistimi računi in z mirno vestjo spričo nesebične in požrtvovalno opravljene dolžnosti. V njihovem življenju je običajno bilo le malo osebne sreče in ugodja, pač pa polno naporov, tegob in pelina. Zato ostane spomin nanje kot spomin na ljudi, ki so za druge žrtvovali vse. Tak ostane spomin tudi na Jamnika, hrabrega borca za delavske pravice, zvestega sinu svojega majhnega slovenskega ljudstva in toplega, nadvse prisrčnega in dobrega človeka.

d.

Ob dnevu Jugoslavije na tržaškem velesejmu, je bil v ponedeljek zvečer sprejem na vrtu jugoslovanskega generalnega konzulata, katerega so se udeležili številni predstavniki tržaškega italijanskega in slovenskega političnega, gospodarskega in javnega življenja

IZ DISKUSIJE NA REDNEM 18. OBČNEM ZBORU SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE V GORICI

SPZ mora opravljati dragoceno delo mobilizatorja slovenskih množic

Kdor je zares zvest sin svojega naroda ta mora težiti k skupnosti - k matici

Ivo Tavčar

predsednik Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije

je v svojem pozdravnem nagovoru dejal:

Dragi tovariši, zelo sem srečen, da sem med vami in da vam lahko izročim bratske pozdrave Socialistične republike Slovenije. Nedavno so se vaši predstavniki udeležili našega kongresa, zdaj pa smo spet mi tukaj. Medsebojni stiki postajajo vse bolj pogosti, že nekaj vsakdanjega in samo po sebi razumljivega. To niso več stiki na vrhu ali ob posameznih slovesnostih, ali zgolj vljudnostni obiski. Vse bolj gre za delovne izmenjave, za medsebojno pomoč, za skupen napor, da bi zagotovili in pospešili kulturni razvoj slovenskega naroda. Vsi se pač zavedamo, da smo deli ene in iste celote. ZKPO se zaveda, da bi bila okrnjena in da bi bil zmanjšan njen značaj in pomen, če se ne bi čutila soodgovorno za kulturni razvoj vseh Slovencev, pa tudi Slovencev v zamejstvu. Takšno zavest ZKPO je potrdil njen nedavni kongres v statutu in tudi v programskih smernicah. Vaša poročila, pripravljena za današnji občni zbor, pa prav tako izpričujejo, kako se tudi vi zavedate, da brez kulturne ustvarjalnosti matice za vas ni trajne kulturne rasti, da brez te kulturne ustvarjalnosti ni zanesljive možnosti za kulturni razvoj in da se prav zaradi tega zavedate tudi odgovornosti, da z lastnim delom prispevate k ohranitvi in bogatitvi slovenske kulturne celote. Usodna soodvisnost je čedalje bolj občutena in vsak dan je več dejanj, ki to spoznanje potrjujejo. Načeloma smo se dogovorili, da so vsi odbori ZKPO odprti za vse vaše predstavnike in da bomo tudi na vse naše seje vodstva ZKPO vabili vaše zastopnike. Vemo, da v preteklosti ni bilo tako kot je danes in da so številne pregrade onemogočale ali vsaj zelo otežkočale tesno medsebojno sodelovanje. Čas je marsikakšno pregrado podrl ali pa zmanjšal in miroljubna politika Socialistične republike Slovenije in Jugoslavije ter demokratični napredek v sosedstvu in v Evropi nam je končno omogočil, da meje niso več takšne ločnice kot so bile nekdaj. Nam Slovencem, ki nam zgodovina ni omogočila združitve vseh v lastni državi, Socialistični republiki Sloveniji, je pač tak razvoj odprl izredno možnost, da premagujemo lastno razkosanost kot posledico meja in da se vendarle na poseben način povezujemo in združujemo v narodno celoto. Velika škoda bi bila za slovenski narod, ki zaradi svoje majhnosti še tembolj teži k svoji enotnosti, če bi spregledali to možnost, če ne bi vsi, ki se štejemo za Slovence, spoznali pomembnost tega trenutka za našo narodno zgodovino. Kdor resnično slovensko misli in čuti, temu ne more biti na poti takšna ali drugačna različnost, da se ne bi zavzemali za vse, kar nas druži. Seveda ne gre, da bi zaradi enotnosti moral kdor koli spregledovati slabosti ali napake kogar koli. Tudi graja je potrebna, ne le dopustna, na kateri koli strani tostran ali onstran meje naj že je kdo. Kajpada tudi hvala ne škodi. Za gotovo pa ni nikomur pridržana samo pravica, da graja, drugemu pa naložena dolžnost, da hvali. Tudi tu gre pravica hkrati z dolžnostjo. Vsak Slovenec ima pač do svojega naroda določene pravice pa tudi določene dolžnosti. Zavedajoč se tega, daje ZKPO na kulturnem področju pobudo za navezavo stikov in za sodelovanje z slovenskimi kulturnimi organizacijami v zamejstvu ne glede na njihovo nazorsko, politično ali kakršno koli drugačno opredelitev, če je le-tem organizacijam skupna korist slovenskega naroda nad ozkimi koristmi njihovih organizacij. ZKPO bo storila vse, da bi se kljub naši tej in oni, še posebno pa organizacijski razdeljenosti, uveljavila težnja po skupnem slovenskem kulturnem prostoru in tudi skupnem kulturnem naporu. Še naposled, kdor je zares zvest sin slovenskega naroda in vnet za slovensko kulturo in za usodo slovenstva, ta mora težiti k skupnosti, k matici, mora črpati moči zase iz skupnih izvirov, kakor mora narod črpati sokove za svojo rast iz vseh svojih delov od vsakega posameznika. Danes je slovenski narod pred mnogimi pomembnimi vprašanji svojega razvoja, zaradi česar je še toliko bolj potreben napor vseh, kajti vsi bomo nosili tudi odgovornost zanj in z njim delili svojo prihodnost. V tem smislu vam želim, da bi dosegli čimveč uspehov in se veselim vaših dosedanjih uspehov, kajti vaši uspehi so naposled tudi naši.»

Objavljamo prvi del bistvenih povzetkov iz diskusije na 18. rednem občnem zboru SPZ. Kolikor je tehnično mogoče so posegi objavljeni po vrstnem redu, kakor so si sledili na občnem zboru. Drugi del diskusije bomo objavili jutri.

Gorazd Vesel

predsednik SKGZ

Po pozdravu in željah za uspešno delo in sprejem sklepov, ki naj SPZ in njena društva še bolj usposobijo za delovne naloge, je dejal med drugim:

«Najprej bi želel poudariti, da smatra SKGZ vašo organizacijo, SPZ, med temeljne organizacije slovenske narodno obrambne politike. V njej vidi neposredno zvezo z narodnimi celicami po vaseh, predmestjih in mestih. To nalogo nadomestovalca živih stikov z našim človekom mora SPZ še okrepiti, da bo lahko opravljala svojo dragoceno delo mobilizatorja slovenskih množic, ki izpričujejo svojo narodno prisotnost v teh krajih in da prevzemajo na svoja ramena vse odgovornosti narodno političnega, kulturnega in tudi rekreacijskega življenja, ki sodijo med poglavitne elemente naše nadaljnje bitnosti. V tem svojstvu se društva SPZ, pogosteje soočajo z resnimi objektivnimi težavami ter je zato povsem razumljivo, če se pojavljajo hotenja o potrebi usklajevanja pri iskanju enotnosti dela in pobud, skupnega nastopanja, skratka akcijske enotnosti, kadar so za to dejavnost dozorele razmere. Menim, da je takšna politika zdrava. Lep takšen primer so nam dali v Štandrežu s proslavo stoletnice svoje čitalnice, lahko pa se v primeri še dogodijo, če nas vodi spoznanje o nuji takšne oblike narodno obrambne enotnosti pri iskanju na skupna stališča v posameznih in točno določenih in dogovorjenih primerih.»

Potem ko je ugotovil, da se politika SPZ preverja vsak dan znotraj v konkretnih dejavnostih, je nadaljeval:

«Življenje naše manjšine je izredno zapleteno, saj imamo opraviti z vrsto strank, volilnih grupacij in struj, ki se pojavljajo znotraj skupnosti. Opraviti imamo z oblastmi in zakonodajo. Spričo vsega tega je uspešna samo takšna borba manjšine, ki se vodi na široki fronti vseh slovenskih sil na osnovi konkretnega vprašanja. Naša zveza, ki ni stranka in na volitvah ne nastopa, zato pa hoče biti in je angažirana v vseh vprašanjih, ki našo skupnost zadevajo tako navznotraj kot navzven, naša zveza, pravim, se trudi ustvariti dialog in akcijsko enotnost z vsemi silami, ki so na dialog in sodelovanje pripravljene. To ni geslo, to je iskren odraz naših potreb in edina pot do boljših časov za Slovence v Italiji. Mi hočemo takšno politiko, ki smo jo dokazali v praksi in je vsakodnevno prisotna v nas vseh, ki prostovoljno in v prostem času dajemo na razpolago svoje sile in sposobnosti. V tem je naša moč, v tem se kaže plemenitost dela in misli stotin ljudi, ki v prosvetnih društvih in v sami zvezi izgorevajo za našo slovensko stvar, za zmago demokratičnih in naprednih stališč, ki naj nam zagotovijo lepši jutrišnji dan kot ljudem in še posebej kot Slovencem.»

Hanzi Weiss

predsednik Slovenske prosvetne zveze iz Celovca

Po pozdravu in željah za uspešno delo je dejal med drugim:

«Naša želja pa je tudi ta, da bi ob prizadevanju za dosego naših narodnostnih pravic bili čimbolj uspešni. Saj je to naša skupna težnja, ki nas povezuje in mislim, da je potrebno, da se bomo v bodoče še bolj povezovali in srečavali na skupnih kulturnih manifestacijah, kot je bilo bratsko srečanje med vašimi in našimi pevci.

In še nekaj je, kar nas združuje, borba za ohranitev slovenske besede na narodno ogroženem ozemlju, na katerem živimo kot manjšina na Primorskem in na Koroškem. V tej borbi nas ne smejo ločiti različne opredelitve ideološkega ali političnega značaja. Zelo nas veseli, da ste tu napravili že lep korak naprej. Z veseljem pa vam lahko sporočam, da tudi na Koroškem prihajamo do spoznanja, da nam je tako opredeljevanje v preteklosti samo škodovalo in da naš boj za našo besedo ni dosegel takega učinka, kot bi ga dosegli v skupnem koraku, kadar gre za naše narodnostne pravice.

Da pa bo naša prisotnost v deželah odnosno državah, v katerih živimo, čimbolj vidna, pa je potrebno, da v bodoče še bolj strnimo naše sile ob našem kulturnem prizadevanju in da tako upravičimo naše zahteve, kot pripadnikov slovenske etnične skupnosti na Primorskem in Koroškem.

Zato želim, da bi ta vaš današnji občni zbor bil tudi korak naprej k kulturni združitvi vseh Slovencev v Italiji.»

Dr. Mitja Sancin

predstavnik Sindikata slovenske šole

«Pozdravljam vaš občni zbor in v imenu Sindikata slovenske šole vabim vodstvo SPZ in vsa društva, ki so včlanjena vanjo, da si še vnaprej prizadevajo za vpis slovenskih otrok v slovenske šole».

Dr. Gojmir Demšar

ravnatelj šole Glasbene matice

«Glasbena matica deluje v tesni povezavi s Slovensko prosvetno zvezo in prepričan sem, da je treba to sodelovanje še poglobiti. Prav v okviru tega sodelovanja sodim, da bi bilo koristno prirediti v Trstu pevovodski tečaj, ki naj usposobi mlade ljudi za delo z našimi pevskimi zbori. To bi bila zelo konkretna oblika sodelovanja.»

Filibert Benedetič

ravnatelj Slovenskega gledališča

«Štejem si v posebno čast, da lahko pozdravim ta občni zbor v imenu Slovenskega gledališča v Trstu in svojem osebnem. Velikokrat sem imel priliko govoriti s tega odra in če se danes ozrem na tiste pretekle čase, moram nujno ugotoviti, da so načela brezkompromisne borbe za naš narodnostni obstoj še zmerom ista in da temeljijo globoko v naši zemlji, zrahljani po našem srcu, po naši tenkočutnosti, po naši utrujenosti in vendar veliki ljubezni in zavezanosti. To je oporoka naše kulture, vedno obnavljajoča se, stara in nova, živa in neizprosna.

Hudi problemi bremenijo sodobni svet; najhujši problemi pa so tisti, ki hromijo duhovne vrednote človeštva in pehajo posameznika v brezizrazno gmoto popolne apatije, kjer se tudi globalna kontestacija utaplja v kaos in brezciljnost. Zato se mi zdi tem težja naloga, ki čaka kulturnega, predvsem pa prosvetnega delavca, čigar naloga je često pogojena od specifičnih zahtev in potreb širokega ljudstva. V tem smislu je treba dati vso pohvalo in vse priznanje prosvetnemu delavcu, ki s svojim večkrat nevidnim delom ustvarja tisto podlago, na kateri se razvija stavba narodne kulturne bitnosti. Slovenska nacionalna skupnost v Italiji ne sodi v sicer pretresljiv proces emigracije, marveč je živi del tistega enotnega procesa, ki pogojuje evolucijo matičnega naroda. V sodobni Evropi bolj ali manj prepričani integracionalisti govorijo o anahronizmu nacionalnih pregrad v imenu neke višje oblike sožitja med narodi. Vendar taka integracija lahko sloni samo na humanističnih principih, ki slonijo na vrednotah svobodnega razvoja bitnostih interesov posameznih kulturnih prostorov, označenih po etnosu in ne po polisu. Zato je torej obravnava slovenske nacionalne skupnosti izza konteksta enotnega slovenskega kulturnega prostora popolnoma zgrešena.

Naša nacionalna skupnost tudi ustvarja most med vzhodom in zahodom, toda brez prvobitnega humusa matere zemlje ni mostu. V tem najdemo gibalo onega elementarnega razvoja, ki so mu botrovali slovenski nacionalni buditelji. Sicer pa sem prepričan, da bo občni zbor izčrpno obravnaval vse te probleme. Kot predstavnik Slovenskega gledališča v Trstu, ustanove, ki je tesno povezana s kulturno prosvetnim življenjem, ponovno apeliram na Slovensko prosvetno zvezo, da bi nam nudila vso pomoč tudi za prihodnjo sezono, kajti tudi od življenja SG v Trstu, od uspehov, od njegovih umetniških dosežkov je odvisna kulturna realnost slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Rinaldo Vremec

Slovensko prosvetno društvo «Tabor» — Opčine

Vremec je načel pereče vprašanje tiste slovenske mladine, ki pri 14., 15. letu zapusti šolo in se poda na delo v italijanski ambient.

«Kot sami veste — je dejal — se fant pri 14., 15. letu začenja oddaljevati od družinskega kroga. In kdo naj mu sedaj pove, kaj mu je storiti, da ohrani svojo narodno zavest, da ne pozabi na svoj materin jezik? Do sedaj je bil v šoli in le-ta mu je nudila vse, kar je bilo v njenih močeh. Kaj pa sedaj? No in tu začenja naš problem. Do sedaj se je le malo naredilo, če ne že nič, za to mladino. Zadnja leta so nekatera športna društva nekaj mladine privabila, na prosvetnem področju je pa na žalost bila v tem smislu tišina. Sedaj vprašujem: ali niso tudi ti sinovi oziroma hčere slovenskih staršev, ali niso tudi oni vredni pozornosti? In če že so, zakaj se do danes ni nič storilo v ta namen. Ali se sploh zavedate koliko mladine nam poberejo mešani zakoni in če bo šlo tako naprej, koga bodo naši učitelji oziroma profesorji učili čez deset dvajset let?»

«Želel bi, in mislim, da to ni samo moja želja, da bi se bodoči odbor, ki bo danes tukaj izvoljen, malo več pozanimal za ta problem. Želel bi tudi, da bi se delegati društev ki so danes tu prisotni, začeli tudi v lastnem kraju zanimati za to mladino, ker kot to gotovo že veste, dolžnost prosvetarjev ni samo prirejati in organizirati kulturne prireditve, ampak predvsem to, da se v naših ljudeh ohrani ljubezen in spoštovanje do materinega jezika».

Ignacij Ota

referent za pevske zbore pri SPZ

Ignacij Ota je v začetku dejal, da so pevski zbori v večini društev glavno in večkrat edino prosvetno delovanje in da je na njih tudi vsa teža vodstva prosvetnih društev, nato pa je prešel na repertoarne programe zborov in ugotovil:

«Programi naših zborov so razen majhnih izjem preveč zastareli, saj pojemo zvečine pesmi, ki so nastale že v prejšnjem stoletju. Malo ali skoraj nič ne slišimo naših domačih narodnih, ljudskih pesmi, beneških, tržaških. Zelo malo pojemo tudi partizanske pesmi, saj partizanske pesmi niso samo udarne kot «Na juriš» in podobne, temveč po osvoboditvi nastale pesmi na tematiko NOB, ki jih ni malo in ki jih tudi šibkejši zbori lahko pojejo.

Smo narod, ki ima prav gotovo toliko ljudskih pesmi, da se v tem pogledu lahko prištevamo med najbolj bogate v Evropi. Imam pa občutek, da se nekateri pevci in zbori obotavljajo peti take pesmi. Gojiti ljudsko pesem naj bo dolžnost vsakega našega zbora kot je dolžnost vsakega prosvetnega društva, da širi zanimanje za slovensko šolo, gledališče itd.»

V nadaljevanju se je Ota zavzel še zlasti za gojitev beneške ljudske pesmi, da s tem pokažemo tudi drugim, kako bogata je ta dežela slovenskih pesmi in ji v naši skupnosti pripada enako mesto kot drugim slovenskim deželam. Nato se je dotaknil pevske vzgoje v šolah in dejal:

«Še vedno ugotavljamo, da naši mladini nudi šola premalo glasbene izobrazbe in zborovskega petja razen nekaj izjem, in če pomislimo, da je bilo že pod staro Avstrijo v šoli petje obvezno, smo danes več kot 50 let po razsulu te države pravzaprav nazadovali. Menim, da bi lahko prosvetna društva dopolnjevala vlogo šole in po možnosti ustanovila ali kakorkoli pomagala in sodelovala pri organiziranju otroških in mladinskih zborov. V vsakem kraju živi nekdo, mladenka ali mladenič, ki študira na učiteljišču, učitelj ali učiteljica, ki bi lahko v okviru prosvetnega društva organiziral otroški ali mladinski zbor, saj to sodi tudi v njihov poklic. Če pa se kdo ne čuti dovolj podkovanega, naj se obrne na SPZ ali GM, ki mu bo prav gotovo pomagala premostiti začetne težave. S tem bi mladino še bolj navezali na petje, obenem pa bi imeli tudi naši odrasli zbori naraščaj za nadaljnjo gojitev naše lepe pesmi».

Končno je Ota omenil tudi pereč problem pomanjkanja pevovodij in dejal, da sta SPZ in GM vedno pripravljeni omogočiti mladim ljudem primerno izobrazbo v pevovodstvu, da se tudi s tem zagotovi zborom nadaljnji obstoj. Omenil je še, da je GM ponovno natisnila pesmarico tržaških pesmi, ki jih je zbral pokojni Milan Pertot in da bo v prodaji v prihodnjih dneh.

Mirko Kapelj

podpredsednik SPZ

Potem ko je v uvodu dejal, da se je po združitvi na zadnjem občnem zboru prosvetno-kulturna dejavnost na splošno močno okrepila, da pa so kljub pomembnim uspehom na nekaterih področjih še ostale velike vrzeli, da so se v nekaterih društvih uveljavile nove mlade sile, da pa je še preveč takih društev, do katerih prenovitveni val še ni prodrl, je podčrtal dejstvo, da je pomanjkanje kulturno-prosvetne dejavnosti zlasti občuteno v nekaterih mestnih odnosno predmestnih okrajih, prav tam, kjer več ali manj strnjeno živi proletariat in dejal:

«Velika vrzel v tem pogledu je še vedno v Rovtah, pri Sv. Magdaleni, v Rojanu, na področju Žavelj in v Miljskih hribih, na Vrdelci in Kolonji, pri Ferlugih in na področju Barkovelj. Menim, da bo treba v novi poslovni dobi prav tem krajem na Tržaškem posvetiti vso možno pozornost zato, da otmemo pred asimilacijo, kar se še da».

Nato je Mirko Kapenj dejal:

«Celotno našo ljudsko prosvetno dejavnost je treba približati obstoječi stvarnosti in sodobnim okusom, kajti le tako je moč pričakovati, da bo zlasti med mladino večje zanimanje zanjo» in nadaljeval:

«Struktura naše narodne skupnosti se je v zadnjih dvajsetih letih skoraj totalno spremenila. Pretežna večina Slovencev pripada delavskemu sloju. Zato je nujno, da tudi naša prosveta občutljiveje prisluhne problemom delovnega človeka. Navezati je treba tesnejše stike s tovarno in drugimi delovnimi imesti. Zavedati se moramo, da je prav delavec tisti, ki je najbolj ogrožen tako v socialnem kot narodnem pogledu in da je zlasti delovna mladina hudo izpostavljena raznarodovalnemu pritisku».

Mirko Kapelj je nato izrekel priznanje pevskemu zboru «Vasilij Mirk» ki je prišel med delavce ladjedelnice Sv. Marka in jim priredil koncert v zasedeni tovarni, nato pa je nadaljeval:

«Potrebno pa je spregovoriti jasnejšo besedo tudi o naših izobražencih. Ne more nam biti vseeno, kjer so in kaj delajo slovenski izobraženci. Boli nas, ko ugotavljamo, da toliko izobražencev stoji ob strani, da stoje tako daleč vstran od delovnega človeka, da ne dajejo tistega, kar bi lahko dali. Zato naj nikar ne krivijo delavca, da se vtaplja v asimilacijskem morju, ko pa sami niso nič storili za to, da bi jih skušali rešiti pred potapljanjem».

Kapelj je nato dejal, da je potrebno, da je duh NOB čimbolj prisoten v vseh naših društvih in v vsem našem delu, da smo pripravljeni sodelovati z vsemi, «tudi tistimi, ki stoje na drugem bregu», vendar ne za ceno odpovedi ali zatajevanja določenih načel. «Nam ne more biti vseeno, da se nekje poveličuje določene momente, da pa se istočasno boji jasno zapisati besedo partizan. Če smo danes tu in lahko govorimo v svojem jeziku gre zasluga partizanom, je to rezultat žrtev in krvi, ki so jo prelili partizani». Nato je govornik omenjal, da bomo k letu slavili 25-letnico osvoboditve in da čaka jo Zvezo in društva v tem okviru naloge v zvezi s prirejanjem manifestacij, ki naj poveličajo naš narodnoosvobodilni boj, in nadaljeval:

«Enotnost naših društev je bila vzpostavljena z vztrajnim prizadevanjem na obeh straneh. Tisti, ki so nasprotovali tej enotnosti so bili poraženi. Odločno je prevladala zrela presoja zavednih prosvetnih delavcev. Ne dopustimo, da bi jo kdor koli skušal omajati, kajti samo če bomo enotni, če bomo pustili ob strani vse, kar bi nas utegnilo razdvajati, bomo mogli napredovati na poti, na katero smo stopili pred dvema letoma in ki je edina prava pot v splošno korist naše narodne skupnosti».

Mirko Kapelj je po teh svojih mislih podal naslednjo izjavo:

«Tajništvo Slovenske prosvetne zveze me je predlagalo kot možnega kandidata za predsedniško mesto v novem odboru SPZ. Kandidaturo sem bil sprejel z določenimi pridržki. Tovarišem predlagateljem, predsednikom, odbornikom in članom številnih društev, ki so predlog osvojili ali zagovarjali, se prisrčno zahvaljujem. Izjavljam pa, da se kandidaturi odpovedujem. Zato prosim, da se predlog umakne. Pripominjam, da moja odločitev ni prav nič v zvezi z zlonamernim natolcevanjem v časopisu, ki je sicer zelo skop v poročanju o dejavnosti prosvetnih društev, včlanjenih v SPZ. Prav tako ni ta odločitev posledica zlohotnega in žaljivega besedičenja nekaterih posameznikov, ki bi, ako bi imeli voljo, lahko mnogo bolje uporabili čas v prid kulturno-prosvetnih dejavnosti in krepitvi enotnosti v naših vrstah. Tudi dolgoletno sodelovanje, zlasti pa dvoletno skupno delo v popolnem razumevanju v SPZ in v društvih je zgovoren dokaz. Zagovarjal sem in branil enotnost, ki je pogoj za uspešno delovanje, zagovarjam popolno avtonomijo društev in zveze.

Veseli me, da je tovariš dr. Robert Hlavaty zopet med nami, pripravljen, da še naprej ostane na predsedniškem mestu. In prav zaradi tega se odpovedujem kandidaturi».

Izidor Predan

PD «Ivan Trinko» — Čedad

Izidor Predan je v začetku svojega posega poudaril, da je človeku, ki že dvajset in več let sledi dogajanjem med slovensko manjšino, težko govoriti o tistem delu manjšine, ki jo zastopa, ker se mora ponavljati. In tako bi se tudi sedaj moral ponavljati, če bi ne bilo prišlo v zadnjem času do nekaterih pozitivnih sprememb, ki so tudi s svojim skromnim obsegom pomembne, vsekakor vredne, da se prouče in da se najdejo vse možnosti, da se te spremembe razširijo na vso Beneško Slovenijo. Glede teh sprememb je rekel:

«Izboljšalo se je pri nas politično ozračje, pritisk je popustil, čeprav še ni izginil. V raznih občinah so prišli na oblast novi mladi ljudje, ki so bolj odprti in čeprav niso z nami, gledajo na našo borbo, na naš narodni problem z drugačno miselnostjo, kot so gledali stari župani.»

V svojem nadaljevanju je poudaril tudi delež, ki ga je pri tem imela «naša vztrajna in dolgoletna borba». Nato je nadaljeval: *«Mislim, da ne bom neskromen, če poudarim, da je do teh sprememb prišlo tudi po zaslugi naše vztrajne in dolgoletne barbe,»* seveda poleg prispevka, ki so ga dali *«splošno politično izboljšanje, izboljšanje političnega ozračja v Italiji ter dobri sosedski odnosi med Italijo in Jugoslavijo.»*

Nato je poudaril, da se danes ljudstvo čuti vedno bolj svobodno, da se vsakdo vedno bolj zaveda svojih pravic. Sicer je priznal, da je bilo delo doslej težavno in da je še vedno težavno, hkrati pa je ugotovil, da trud ni bil zaman in da se okoli slovenskega društva «Ivan Trinko» v Čedadu zbira vedno več ljudi in to ne glede na svoje politično prepričanje.

Omenil je nato množične kulturne manifestacije zadnjih let, ko je v nekaterih krajih Beneške Slovenije gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta in ko je letos poleg SG nastopil v Čedadu tudi zbor «Jacobus Gallus».

Med pomembne dogodke je prištel tudi februarski občni zbor društva «Ivan Trinko», na katerem je v vodstvo društva stopilo več novih ljudi, posebno razumnikov, ki jih je društvo doslej pogrešalo. *«Naše društvo,* je dobesedno rekel Predan, *uspešno sodeluje s slovensko duhovščino, ki se prav tako kot mi bori za narodnostne pravice beneških Slovencev. Društvo je s strani duhovnikov že večkrat prejelo javno priznanje in pohvalo za delo.»*

Med pozitivne rezultate zadnjih časov je Predan navedel tudi ustanovitev društva slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije, ki je nastalo v Švici, in društvo «Rečanj» v Klodiču, ki sicer ni izključno slovensko, ki pa ima slovenski pevski zbor in *«ima v svojem statutu in programu obrambo kulturnih, etničnih, jezikovnih, folklorističnih in toponomastičnih značilnosti Rečanske doline».* V Idrijski dolini pa je v zadnjem času nastal še drugi pevski zbor v Beneški Sloveniji in sicer zbor «Idarja». Oba zbora, tistega v društvu «Rečanj» kot zbor «Idarja», vodi Anton Birtič. V Nadiški dolini pa pripravljajo kulturno društvo «Nadižo», ki bo imelo nalogo, braniti jezikovne in etnične značilnosti Nadiške doline.

Potem ko je še omenil vedno živo željo po slovenskem tečaju, je nadaljeval: *«Tako po 20 letih jokavih govorov, ki smo jih imeli na raznih občnih zborih, smo veseli, da moremo danes govoriti o nekaterih razveseljivih dejstvih.»* Takoj zatem pa je poudaril, da s tem še ne bi smeli biti zadovoljni, ker bi *«z večjo solidarnostjo, z načrtno kombinirano pomočjo bratov iz Trsta in Gorice lahko več dosegli».*

Ob koncu svojega posega je Izidor Predan še poudaril zasluge vodstva SPZ za dosedanje uspehe v Beneški Sloveniji, hkrati pa je dodal, da je v zadnjih dveh letih edino PD «S. Škamperle» organiziralo en izlet v Beneško Slovenijo, medtem ko se druga PD niso odzvala pozivom SPZ.

Viktor Sosič

SPD «Tabor» - Opčine

«Združitev je prinesla na Opčinah razgibano in uspehov polno kulturno-prosvetno delovanje. Danes šteje naše društvo preko 300 članov.

V lanskem letu je poleg manjših prireditev naše društvo proslavljalo stoletnico ustanovitve slovenske čitalnice na Opčinah in je ob tej priliki izdalo brošuro. Aktivno je sodelovalo pri organizaciji «Kraškega pusta» in «Kmečkega tabora» na Opčinah. Letos je bilo društvo prvi pobudnik enotnega nastopa Opencev, proti nesramnemu izbruhu rasne nestrpnosti lekarnarja in občinskega zdravnika na Opčinah.

V tej razmeroma kratki dobi so bili navezani odnosi z mnogimi okoliškimi društvi od Ricmanj, Bazovice, Trebč, Proseka, Trsta ter preko meje s Sežano, Novo Gorico in prav pred kratkim z bratskima društvoma «Brajša Rašan» in «Lino Mariani» iz Pulja. Odbor si prizadeva, da bi se delovanje še bolj razširilo in je zato svojo skrb v zadnjem času posvetil bolj notranjim društvenim zadevam. Prišlo je do obuditve domače dramske skupine in pevskega zbora. Društvo je v dobrih odnosih z drugimi vaškimi društvi in organizacijami ter s slovenskimi šolami.

Prepričani smo, da je naše društvo do sedaj dobro opravilo svoje poslanstvo, a na žalost moramo ugotoviti, da nekateri, ki bi po vzgoji in poklicu morali biti v ospredju kulturnega delovanja na vasi, rajši spremljajo naše delovanje ob televizijskih sprejemnikih v domači sobi. Naša kritika gre predvsem našim slovenskim izobražencem, ki živijo od slovenske šole, a ne dajo tega, kar bi morali v lasten interes, v interes vse naše manjšine v Italiji.»

Saverij Rožič

Prosvetno društvo «Briški grič» — Števerjan

Saverij Rožič, predstavnik PD «Briški grič» iz Števerjana je predlagal, naj bi prosvetna društva prihodnje leto proslavila 25. obletnico ponovne ustanovitve prosvetnih društev. Ta svoj predlog je Rožič utemeljil takole: *«Mislim, da je prav, da mi starejši opozorimo sedanjo mladino na težko pot vseh Slovencev do osnovnih pravic vsakega človeka, to je do uporabe materinega jezika. Mladina, ki se je rodila po drugi svetovni vojni in ki uživa sadove narodnoosvobodilne borbe, naj zve, da so prosvetna društva ponovno nastala in se postavila na noge po zaslugi narodnoosvobodilne borbe.»*

Nadalje je bil govornik mnenja, da se bo za nas borba za enakopravnost nadaljevala in da gojitev slovenske kulture v PD mora imeti narodnoobrambni značaj.

RADIO TELEVIZIJA

SREDA, 18. JUNIJA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Harmonikar Larcange z orkestrom; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Safredov orkester; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Slavni pevci v tržaških gledališčih; 18.55 Jazz; 19.10 Higiena in zdravje; 19.15 Prijetne melodije; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert; 21.50 Poje Mina; 22.10 Zabavna glasba.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Radijska priredba; 13.40 «Storia di una mamma».

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 15.30, 17.00, 20.15 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.40 Prijetna glasba; 9.00 Pod senčnikom; 10.00 Znani pevci; 10.45 Plošče; 11.00 Otroški kotiček; 11.45 Današnji pevci; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.00 Kulturne aktualnosti; 14.35 Danes pojo...; 15.00 Iz priljubljenih oper; 16 30 Primorski zbori; 17.40 Popevke; 18.00 Iz oper Donizettija; 18.30 Ritmi; 19.00 in 20.30 Prenos RL; 20.00 Popevke; 23.35 Komorna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.06 Zvočni trak; 10.05 in 11.08 Ura glasbe; 11.30 Mezzosopranistka Oralia Dominguez; 12.05 Kontrapunkt; 13.15 in 14.45 Plošča za poletje; 16.00 Spored za najmlajše; 17.05 Spored za mladino; 19.13 Roman; 19.30 Luna park; 20.15 Clotilde Masci: «Vigilia nuziale»; 21.00 Simf. koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošča za poletje; 9.05 Poljudna znanost; 10.00 Radijska priredba; 10.40 Telefonski pogovori; 14.00 Juke box; 15.00 Plošče; 16.00 Pisan spored; 17.10 Popoldanski spored; 18.20 Poljudna enciklopedija; 19.00 Pesmi; 21.10 Operna glasba; 22 40 Ameriške plošče.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 10.45 Koncert; 11.45 Komorna glasba; 12.20 J. S. Bach; 13.45 Klavičembalistka Wanda Landowska; 15.30 Operna glasba; 16.30 Sodobna ital. glasba; 17.20 Nemščina; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Kulturna rubrika; 19.15 Vsakovečerni koncert.

FILODIFUZIJA

8.17 Koncert; 9.15 Pihalni inštrumenti; 10.20 Sodobna ital. glasba; 12 30 Plošče; 13.30 Simf koncert; 15.30 Komorna glasba.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30 Poročila; 7.50 Danes za vas; 8.25 Telesna vzgoja; 9.45 Inform. od daja; 9.08 Glasbena matineja; 10.05 Pisan svet pravljic; 10.20 Zabavna glasba; 10.45 Počitniški pozdravi; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Boris Papandopulo: iz opere «Sunčanica»; 13.30 Kmetijski nasveti; 13 40 Od vasi do vasi; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Koncert za oddih; 16.40 C. Arrau igra Webra; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Mladina sebi in vam; 19.15 Chopinova solistična glasba; 19.45 Kulturni globus; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Glasbene razglednice; 21.00 Operne arije; 22.00 Zabavne melodije; 23.15 Alba Regia Interjazz; 24.05 E. Devčeku: Pesmi; 24.15 Veliki orkestri.

ITAL. TELEVIZIJA

13 30 Dnevnik; 17.00 Giocagiò; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za mladino; 18.45 Dejstva in mnenja; 19.45 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 «Il cuore della terra»; 22.00 Športna sreda; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 «E' sempre bel tempo», ameriška glasbena komedija; 22.50 L'approdo.

JUG TELEVIZIJA

21.00, 23.30 Poročila; 18.45 Dvajset slavnih; 19.30 En français; 19 45 Velika pustolovščina — film; 20.15 O materialnem položaju slov. študentov; 20.45 TV prospekt; 21.35 Th. Wilder: Francoske kraljice; 22.05 Obiščite z nami München; 23.00 Dokumentarni film «Neoplante».

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nasedli boste nekemu čvekaču. Odličen razvoj v ljubezni.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Nepričakovan finančni uspeh. Nevšečnosti z najmlajšimi.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Prodali boste dobro, kupili pa slabo. Vaša sreča zbuja splošno zavist.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Ne stopite izven začrtane poti, podrli bi vse. Sklenitev trdnega zavezništva.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Veder razgovor z bivšim tekmecem. Ne dovolite, da bi vas čustva obvladala.

DEVICA (od 24.8. do 22.9.) Delajte, toda le kolikor vam to dopuščajo moči. Potovanje v dvoje v največji sreči.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Neka fantastična novica vas bo trenutno zmedla. Vaše obnašanje je preveč norčavo.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) Poravnali boste svoj največji dolg. Neki sosed je nevarnejši, kot si mislite.

STRELEC (od 23.11. do 21.12.) Z denarjem ne ravnate najbolj pametno. Prisrčno slovo od nekega prijatelja.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Ne varajte še naprej svojih sodelavcev. Ostro stopite na prste nekemu opravljivcu.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Načrt, ki ga imate v glavi, ne odgovarja vašim možnostim. Pretrgane srčne vezi.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Vaše osnovno vprašanje bo rešeno na nekem sestanku. Nepozabno srečanje.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 25,4, najnižja 20,2, ob 19. uri 23,9 stop., zračni tlak 1013,2 stanoviten, veter 12 km severozahodnik, vlaga 74 odst., nebo 6/10 pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22,8 stopnije, dežja je padlo 1,3 mm.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 18. junija
BOGDAN
Sonce vzide ob 5.15 in zatone ob 20.57 — Dolžina dneva 15.42 — Luna vzide ob 7.59 in zatone ob 23.44
Jutri, CETRTEK, 19. junija
JULIJANA

S SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Predlog za spremembo člena o uporabi slovenščine v rajonskih konzultah

Predlog svetovalke Gerbčeve izrecno navaja «upravičene potrebe slovenske manjšine» Tudi liberalec Zimolo priznava pravico Slovencev do rabe lastnega jezika

Na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta se je nadaljevala razprava o pravilniku o ustanovitvi rajonskih konzult in upravnih centrov v tržaški občini. Govorila sta liberalec Zimolo in komunistična svetovalka Jelka Gerbec.

Zimolo je dejal, da se liberalci strinjajo z upravno decentralizacijo tržaške občine, da pa obstaja nevarnost, da bo nekdo skušal rajonske konzulte politično strumentalizirati. Potem ko je izjavil, da liberalci zahtevajo ustanovitev vseh rajonskih konzult hkrati in ne samo tri poskusne konzulte, kot to predlagajo stranke leve sredine, je Zimolo zavrnil vsebino drugega odstavka člena 13, ki je zapleten in nejasen, čeprav sta odbornik Vigini in svetovalec Cesare skušala pojasniti, da je bil tako sestavljen, da bi se izognili zavrnitvi pravilnika po nadzorni oblasti, če bi v tem členu jasno povedali, da imajo Slovenci pravico govoriti v rajonskih konzultah v svojem jeziku.

«Pri tem hočem poudariti, da sem osebno prepričan», je dejal Zimolo, «da ima naša jezikovna manjšina pravico, da se izraža v svojem jeziku in to na osnovi načel najbolj preproste demokracije, ki jo jamči ustava, ki jo opravičuje ravnanje z nemško in s francosko manjšino in ki jo zame, kot liberalca, jamčijo tudi načela Oxfordske listine in manifest liberalne internacionale».

Zimolo pa je nato ugotovil, da vsi Tržačani slovenskega jezika dobro obvladajo italijanščino, medtem ko je zelo malo Italijanov, ki zna le nekaj priložnostnih slovenskih besed. Popolno znanje italijanščine, je poudaril Zimolo, je v čast Tržačanom slovenskega jezika in je zato pričakovati, da ne bodo izrabljali svoje pravice, da bodo s tem povzročili občinski upravi stroške z zahtevo po namestitvi simultanih prevajalcev in zavirali delo konzult.

Zato je pozval italijansko večino, naj sestavi takšen člen, ki ne bo vnašal zmede med prebivalstvom. Z omenjenim členom, je dejal Zimolo, se lahko pripeti, da se bo našel kdo, ki doma govori nemško ali grško in bo zato začel govoriti na konzultah v svojem jeziku. Zato se je obrnil na stranke odbora in jih pozval, naj pokažejo vsaj nekaj dobre politične volje, ker da bodo občani slovenskega jezika mnogo bolj razumeli kot pa nerazumljive besede v členu 13.

Svetovalka Jelka Gerbec je po daljšem uvodu o potrebi po demokratizaciji javnega življenja v Italiji ugotovila, da ustanovitev ljudskih konzult pomeni tudi uveljavitev demokracije. Potem ko je obžalovala, da je občinska uprava toliko časa zavlačevala rešitev tega vprašanja, je Gerbčeva dejala, da občinska uprava hoče ignorirati obstoj Slovencev v tržaški občini. Nato je obsodila vsebino drugega odstavka člena 13, ki je tako sestavljen, da se stranke leve sredine izognejo kakršni koli resni obveznosti do Slovencev.

V omenjenem členu, je poudarila Gerbčeva, se hoče prezreti, da obstajajo v občini popolnoma slovenske vasi in se tem Slovencem noče priznati pravica, da bodo v rajonskih konzultah lahko govorili v svojem materinem jeziku. Potem ko je odgovorila demokristjanski svetovalki Bennijevi, ki je v svojem posegu o rajonskih konzultah izjavila, da zakon ne predvideva uporabe slovenščine na sejah občinskega sveta, je ugotovila, da je ta zakon le izraz časov, v katerih je bil sprejet, in poudarila, da po zmagi nad fašizmom v okoliških občinskih svetih govorijo v slovenščini. To se dogaja tudi v Beneški Sloveniji, čeprav italijanska vlada ignorira obstoj tamkajšnjih Slovencev.

Dejstvo, da pravilnik ne upošteva pravice do uporabe slovenščine niti v tistih konzultah, v katerih bi bili zastopani sami Slovenci, še manj pa v konzultah sestavljenih iz predstavnikov obeh narodnosti, dokazuje, je dejala Gerbčeva, da hoče občinski odbor dati svoj prispevek pri asimilaciji in raznarodovanju Slovencev.

Toda slovenski občani imajo pravico govoriti v svojem jeziku in zahtevajo, da se jim ta pravica tudi zajamči. Občina pa noče upoštevati tega dejstva in noče v tem pogledu ničesar ukrepati.

Ob zaključku je Gerbčeva predlagala spremembo drugega odstavka člena 13 v sledeči obliki: «upoštevajoč izredne krajevne in etnične značilnosti, bodo upoštevane upravičene potrebe slovenske manjšine, ki ima pravico, da na sejah govori v svojem materinem jeziku».

Sklepi deželnega odbora za melioracije

Na deželnem odborništvu za kmetijstvo se je sestal posvetovalni odbor za melioracije, ki mu je predsedoval odbornik za kmetijstvo Comelli. Na sestanku so proučili razne načrte javnih melioracijskih del. Predvsem so proučili načrte o gorskih melioracijah, ki jih je pripravil gozdni inšpektorat v Vidmu, načrte za pogozdovalna dela in gozdne ceste na hribu Tam v občini Prato Carnico za 70 milijonov lir. Proučili so tudi načrte za regulacijo potoka Lumieri v občini Sauris za 25 milijonov lir. Zatem so odobrili načrte za nekatera javna dela v občini Tipana in v občini Praprotno v Beneški Sloveniji. Nato so razpravljali o načrtu Karnijske skupnosti v Tolmeču za zgradnjo ceste v dolini Chiantone

Gradnja novega vodovoda za industrijsko področje

Na sedežu zavoda za tržaško industrijsko cono so včeraj zaključili postopek za oddajo del, povezanih z gradnjo vodovoda, po katerem bodo redno dobavljali vodo industrijskemu področju, kjer bo nov obrat Grandi Motori Trieste. Gre za gradnjo novega vodnega hranilnika pri Sv. Mariji Magdaleni Zgornji in za okrepitev ustrezne dvigalne postaje na Rocolu. Dela so poverili tvrdki Innocenti & Stipanovich iz Trsta. Razen tega so oddali tudi dela za polaganje nove vodne napeljave, za kar pa bo poskrbela rimska tvrdka SAIN.

Potrebne cevi bo dobavila družba Dalmine, ki je pred kratkim že odpremila prvo pošiljko.

Skupna vrednost del in dobav bo znašala 600 milijonov lir, od tega pa bo dežela prispevala 480 milijonov, preostalih 120 milijonov pa vladni komisariat. Z novimi napravami in napeljavo bo zagotovljeno kritje celotne potrebe vode za obratovanje Grandi Motori Trieste. Poleg tega pa bo zagotovljena večja razpoložljivost vode tudi za celotno industrijsko področje in za miljsko občino, zagotavlja sporočilo zavoda za tržaško industrijsko cono.

Dve vprašanji senatorja Seme

Senator Sema je naslovil na ministra za zunanje zadeve in ministra za obrambo vprašanje, če smatrata v skladu s politiko miru in dobrih odnosov z državama kot sta Avstrija in Jugoslavija dejstvo, da so v deželi močne sile in koncentracije vojaških enot, da obstajajo obširna področja vojaških služnosti in da je v Avianu vojaško oporišče NATO, ali pa če mislita, da bi bilo primerno olajšati ta zaskrbljujoči in nevarni položaj in odstraniti oporišče NATO v deželi.

Na predsednika ministrskega sveta pa je sen. Sema naslovil vprašanje, da bi izvedel če mu je znano, da na otvoritvi tržaškega velesejma ni bil — prvič odkar obstaja velesejem — prisoten noben predstavnik vlade; če obstaja kakšna obrazložitev za tako neobičajno dejstvo in če ne misli, da lahko prav v hudem položaju, v katerem se nahaja tržaško gospodarstvo, predstavlja ta odsotnost vladnega predstavnika dokaz pomanjkanja občutljivosti italijanske vlade do Trsta in dežele.

Sporočilo Sindikata slovenske šole

Sindikat slovenske šole v Trstu sporoča, da je napovedani sestanek profesorjev za petek, 20. t.m. odložen na ponedeljek, 23. t.m. ob 20. uri na sedežu sindikata v Ul. F. Filzi 8. Istega dne ob 19. uri bo tudi odborova seja.

KAKO SO LETOS ŠTUDIRALI SLOVENSKI SREDNJEŠOLCI

Zadovoljivi učni uspehi na višjih srednjih šolah

Od 301 dijaka na višji gimnaziji, klasičnem in znanstvenem liceju, trgovski akademiji in učiteljišču, je uspešno zaključilo razred 200 dijakov, 93 jih ima popravne izpite, 8 je bilo odklonjenih

Tudi šolsko leto 1968-1969 je pri kraju. Na slovenskih višjih srednjih šolah smo si ogledali oglasne deske, kjer so objavljene ocene dijakov. Na splošno so uspehi zadovoljivi. Od 301 dijakov na višji gimnaziji, klasičnem in znanstvenem liceju, trgovski akademiji in učiteljišču, jih je uspešno zaključilo razred 200, 93 jih ima popravne izpite, 8 pa jih bo moralo ponavljati razred.

Če primerjamo letošnje uspehe na slovenskih višjih srednjih šolah z lanskimi, smo upravičeno lahko zadovoljni. Čeprav je bilo lanskega šolskega leta vpisanih na slovenskih višjih šolah 30 dijakov manj kot v letošnjem šolskem letu, je letos manj popravnih izpitov in tudi padlih je manj. Lani je namreč od 271 dijakov na višji gimnaziji, učiteljišču, znanstvenem in klasičnem liceju, uspešno zaključilo razred skupno 162 dijakov (38 manj kot letos), 97 jih je imelo popravne izpite (4 več kot letos), 12 pa jih je padlo (4 več kot letos). V vseh teh številkah seveda niso vključeni dijaki, ki so (oz. so bili) prepuščeni k zrelostnemu izpitu.

ZNANSTVENI LICEJ:

I. razred — izdelali so: Ervin Grbec, Marjan Kemperle, Robert Ota, Aleksander Podobnik, Sergij Pozar, Igo Radovič, Anton Serazin, Alex Strekelj, Milena Abram, Nadja Ambrosi, Tatjana Ciuk, Marta Ivasic, Egidija Kos, Zvonka Markovič, Helena Sancin, Magda Stoka.

Skupno je izdelalo 16 dijakov, 11 jih ima popravne izpite, en dijak pa je padel.

II. razred — izdelali so: Martin Carli, Lucijan Derganc, Boris Grgič, Igor Guštin, Aleksander Hrast, Valter Jerebica, Mario Leghissa, Pavel Martini, Boris Nadlišek, Livij Pertot, Peter Umari, Gabrijela Osbich, Milena Padovan in Magda Rebula.

Popravne izpite ima 6 dijakov, padel pa ni nobeden.

III. razred — izdelali so naslednji: Janez Beličič, Marino Benedetti, Alejandro Brecelj, Andrej Križnič, Aleksander Pertot, Aleksander Požar, Ivan Sossi, Klavdij Veljak, Julijana Bezeljak, Vanda Cecchi, Varna Hafner, Marija-Antonijeta Kapelj, Sonja Lovriha, Jasna Pettirosso, Marjetica Puntar, Tanja Raztresen, Tatjana Stoka ter Neva Žigon.

Samo trije dijaki imajo popravne izpite.

IV. razred — izdelali so: David Cociancich, Emil Guštin, Marjan Nabergoj, Katja Kralj. 8 dijakov ima popravne izpite.

VIŠJA GIMNAZIJA

IV. razred - izdelali so: Lucija Abrami, Klara Andlovic, Loredana Ghez, Ana Konzilia, Marjeta Kranner, Barbara Rosner, Alenka Starc, Sonja Zupancich.

Popravne izpite imajo 4 dijaki, padel ni nobeden.

V. razred. Od 17 dijakov ima samo eden popravni izpit, vsi drugi pa so izdelali. Ti so: Martin Luis Brecelj, Peter Franza, Dušan Jelinčič, Ivo Jevnikar, Aleš Lupinc, Ferdinand Mikac, Peter Švagelj, Miran Škrap, Majda Artač, Vedrana Caris, Ada Markon, Ana Petot, Milena Puntar, Alenka Rebula, Ana Marija Švagelj, Nevenka Šuligoj.

KLASIČNI LICEJ

I. razred. Tudi v tem razredu imajo od skupno 22 dijakov popravne izpite le 4 dijaki. Izdelali pa so: Zlatko Jelinčič, Marko Jevnikar, Nerino Mocor, Igor Mosè, Andrej Petkovšek, Peter Starc, Renato Štokelj, Andrej Tavčar, Adrijan Tomažič, Barbara Baldassi, Ana Marija Bizijak, Slavica Ciac, Majda Cibic, Maja Demšar, Ingrid Kalan, Lucijana Pečar, Ivana Placer in Ivana Suhadolc.

II. razred - izdelali so: Ravel Kodrič, Franc Mahnič, Martina Adami, Patricia Howie, Alenka Mihalič, Jasna Pieri, Jasna Rauber, Mara Rogelja, Rada Subani in Mojca Šiškovič. Popravne izpite imata dva dijaka.

TRGOVSKA AKADEMIJA

Razred I. A - izdelali so: Nadja Bidovec, Magdalena Demark, Stelio Doglia, Susanna Foraus, Franko Kanzian, Marija Lavrencic, Nadja Milič, Zdenka Pernarčič, Egon Renko, Tatjana Sancin, Sonja Starc.

Popravne izpite ima 6 dijakov, eden je padel, eden pa je bil neocenjen.

Razred I. B - izdelali so: Darka Bresciani, Zorka Ferluga, Sonja Goiza, Nada Graccogna, Mirjana Metlika, Sonja Subani, Nives Tence.

9 dijakov ima popravne izpite, 2 pa sta bila neocenjena.

Razred II. A - izdelali so: Graciela Belli, Luciana Bembi, Emidia Giuliani, Marta Lovrenčič, Pavel Švara, Dora Žagar. Popravne izpite ima 8 dijakov, eden pa je padel.

Razred II. B - izdelali so: Milva Budin, Gabrijela Candek, Laura Debenjak, Pierina Furlan, Nadja Pancrazi, Franka Salvi, Divna Sancin, Boris Sardoč, Viljem Smotlak, Robert Zobec.

Padel je en dijak, štirje pa imajo popravne izpite.

Razred III. A - izdelali so: Jordan Capponi, Igor Čuk, Edvard Ferluga, Pavel Furlani, Silvana Hvalic, Dragovan Kobal, Nadja Leghissa, Nadja Magajna, Vojko Medveščček, Franka Mora, Erminia Radetti, Norma Tretjak, Zora Vukičevič.

5 dijakov ima popravne izpite, padel pa ni nobeden.

Razred III. B - izdelali so: Ana Babič, Marina Babič, Iris Čok, Nevenka Doljak, Alma Guštin, Mirjan Kapelj, Dora Križmančič, Ana Marija Lovriha, Davorin Sinigoj, Veronika Sossi, Dobrina Strajn in Neva Strain.

Popravne izpite imajo štirje dijaki, eden pa je padel.

IV. razred - izdelali so: Ksenja Abrami, Vera Caharija, Neva Križmančič, Nadja Filipčič, Ana Marija Gustin, Marija Hrovatin, Branka Koren, Miroslava Leban, Vojko Lovriha, Ervin Mezgec, Majda Nibrandt, Lidija Prešelj, Bruno Sferza, Boris Sik, Marija Skabar, Sergij Suman, Sonja Terčon, Zdenka Trampuž, Franko Turk, Savo Ussai, Mirijam Žagar.

Popravne izpite imajo 4 dijaki. Padel ni nobeden.

SLOVENSKO UČITELJIŠČE

I. razred - izdelali so: Nadja Barazutti, Ana Parovel, Nadja Puntar, Adrijana Sedmak in Marija Verša.

Izdelalo je 5 dijakinj, 6 pa jih ima popravne izpite.

II. razred — izdelali so: Marjeta Berce, Magda Bizjak, Barbara Cosmina, Jadrana Gabrovec, Marija Hladnik, Nadja Leghissa, Andreina Ota in Marta Sancin.

5 dijakov ima popravne izpite.

III. razred — od 6 dijakov so trije izdelali, trije pa imajo popravne izpite. Izdelali so: Zmaga Ciuk, Nevenka Cosina in Klara Šturman.

Če so se za vse te dijake začele počitnice, pa čaka dijake V. razreda, letošnje maturante, najnapornejše delo letošnjega šolskega leta. S 1. julijem se bodo namreč na vseh višjih srednjih šolah začeli zrelostni izpiti. Skupno je letos vpisanih in pripuščenih k zrelostnim izpitom 79 slovenskih dijakov (znanstveni licej 24, klasični licej 7, trgovska akademija 35 in slovensko učiteljišče 13). Poleg teh bodo v Trstu polagali zrelostne izpite tudi maturanti slovenskega učiteljišča in klasičnega liceja iz Gorice.

DAN AVSTRIJE NA TRŽAŠKEM VELESEJMU

Embalaža, les in njegova ekonomija glavne značilnosti avstrijske razstave

Pomen nove proge pomorske družbe «Società Triestina di Navigazione» za Avstrijo - Zakaj popušča avstrijski tranzit

Gostje v avstrijskem paviljonu

Včerajšnji dan na velesejmu je bil posvečen sosedni republiki Avstriji. Ob tej priliki je obiskalo sejmišče avstrijsko gospodarsko odposlanstvo, ki ga je vodil podpredsednik zvezne gospodarske zbornice z Dunaja ing. Paul Foerster v spremstvu predsednika zveznega sveta za lesno gospodarstvo ing. E. Milote in avstrijskega trgovinskega atašeja v Trstu dr. E. Strasserja. Ob vhodu na sejmišče je avstrijske goste pričakal in toplo pozdravil predsednik velesejemske uprave dr. Slocovich.

Med skupnim ogledom avstrijske razstave v pritličju Palače narodov je predsednik tržaške zbornice dr. Caidassi omenil avstrijskim gospodarstvenikom pomen nove tržaške pomorske družbe Società Triestina di Navigazione (ki je tudi prisotna na sejmu) ki je pred kratkim vzpostavila novo redno mesečno zvezo med našim pristaniščem in lukami Aden, Džibuti, Massaua, Assab, Geddah in Port Sudan. Nova proga je tudi za Avstrijce zanimiva, saj jim bo omogočala neposredno dobavljanje raznega blaga, predvsem pa seveda lesa, številnim čezmorskim deželam ob Rdečem morju.

Avstrijci nastopajo leto za letom, njihova kolektivna razstava pa zavzema vsakič novo obeležje. Letos je na primer v središču pozornosti embalaža vseh vrst, seveda pa igra glavno vlogo tudi v tem okviru les in njegova ekonomija.

V popoldanskih urah je bila na trgovinski zbornici tiskovna konferenca, na kateri je ing. Foerster podrobneje prikazal avstrijsko sodelovanje na našem sejmu, nekatere značilnosti najnovejšega razvoja avstrijskega gospodarstva, in zlasti lesne ekonomije. V zvezi z avstrijskim tranzitom skozi naše pristanišče, ki v zadnjem času resno popušča, je ing. Foerster naglasil, da se Avstrija nahaja nekako v središču velikih mednarodnih gospodarskih tvorb, kakršne so evropska gospodarska skupnost, evropska cona za svobodno menjavo (h kateri pripada tudi Avstrija), skupnost skandinavskih dežel in svet za vzajemno pomoč pod okriljem Sovjetske zveze. Z vsemi temi tvorbami vzdržuje Avstrija redne gospodarske stike ter se v skladu s tem razvija tudi tranzit njenega blaga skozi prizadeta pristanišča. Južni predeli zvezne republike gravitirajo na Jadran, pri tem pa si glede avstrijskega blagovnega tranzita močno konkurirata Trst in Reka. Reka pa nudi avstrijskim operaterjem znatno cenejše storitve, zlasti kar zadeva prevozne in pristaniške tarife, ter je zato razumljivo — čeprav to nekoliko preseneča Dunaj — da je glede avstrijskega tranzita Reka prehitela tržaško luko. To nazadovanje tržaškega tranzita pa ni le posledica reške konkurence, temveč je zanj v veliki meri krivo tudi splošno skrčenje avstrijskih dobav rezanega lesa nekaterim deželam na Bližnjem vzhodu — tako zlasti Turčiji — ki kupujejo čedalje več sovjetskega, jugoslovanskega in romunskega blaga.

Med svojim včerajšnjim obiskom vašega pristanišča, je še naglasil govornik, sem se prepričal, da imate v Trstu velike možnosti za ponoven razvoj luških dejavnosti v prihodnje, zlasti ko bo lahko začel obratovati pomol VII in ko bo vaša luka opremljena za kontejnerski promet. V tem pogledu imate znatno večje možnosti za uveljavitev, kakor druge italijanske luke, denimo Benetke ali Genova, saj je vaša obala zelo pripravna za gradnjo priprav, ki jih zahteva sodoben blagovni promet po morju.

Ing. Foerster je nato naglasil, da bo avstrijski naftovod iz Mauthena, kjer se bo priključil na čezalpski naftovod Trst-Bavarska, na Dunaj, nared še pred koncem 1970. leta, prve tone surove nafte pa da bodo stekle po njem v prvih mesecih naslednjega leta. Glede pomislekov, češ da bo Avstrija še naprej v bodoče nabavljala velike količine surovega petroleja v Sovjetski zvezi, je govornik naglasil, da bodo potrebe avstrijskega tržišča, tako za naraščajočo motorizacijo kakor tudi za postopno preusmerjanje domače industrije na ta sodobnejši vir energije, zagotovile dovolj dela tudi za naftovod Mauthen-Dunaj.

Zastopnik avstrijskega zveznega urada za lesno gospodarstvo ing. Ernst Wolf je nato prikazal razvoj lesne ekonomije v Avstriji od prvotnih oblik izkoriščanja lesnega bogastva, pa vse do današnjih industrializiranih dejavnosti na tem področju. Konferenco je zaključil predsednik zbornice dr. Caidassi, ki je napovedal, da se bo naša dežela udeležila v tem letu treh važnejših sejmov v Avstriji, in sicer jesenskega sejma na Dunaju, lesnega sejma v Celovcu in jesenskega sejma v Celovcu. Med obiskom tržaškega gospodarskega odposlanstva na Dunaju za časa tamkajšnjega velesejma se bodo naši gospodarstveniki sešli z vodstvom zvezne gospodarske zbornice in načeli nekatera pereča vprašanja, ki zadevajo zlasti gradnjo avto cest, uresničitev nove povezave v predoru pod prelazom Monte Croce Carnico, železniške zveze med našo deželo in Avstrijo, ter nekatera druga vprašanja.

Današnji dan na sejmu je posvečen Gabonu. Zvečer (ob 21. uri) bo nastopila Caterina Caselli, zato odpade spored predvajanja turističnih filmov.

Listek občinske galerije št. 12804 je bil izžreban za nagradno sliko Marina Cassettija. Lastnik listka jo lahko dobi v sobi št. 124 občinske palače v uradnih urah.

POGAJANJA O SV. MARKU NA INTERSINDU

Sindikati so predložili delodajalcem vrsto zahtev za združitev z Arzenalom

Kaže, da bodo pogajanja ugodno potekala in se hitro zaključila

Včeraj zjutraj je bil na Intersindu sestanek predstavnikov sindikalnih organizacij delavcev z dr. Bazurrom iz Fincantieri, ki so ga spremljali voditelji CRDA in Tržaškega arzenala. Namen sestanka je bil, da se določijo rok in način združitve delavcev Sv. Marka in Arzenala ter njihovi prejemki.

Na sestanku je bil navzoč tudi ravnatelj Intersinda dr. Sburlatti, ki je v uvodu potrdil popolno veljavo obveznosti, katere so sprejeli predstavniki vlade na sestanku 11. t. m. v Rimu ter pozval sindikalne predstavnike naj izrečejo svoja stališča, da bi z uveljavljenjem omenjenih obveznosti hitro rešili to vprašanje.

Sindikati so poudarili, da je treba takoj spojiti staleža obeh podjetij in menjati ime družbe. Spričo tehničnih in organizacijskih težkoč, ki jih ta spojitev predpostavlja ter spričo potrebe, da se dogradi plavajoči dok za Taranto, kar se predvideva za oktober, so sindikati predlagali, da bi delavci prešli v novo podjetje dokončno s prvim januarjem 1970, tako da bi lahko obe podjetji zaključili vsaka svojo poslovno bilanco za vse leto 1969.

Zviša naj se odstotek zaslužka delavcem, ki bi morali morebiti čakati na delo, tako da bi utrpeli čim manj škode, kajti treba je napeti vse sile, da se zagotovijo naročila in s tem popolna zaposlitev. Doseči je namreč treba odstotke stalne nagrade, ki veljajo sedaj v Arzenalu.

Zagotoviti je treba pravico do sklicevanja sindikalnih skupščin v tovarni.

Seznaniti je treba sindikate z roki za izvršitev naročil ter z roki za preustroj podjetij, da se določi, kdaj bo začela nova družba Arzenal - Sv. Marko v celoti delovati. Glede točke je Fincantieri obljubila, da bo odgovorila na prihodnjem sestanku.

27. t. m. je treba delavcem Sv. Marka izplačati redni štirinajstdnevni predujem. Na kaj naj se ta predujem nanaša, naj se določi kasneje Tudi na to zahtevo bodo sindikatom odgovorili v prihodnjih dneh.

Kar se tiče mezd in prejemkov, sta se podjetji obvezali, da bosta dali sindikatom podatke za posamezne oddelke Sv. Marka in Arzenala, tako da se lahko ugotovijo sedanje razlike.

Da bi se hitro nadaljevala razprava in bi prišli naglo do zaključka, so sklenili, da se bodo ponovno srečali 26. t. m.

V imenu sindikatov so se udeležili pogajanj Burlo (FIOM), Cruciatti (FIM-CISL) in Fabricci (CCdL).

Odvzem vozniških dovoljenj

Tržaška prefektura je včeraj objavila seznam ljudi, ki so bili krivi za prometne nesreče, ki so povzročile hude telesne poškodbe ali celo smrt raznih oseb in so jim zato odvzeli vozniško dovoljenje na podlagi člena 91 cestnega zakonika.

Za dve leti so vozniško dovoljenje odvzeli Marcellu Zornadi, eno leto pa ne bodo smeli voziti Alberto Pintarelli, Antonio Copez, Ermanno De Rosa ter Francesco Fabris. Nadalje so dodelili Lucianu Nonisu 9 mesecev, 6 mesecev pa bodo brez omenjenega dovoljenja Luciano Dotto, Giorgio Ducci, Giorgio Fortuna, Giovanni Festa, Bruno Handler, Claudio Lonzar, Livio Mucci ter Rolando Zok, Lucio Bossi, Marco Flora in Gastone Tonon pa ne bodo smeli voziti 3 mesece.

Nadalje so odvzeli vozniško dovoljenje zaradi večkratnih prekrškov cestnega zakonika sledečim osebam: Ennio Rugo in Vito Vittori (6 mesecev), Eligio Amedei in Giorgio Bertozzi (3 mesece), Albin Harej in Lelio Subani (2 meseca) ter Renato Cappellani (1 mesec).

Tiskarski stroj zmečkal mehaniku prst

V kartonažnem podjetju «Sadoch» v Drevoredu Ippodromo, se je včeraj popoldne hudo ponesrečil mlad mehanik, 18-letni Guido Marassi iz Ul. don Bosco 5, kateremu je kolesje tiskarskega stroja zdrobilo palec desne roke.

Nesreča se je pripetila okrog 15. ure, ko je mladenič pristopil k velikemu električnemu stroju, da bi na njem opravil neko delo. Pognal je stroj in kolesje se je zavrtelo v vrtoglavem ritmu. Tedaj pa je zadostoval trenutek mladeničeve nepazljivosti in dogodila se je nesreča. Samo dotaknil se je kolesja s palcem in že mu ga je jekleno zobovje stroja zdrobilo. Delovni tovariši, so na pretresljiv krik ranjenega delavca nemudoma priskočili na pomoč. Nekdo se je ponudil, da odpelje ponesrečenca v bolnišnico. Marassiju so zasilno obvezali veliko rano, da bi začasno zaustavili krvavitev, nato pa so ga v vsej naglici odpeljali v tržaško glavno bolnišnico. Tu so mehaniku zmečkani prst skrbno razkužili ter rano zašili, nakar so ga sprejeli na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti približno mesec dni.

Z vespe je padel

Včeraj zvečer ob 21. uri so na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice sprejeli s pridržano prognozo hudo poškodovanega delavca, ki je malo prej, v Ulici Lazzaretto Vecchio padel z vespe.

61-letni Giovanni Perossa iz Ul. Marsala 8 se je s svojo vespo 50 peljal proti središču mesta. Pred poslopjem s hišno številko 21/A je zaradi nenadne slabosti izgubil kontrolo nad vozilom ter padel na cestišče.

Hud udarec v oko

Veljko Simić, 53-letni jugoslovanski turist, se je včeraj zjutraj okrog 9. ure nič hudega sluteč sprehajal med stojnicami na Ponterošu ter ogledoval razstavljeno blago. Ko je za trenutek odmaknil pogled od ene izmed stojnic in se nenadoma obrnil na drugo stran, je z desnim očesom zadel ob spodnji rob stojničine strehe. Udarec je bil tako hud, da je moškemu postalo slabo, oko pa je naglo posinjilo.

Neki mladenič, 29-letni Vittorio Bonazza iz Ul. Roncheto 25, je Simiću priskočil na pomoč ter ga povabil v svoj avtomobil, s katerim ga je pospremil v splošno bolnišnico. Zaradi nevarnosti, da izgubi nesrečni Simić oko, so ga nemudoma sprejeli na okulističnem oddelku s prognozo okrevanja v tednu dni, razen če ne nastopijo komplikacije.

NA SESTANKU MEDDEŽELNE KOMISIJE ZA NAČRTOVANJE

Odbornik Stopper poudaril mednarodno vlogo naše dežele

Opozoril je tudi na gospodarska neravnovesja med vzhodnimi in zahodnimi predeli dežele

Včeraj je bil na ministrstvu za proračun in načrtovanje v Rimu sestanek meddeželne komisije za gospodarsko načrtovanje, ki se ga je v imenu naše dežele udeležil odbornik Nereo Stopper.

Sestanku je predsedoval podtajnik Malfatti ob pomoči funkcionarjev načrtovalnih uradov in ministrstva za proračun in načrtovanje. Po uvodnih besedah podtajnika Malfattija je glavni tajnik za načrtovanje dr. Rufolo nakazal glavne črte «načrta 80», ki je podlaga za važne izbire drugega petletnega načrta za 1970-1975. Po proučitvi v meddeželni komisiji bo opredelil načrt ministrski svet, zatem ga bodo predložili v proučitev odboru CNEL in končno v odobritev parlamentu.

Med razpravo je odbornik Stopper izrekel nekaj misli glede metode in vsebine načrta. V tej fazi morajo namreč deželni predstavniki izreči svoje mnenje. Stopper je dejal, da se premostitev neravnovesij v državi ne tiče le severa in juga, marveč tudi razlik med vzhodom in zahodom, to je jadransko in tirensko obalo. Druge izbire se tičejo vključitve Italije v mednarodno gospodarstvo, in sicer ne le v EGS marveč tudi v vzhodnoevropske države.

Zato mora načrt težiti za tem, da se omejijo premiki delovne sile v inozemstvo pa tudi v državi sami, da se okrepijo pristaniške infrastrukture ter cestne in železniške zveze dežel, ki težijo k gornjemu Jadranu. V tem okviru bi lahko bila dežela vmesni člen povezave Italije s srednjeevropskimi in vzhodnimi državami. Posegi javnih podjetij za okrepitev industrije ter ustvaritev centrov za znanstvene raziskave, zlasti pa jedrskega pospeševalnika v Doberdobu, bi zagotovili razvoj mednarodnega poslanstva Furlanije - Julijske krajine.

DANES OB 19.30

Kosovelov večer v Sesljanu na sedežu turistične ustanove

Revija «Umana», ki jo vodi Anna Gruber - Benco, prireja danes ob 19.30 v prostorih avtonomne letoviščarske in turistične ustanove v Sesljanu večer, posvečen kraškemu slovenskemu pesniku Srečku Kosovelu.

Kosovelove pesmi, ki sta jih v italijanščino prevedli Jolka Milič in Lidija Dekleva, bosta brala Ezio Biondi in Corrado Solari iz igralske šole Anne Gruber.

Ker gre za hvalevredno pobudo, ki naj prispeva k boljšemu poznavanju Srečka Kosovela v italijanskih kulturnih krogih in zato za pobudo, ki zasleduje plemeniti cilj večjega medsebojnega spoznavanja, zbliževanja in razumevanja, vabimo tudi našo kulturno javnost, da se je udeleži.

OBVESTILO IZLETNIKOM NA ŠKOTSKO

Odbor za organizacijo izleta na Škotsko vabi vse člane pevskega zbora «Vasilij Mirk» in nogometne skupine «Primorje», da se udeležijo sestanka, ki bo v soboto, 21. junija ob 21. uri v Šoščevi hiši.

Kino

Nazionale 16.00 «Le toccabili». Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.00 «Una sera ... un treno». Anouk Aimee, Yves Montand. Technicolor.
Fenice 16.00 «La lunga sfida».
Eden 16.00 «Mio fratello superuomo». Slikanice.
Excelsior 16.00 «Katango» — japonski film. Kenji Sakara, Russ Tamblјn, Kuim Mizuno.
Ritz 16.00 «Black Jack». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16.30 «Sexi report». Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.30 «Seduto alla sua destra». Franco Citti. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Aurora 16.30 «Sette per sette». Gastone Moschin, Raimondo Vianello. — Technicolor.
Cristallo 16.00 «L'urlo dei giganti». Jack Palance. Technicolor.
Capitol 16.30 «Roma come Chicago» (Banditi a Roma). J. Cassavetes, G. Ferzetti, A Sander Prepovedano mladini pod 14. letom
Impero 16.30 Mala revija filmov znanih avtorjev. «Escalation». Technicolor.
Vittorio Veneto 16.30 «Il castello di carte». G. Pappard, I. Stevens, O. Welles. Technicolor.
Astra 16.30 «Lo spettacolo più affascinante del mondo».
Ideale 16.00 «L'uomo venuto per uccidere». Richard Wyller, W. Stolz. Technicolor.
Abbazia 16.30 «Addio alle armi». R. Hudson, J. Jones, A. Sordi. Technicolor.

Podporno društvo
DIJAŠKA MATICA
bo imelo svoj redni
OBČNI ZBOR
v torek, 24. junija 1969 v Trstu, v Ul. Geppa 9, ob 20. uri.

Šolske vesti

Razstave in zaključne prireditve na šolah v območju didaktičnega ravnateljstva Općine bodo po naslednjem razporedu:
Općine: razstava 22.6. od 9.-19. ure, 23.6. od 9.-13..
Bazovica: razstava 22.6. od 9. do 20. ure.
Prosek: razstava 22.6. od 9.-12. in od 15.-20, prireditev 22.6. ob 17. uri.
Sv. Križ: razstava 22.6. od 9. do 21. ure.
Trebče: razstava 22.6. od 9.-12. in 15.-20. ure.

Razstave

V umetnostni galeriji «Russo» in v galeriji «Rossoni» na Korzu Italija 9 razstavlja do 20. t.m. slikar Giovanni Babuder. Ze uveljavljeni krajinar in oblikovalec našega Krasa tokrat razstavlja novo in pestro serijo eksponatov s pretežno kraško motiviko.

V prostorih italijansko - ameriškega združenja v Ul. Galatti 1 bo od 16. do 22. t.m. razstavljal tržaški slikar in kipar Emilio Primossi. Razstavil bo 35 novejših slik v olju v glavnem pejsažev, tihožitij in nekaj portretov ter 4 skulpture figurativnega značaja, ki so že bile deležne pohval kritik in občinstva. Ob delavnikih bo razstava odprta od 10. do 13. ter od 17. do 20. ure, ob praznikih pa do 10. do 13. ure.

V prostorih Avtonomne letoviščarske in turistične ustanove v Sesljanu je odprta osebna razstava zagrebškega slikarja Eda Murtića. Razstava bo do 29. t.m.

V galeriji «La Lanterna» v Ul. S. Nicolò 6/a je od 14. junija do 4. julija razstava del beneškega slikarja Maria Baldana.

V prostorih Delavske zbornice CISL na Trgu Papa Giovanni XXIII. je odprta II. kolektivna sindikalna razstava v stalni umetnostni dvorani «Cesare Sofianopulo». Razstavljajo člani deželnega sindikata likovne umetnosti CISL. Razstava bo odprta ob delavnikih od 18. do 20. ure.

Ljudska prosveta

Sagra v Boljuncu. V okviru PD «F. Prešeren» priredi mladina iz Boljunca tradicionalno šagro na Jami z naslednjim sporedom: Nedelja, 22. t.m. ob 17.30 sprevod narodnih noš in godbe na pihala iz Brega od Gorice na Jamo; ob 18.30 nastop folklorne skupine Breg. Sledile bodo nato razne tekme (v vreči, v plesu in podobno); od 20.30 dalje ples. Igra ansambel «Kras». V ponedeljek, 23. t.m. od 20.30 dalje ples. Bogato poskrbljeno za razno jedačo in pijačo.

* * *

V nedeljo, 22. t.m. ob 17.30 bo na Repentabru 22. tabor Slovenske prosvete. Nastopili bodo pevski zbori s Tržaškega, Goriškega in iz Kanalske doline, glasbeni ansambel «Jana» iz Steverjana in Slovenski oder z Ogrinčevo veseloigro «Kje je meja».

Razna obvestila

Tudi letos priredi konzorcij vin Pucino in Berzamin s podporo združenja lastnikov javnih lokalov (Associazione Commercianti Esercenti Pubblici Esercizi) razstavo tipičnih vin tržaške obale.

Konzorcij bo kupil od vinogradnikov le tista vina, ki so res dobra in primerna za razstavo.

Razstave se lahko udeleže vinogradniki, ki morejo predložiti poskusne vzorce, ki jih pregleda posebna komisija.

Razstava, ki bo le za krajšo dobo, bo letos v devinsko-nabrežinski občini.

Konzorcij vabi vse tiste vinogradnike, ki menijo, da njihova vina ustrezajo zgoraj omenjenim zahtevam, da se zglase v tajništvu Associazione Commercianti Esercenti Pubblici Esercizi v mestu, Piazza della Borsa 3, tel. 68-424.

Izleti

Prosvetno društvo «Slovenec» iz Boršta priredi v nedeljo, 6. julija izlet v bolnišnico Franja in Tolminska korita. Vpisujeta vaška zastopnika.

SPDT priredi 29. junija izlet skozi Ljubljano na Bled in v Bohinj. Od tu najprej z žičnico potem s sedežnico na S'jo, od tu vzpon na vrh Vogla. Vpisovanje v Ul. Geppa 9.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. junija 1969 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 6 oseb.

UMRLI SO: 66-letni Umberto Rosada, 72-letna Angela Piontek vd. Gessi, 74-letni Mario Cusso, 34-letna Luisa Cubi por. Peresson, 82-letni Marcello Gandini, 82-letna Monica Virant vd. Sicora.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
Al Lloyd, Ul. Orologio 6, Ul. Diaz 2, Alla Salute, Ul. Giulia 1, Picciola, Ul. Oriani 2, Vernari, Trg Valmaura 11.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1, Croce Verde, Ul. Settefontane 39, Ravasini, Trg Libertà 6, Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

✝

Vsem prijateljem in znancem potrti naznanjamo žalostno vest, da je tragično preminil naš nepozabni sin, brat, svak in stric

ALDO SUSA (Šuc)

Pogreb dragega pokojnika bo danes, 18. t. m., ob 18. uri iz hiše žalosti v Sesljanu štev. 10 na mavhinjsko pokopališče.

Žalujoči: mama Ema, sestra Elda, brat Luciano, svak Silvester, svakinja Dani, nečaka Rudi in Robert ter drugo sorodstvo

Sesljan, 18. junija 1969.

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Živa razprava o zakonskem osnutku o ljudskih in cenenih stanovanjih

V začetku seje so odborniki odgovarjali na vprašanja in interpelacije svetovalcev

Na včerajšnji seji deželnega sveta so odborniki prvo uro odgovarjali na vprašanja in interpelacije svetovalcev, nato pa se je začela razprava o zakonskem osnutku o ukrepih v zvezi z ljudskimi in cenenimi stanovanji. Zakonski osnutek ponovno financira zakon št. 27 iz decembra 1967. leta, za katerega so sredstva pošla, hkrati pa ga tudi spopolnjuje. Prvi člen namreč določa, da se deželna uprava pooblašča, da daje zavodom za ljudske hiše v deželi 6-odstotni prispevek za gradnjo ljudskih in cenenih hiš za dobo 35 let, seveda če ne dobiva zavod že prispevka od države v ta namen. Ta stanovanja bo zavod dajal v najem ali pa v odkup. Ne bo jih pa mogel dobiti kdor je že lastnik stanovanja, ki zadostuje za vso družino, to je, ki ima toliko sob, kolikor je družinskih članov; kdor je že dobil državni prispevek za zgraditev ali nakup stanovanja; kdor ima več kot 1.600.000 lir davne osnove za dopolnilni davek od dohodkov od dela ali 600.000 lir dohodka iz drugih virov.

Razen tega pa se s tem zakonskem osnutkom ponovno financira zakon št. 27 z dne 29. decembra 1967 za gradnjo ali nakup cenenih stanovanj z deželnim prispevkom za kritje obresti od posojil. V ta namen določa deželna uprava za letos 200 milijonov lir. To vsoto bodo nakazovali vsako leto vse do leta 1988. Za prispevek zavodu IACP pa so določili po 300 milijonov na leto, in sicer do leta 2003.

V svojem poročilu o tem zakonskem osnutku pravi poročevalec večine Romano, da je bilo predloženih na podlagi zakona št. 167 iz predlanskega leta kar 2350 prošenj in da so doslej izračunali, da bo na tej podlagi investiranih v gradnje 10 milijard lir. Komisija je doslej proučila 1165 prošenj, od katerih jih je 895 sprejela, 128 zavrnila, za 142 prošenj pa pričakuje spopolnitev dokumentacije. Pri tem je treba poudariti, da ni dovoli denarja, da bi ugodili vsem tem prošnjam. Na podlagi tega in drugih deželnih zakonov je dežela omogočila zgraditev 3000 novih stanovanj, kar je precej čeprav še vedno premalo spričo velikega pomanjkanja ljudskih in cenenih stanovanj. Z novim zakonskim osnutkom pa je hotela dežela omogočiti nakup stanovanj varčevalcem na podlagi zakona št. 27, hkrati pa tudi zgraditev stanovanj za delavce, ki hodijo od daleč na delo (po italijansko pendolari — «nihajoči»), za kar naj poskrbi IACP s pomočjo zgoraj omenjenega deželnega prispevka za dobo 35 let. Razen tega določa osnutek ustanovitev občinskih komisij za dodeljevanje teh stanovanj.

Komunist Bosari pa pravi v svojem manjšinskem poročilu, da je treba ob razpravi o tem zakonskem osnutku proučiti stanovanjsko vprašanje v deželi nasploh. Položaj je namreč zelo resen, saj primanjkuje hiš, ki bi bile po svoji ceni dostopne delavcem. Poleg tega vodijo v vsedržavnem merilu politiko ukinitve zapore nad najemninami, v katero zavračajo rešitev «pravičnje stanarine». Razen tega daje država zelo malo za gradnjo ljudskih hiš in in prepuščena pobuda zasebnikom. Bosari pravi, da spadajo glavna stanovanjska vprašanja v državno pristojnost, kot na primer urbanistična reforma, demokratizacija IACP, ustanovitev enotnega vsedržavnega zavoda za delavska stanovanja itd.

V razpravi je včeraj prvi spregovoril komunist Zorzenon, ki je predvsem poudaril, da gre za dopolnilni zakon, medtem ko bi morali rešiti vprašanje ljudskih stanovanj globalno in organsko. V deželi je potrebnih vsaj 20.000 novih stanovanj, s temi zakoni pa se jih lahko sezida le nekaj tisoč. Obširno je govoril o stanovanjskem vprašanju v Tržiču, kjer je po trjavah samega župana potrebnih vsaj 600 stanovanj.

Demokristjan Martinis je pohvalil zakonski osnutek in orisal stanovanjski položaj v videmski pokrajini, kjer živi še mnogo družin v zelo nezdravih stanovanjih, v katerih ni niti vodne napeljave in sanitarij.

De Cecco (PSIUP) je dejal, da je meja 1.600.000 lir obdavčljivega dohodka za tiste, ki lahko dobe ljudska stanovanja, previsoka, saj je znano, kako se utajujejo dohodki. Rekel je tudi, da je malo delavcev, ki bi si upali spričo negotove zaposlitve sprejeti breme za odplačevanje posojil kar za 35 let. Morda tudi ni pametno, da se zgradijo stanovanja za delavce, ki hodijo daleč na delo, kajti to bo še bolj pospešilo beg z dežele v mesta. Raje naj bi prispevali za popravilo nehigienskih stanovanj ter decentralizirali industrijo. Vprašanja gradnje ljudskih hiš bi se morale lotiti občine s pomočjo države in dežele.

De Rinaldini (KD) je pozitivno ocenil zakonski osnutek in rekel, da pomeni gradnja stanovanj za delavce, ki hodijo od daleč na delo, prvi korak za rešitev stanovanjskega vprašanja. Liberalec Trauner je dejal, da se njegova stranka strinja s tem, da je treba graditi ljudska in cenena stanovanja. Vendar je doslej zgrajenih 3000 stanovanj z deželnim prispevkom premalo. S tem zakonskim osnutkom bodo lahko prispevali h gradnji 2700 stanovanj. Toda pomagati mora tudi država.

Zadnji je spregovoril komunist Pascolat, ki je dejal, da bi morali z večjo težo poseči vmes za rešitev stanovanjskega vprašanja. Toda iz večinskega poročila je razvidno, da ne namerava levosredinska večina iti po tej poti in ni zato moč pričakovati nobene organske rešitve vprašanja. Skratka, deželna uprava le «krpa» prejšnje pomanjkljive zakone, namesto da bi stvar korenito reševala.

Razprava se bo nadaljevala na današnji seji.

Prometni ukrepi

Župan inž. Spaccini je za ureditev parkiranja vozil na Trgu Papa Giovanni XXIII in za varnost prehodov pešcev, odredil naslednje ukrepe:

1. uvedba poševnega parkirnega prostora za 8 vozil med ulicama Duca d'Aosta in SS. Martiri; 2. uvedbo osrednjega parkirnega prostora za 8 vozil; 3. uvedbo zebrastega prehoda za pešce na križišču z Ul. Duca d'Aosta in enakega prehoda na križišču z Ul. SS. Martiri; 4. uvedbo parkirnega prostora v vrsti za avtomobile na pločniku nasproti palače Delavske zbornice.

Da bi bil promet na križiščih cest proti Lonjerju, Lovcu, Katinari, Bazovici in povezavi z državno cesto 202, upoštevajoč, da je glavna smer prometa cesta Bazovica — Lovec, bil manj nevaren, je župan s posebnim odlokom odredil obvezno ustavljanje (STOP) na križiščih na cestah proti Katinari, Lonjerju in zvezi z državno cesto 202 ter odredil: 1. obvezno ustavljanje z znakom STOP na cesti proti Katinari na križišču s cesto proti Lovcu; 2. obvezno uetavljanje z znakom STOP na cesti proti Lonjerju na križišču s cesto proti Lovcu; 3. obvezno ustavljanje z znakom STOP ob povezavi z državno cesto 202 na križišču s cesto proti Bazovici in Dolini.

Nalezljive bolezni

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 9. do 15. junija t. l. zabeležil naslednje primere nalezljivih bolezni: škrlatinka 7, tifoidna mrzlica 1, ošpice 66, norice 8, oslovski kašelj 1, vnetje priušesne slinavke 10, rdečke 16, nalezljivo vnetje jeter 6 (2 izven občine), akutni sklepni revmatizem 7 (1 izven občine).

RAZSODBA TRŽAŠKEGA KAZENSKEGA SODIŠČA

Štiri oprostilne razsodbe v zvezi z brodolomom «Taitu»

Oprostitve so zaradi pomanjkanja dokazov
Razprava je trajala skoraj leto dni

Z oprostitvijo vseh štirih obtožencev zaradi pomanjkanja dokazov, se je včeraj zvečer zaključila večmesečna sodna razprava o okoliščinah, v katerih je oktobra pred dvema letoma prišlo do zagonetne potopitve ladje «Taitu».

Franco Bellasich, kapitan Rocco, strojna častnika Mauri in Tretiach so tako po enem letu, odkar sedijo v tržaških zaporih (Rocca so aretirali v nekem mestnem baru pred nekaj meseci), prvič zapustili sodno dvorano v prepričanju, da se bodo vrata v svobodo kmalu odprla, do česar je prišlo — po vsej verjetnosti — že to noč do polnoči.

Razsodbo je po poldrugi uri posvetovanja s stranskima sodnikoma prečital predsednik sodnega zbora dr. Rossi, na kar so obtožence obkrožili vidno ganjeni sorodniki, žene, bratje in nekaj pomorščakov, ki so se stisnili okoli kapitana Rocca, ki je že nekaj dni bil na robu živčnega zloma, saj je v Koroneju bil v isti celici z Benitom Loggio, obtožnim umora 16-letne Iris Semenič iz Ankarana.

Sodna razprava o «zadevi Taitu» se je vlekla že nekaj mesecev. Pričela se je z anonimnim pismom, ki ga je napisala večja skupina članov posadke potopljene ladje, v kateri so mornarji (večinoma Istrani) sporočali zavarovalni družbi, pri kateri je bil Bellasich sklenil pogodbo za skoraj 125 milijonov lir, da se je ladja «Taitu» potopila zaradi namerno izvrtanih odprin.

Bolj se je razprava z zaslišanjem prič odvijala pred očmi sodnikov in številnega občinstva, jasneje je bilo, da je vsa stvar kot stari pergament, ki bi bil pred leti padel v vodo in bi ga skušal učenjak prebrati. Nekaj besed bi bilo na njem jasnih, morda celi fragmenti pripovedi, spet drugje bi besede in resnico prekrivali madeži, nekje pa bi voda celo zbrisala to, kar je bilo napisano. Tako listi no bi se dalo na dva načina tolmačiti, in tako je bilo tudi z zadevo o potopitvi ladje. Obramba je trdila, da se je ladja — 45 let je bila že preplula in vsa leta druge svetovne vojne — potopila zaradi nevzdržnega stanja, v katerem je bila in to podprla z dokazi, ki so bili skorajda neizpodbitni. Prav tako pa so javni tožilec in v različni meri tudi zasebna stranka (zavarovalnice) zatrjevali, da gre za nameren brodolom in pri tem navedli več dokazov; med temi predvsem pričevanja vrste članov posadke, več nerazumljivih okoliščin, v katerih je prišlo do brodoloma in polovično priznanje prejšnjega kapitana ladje Valleja, ki ga je dan pred brodolomom zamenjal kapitan Rocco.

Zadnji dan sodne razprave so svoje teze z večurnimi govori argumentirali odvetniki obrambe Antonini, Morgera in Tamaro ter predstavnika zasebnega in javnega tožilstva Poillucci in Brenci.

Verjetno je, da bodo stranke vložile priziv. Bellasich zato, ker mu na osnovi take vrste oprostitve zavarovalnica ni dolžna izplačati odškodnine, javni tožilec pa, ker je že v preiskovalni fazi procesa sodil, da obstajajo dovoljšni dokazi za aretacijo in predhodni zapor obtožencev.

Dulci bo posredoval za rešitev spora v SAFOG in NSG

Deželni odbor je na svoji seji obširno razpravljal o zasedbi podjetij SAFOG in Nuova San Giorgio v Gorici. Goriška odbornika Tripani in Devetag sta orisala svojim kolegom položaj v podjetjih in vzroke zasedbe. Da bi se izognili zmanjšanju zaposlitve v deželi, so poverili odborniku za industrijo in trgovino Dulciju nalogo, naj naveže stike s pristojnimi organi, tako da bi se rešil spor in da ne bi utrpelo goriško gospodarstvo velike škode.

25 let po smrti v lagerju se je vrnil v Gorico

Včeraj so pripeljali iz Zapadne Nemčije v Gorico posmrtne ostanke Lojzeta Ipavca, ki je umrl leta 1944 v nacističnem taborišču na Bavarskem, kamor so ga deportirali kot italijanskega vojaka. Danes popoldne ob 16. uri ga bodo pokopali na glavnem goriškem pokopališču ob Tržaški cesti z vojaškimi častmi.

Pokojnik je doma iz Anhovega ob Soči. Na željo njegovega brata Milana, ki živi v Gorici, pa so pristojni organi poskrbeli za prevoz njegovih ostankov v Gorico, kjer sta že pokopana pokojnikova mati in brat Vladimir.

Pokojni Lojze je bil letnika 1921 in ob smrti v lagerju še ni dopolnil niti 23 let.

● V odsotnosti vladnega komisarja sta podprefekt dr. Miceli in šef kabineta podprefekt dr. Mellaro sprejela včeraj na vljudnosti obisk veleposlanika Zvezne republike Nemčije dr. Rolfa Lahra, katerega je spremljal nemški konzul v Trstu dr. Hausbrandt.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO!

ZARADI ZAVIRANJA NA MOKRI CESTI

Dvojna nesreča italijanskega avtomobilista blizu Postojne

Potem ko je po lastni nesreči ostal nepoškodovan, ga je na robu ceste podrl drug avto in precej pobil - Z jugoslovanskim avtom RK so ga pripeljali v tržaško bolnišnico

43-letnega industrijalca iz Coma, Cesara Mosco, se je včeraj oprijemala posebna smola. Najprej je s svojim avtom zavozil s ceste na srečo pa je iz razbitega avtomobila prilezel brez poškodbe. Ko je pa ob robu ceste čakal na pomoč, se je vanj zaletel neki drug avtomobil, ki ga je, kot malo prej njega, zaneslo s cestišča.

Do nenavadne nesreče je prišlo okrog 19 ure na ostrih okljukih, kakih 8 kilometrov od Postojne v smeri Ljubljane. Mosca se je vračal iz Ljubljane v Italijo na hitrem fiatu 2300. Na enem izmed omenjenih ovinkov je najbrž skušal svojemu vozilu zmanjšati hitrost, ki je bila, kot se zdi, precej visoka. Zato je pritisnil na zavore, toda na spolzkem cestišču je fiat tedaj spodneslo, da je zdrvel na spodnji travnik. Kot rečeno, se industrialec pri «poletu» s ceste ni nič malo poškodoval.

Tedaj je ustavil prvi avto, ki je privozil mimo, ter avtomobilistu naročil, naj v Postojni obvesti lekarniško milico o nesreči. Čez nekaj minut so bili agenti jugoslovanske prometne policije že na kraju ter industrijalcu pomagali pri vlačenju poškodovanega avtomobila na cesto. Ravno tedaj pa je na podoben način, kot prej Mosca, privozil izza ostrih ovinkov Pietro Passi iz Alfonsin pri Ravenni s svojim fiatom 850 ter tudi on skušal svojemu vozilu zmanjšati hitrost. Spolzka cesta pa je tudi tokrat opravila svoje. Passijevo vozilo se je nekajkrat zavrtelo v krogu, nato pa s silo zdrvelo naravnost proti robu cestišča, kjer sta stala Mosca ter neki jugoslovanski agent. Agenta je podivjano vozilo le bežno oplazilo, nesrečnega Mosco pa je zadelo z vso silo ter podrlo na tla, kjer je hudo poškodovan obležal. Precej se je namreč potolkel po nogah ter zadobil verjetno kostne poškodbe pisnega koša. Agenti so ponesrečenega industrialca odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer so ga sprejeli na oddelku za pljučno kirurgijo s prognozo okrevanja v 20-30 dneh.

Goriško-beneški dnevnik

DANES TRETJI DAN ZASEDBE TOVARNE

Delavstvo SAFOG iz Nuova S. Giorgio je deležno solidarnosti javnega mnenja

Številne izjave v tem smislu in obiski z vseh strani
Včeraj je tovarno obiskala tudi delegacija SKGZ in SPZ

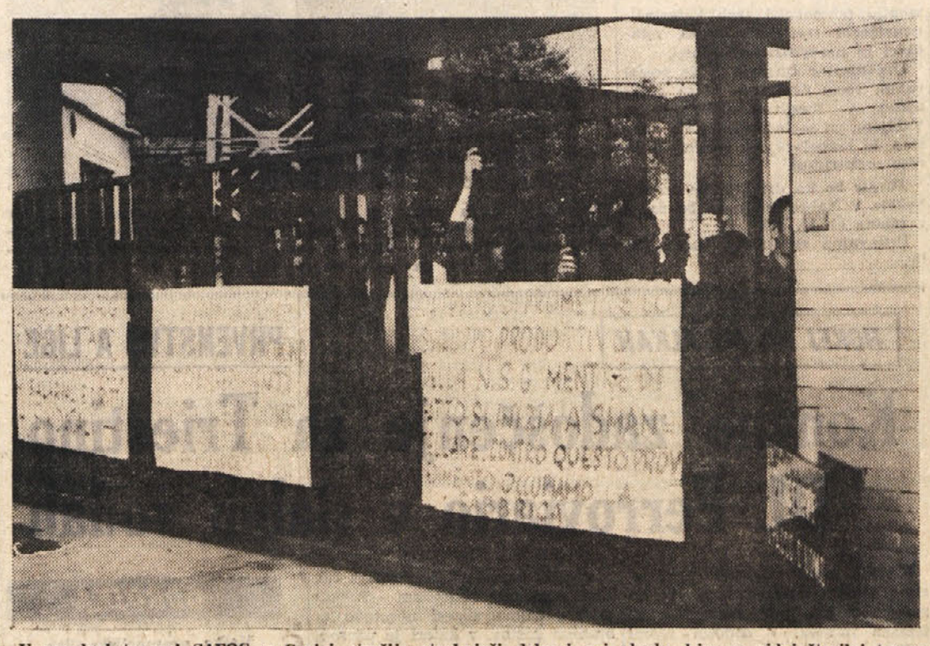

V zasedeni tovarni SAFOG v Gorici stražijo stavkajoči delavci pri vhodu, kjer so vidni številni transparenti, na katerih so navedli delavci glavne točke svoje borbe. V tovarni je vse mirno in delavci vzorno skrbijo za red. Stavke, ki so jo organizirale CGIL, CISL in UIL se udeležujejo tudi uradniki

Zasedba podjetij SAFOG in Nuova San Giorgio je včeraj potekala mirno in brez vsakršnih incidentov. Delavci in uradniki so bili tudi včeraj v tovarni in s strani ravnateljstva ni nobenega znaka, ki bi kazal, da je pripravljeno sprejeti zahteve delavstva, ki so jih postavili sindikati. Nasprotno! Ravnateljstvo je včeraj zjutraj okrog desete ure zapustilo tovarno in se v njej ni več prikazalo. V popravo in dopolnilo našega včerajšnjega članka javljamo, da stavkajo tudi uradniki tovarne SAFOG, o katerih se je govorilo, da niso trenutno v sindikalni borbi.

Včeraj so delavci, ki so v zasedeni tovarni, sprejeli vrsto solidarnostnih brzojavk s strani notranjih komisij podgorske predilnice, sovodenjske predilnice, psihiatrične bolnišnice, tovarne Detreti iz Tržiča, s strani pokrajinske federacije PSI, mestnih sekcij KPI in PSI, deželnega svetovalca KD Gina Cociannija..

V tovarno je prišlo več delegacij, ki so izrazile svojo solidarnost z delavstvom. Nav omenimo na prvem mestu delegacijo Slovenske kulturno - gospodarske zveze in Slovenske prosvetne zveze, ki je obiskala tovarno včeraj popoldne. Sestavljali so jo predsednik SKGZ Gorazd Vesel in član predsedstva dr. Mirko Primožič ter podpredsednik SPZ Marko Waltritsch. Predsednik Vesel je članom notranje komisije izrazil solidarnost slovenskega prebivalstva, ki je tembolj pomembna, saj dela v tovarni precejšnje število slovenskih rojakov iz mesta in s podeželja. V tovarni je bil tudi senator Albarello od PSI UP, Delavska zbornica je poslala telegram vsedržavnemu kongresu CGIL, ki se vrši te dni v Livornu.

Nekatere ustanove in posamezniki so stavkovnemu odboru darovali vsote denarja. Deželni svetovalec PSIUP Rizzi je vložil interpelacijo na deželnega predsednika, pokrajinski svetovalci KPI Selli, Papais in Menichino so na pokrajini vložili interpelacijo s katero zahtevajo izredno sejo pokrajinskega sveta, mestna sekcija PSI je obvezala poslance Fortuno, Ceccherinija in Lepre ter senatorja Zanniera, naj nastopijo v Rimu na ustreznem mestu, da se položaj v dveh goriških tovarnah čimprej razčisti in da se ugodi delavskim zahtevam.

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA V GORICI

Potrebno je odpraviti krizo v Nuova S. Giorgio

Proučevanje osnutka organika za občinske uslužbence

Občinski odbor v Gorici je na svoji zadnji seji v ponedeljek zvečer nadaljeval s proučevanjem osnutka za organik občinskih uslužbencev ter bo nadaljeval s tem delom tudi na prihodnjih sejah.

Župan Martina je poročal odbornikom tudi o kritičnem položaju v podjetju Nuova S. Giorgio, ki ogroža stalno zaposlitev delavcev, kateri so sporazumno z delavci podjetja SAFOG zasedli tovarno. Odborniki so izrazili željo, da bi prizadeti krajevni organi podvzeli potrebne ukrepe za stalno zaposlitev prizadetih delavcev in odpravo krize v tem podjetju.

Na seji so nadalje odobrili nekaj ukrepov upravnega značaja. Občinskemu svetu bodo na prihodnji seji predlagali imenovanje preglednikov za občinski obračun za leto 1968, ki bodo pregledali tudi obračun občinskih podjetij. Prav tako bo podžupan Candussi predlagal občinskemu svetu določitev posebnega prispevka občine Posoškemu konzorciju za pospeševanje gospodarskega in socialnega razvoja.

Bergantov orgelski recital na Sv. gori

Znani umetnik prof. Hubert Bergant iz Nove Gorice bo priredil v petek 20. junija ob 18. uri (po sončni uri ob 17.) orgelski recital v baziliki na Sv. gori (Skalnici). Predvajal bo dela starih mojstrov, ki so živeli in ustvarjali od 16. do 18. stoletja. Gre za izjemen dogodek, saj so orgle na Sv. gori zelo kvalitetne in poslušalcem torej obetajo recital, ki si ga vsakdo lahko samo želi. Bazilika je po velikosti druga v Sloveniji in lahko sprejme okrog 4 tisoč vernikov oziroma poslušalcev.

Orgelski recital prireja občinska zveza kulturno - prosvetnih organizacij v Novi Gorici. Vlečnica na Sv. goro bo redno obratovala.

Danes zvečer v Verdiju črnska predstava «Jerico»

Danes zvečer bo v organizaciji ustanove EMAG ob 21. uri v gledališču Verdi v Gorici še zadnja predstava iz njenega programa za 1968-69. Na sporedu je lirična predstava «Jerico», delo avtorja Langstona Hughesa.

«Jerico» bodo predvajali črnski umetniki iz ZDA v originalu, kakor so jo predvajali v gledališču v New Yorku. Črnski umetniki so sinoči nastopili v Pordenonu v naslednjih dneh pa bodo nastopili še po raznih furlanskih mestih. Na programu imajo črnske pesmi, ki opevajo njihovo suženjstvo v Ameriki in vero v osvoboditev ter povratek v domovino.

Vstopnina je po 1500 lir in za abonente po 1000 odnosno za mladino po 500 lir.

V Gorici je umrl Umberto Merlo

V ponedeljek so v Gorici pokopali načelnika tajništva pri trgovinski zbornici rag. Umberta Merla, ki je v bolnišnici S. Giusto podlegel hudi in zavratni bolezni v starosti komaj 45 let. Le nekaj dni prej je bil še na delu kot po navadi potem ko so ga operirali pred dvema mesecema. Pokojnik je bil splošno priljubljen.

Še pred kratkim je bil na mednarodnem sejmu Alpe Adria v Ljubljani kot zastopnik goriške trgovinske zbornice. Svojcem izrekamo naše sožalje.

IZ GORIŠKEGA MATIČNEGA URADA

V goriškem matičnem uradu so 16. in 17 junija prijavili 9 rojstev in 11 smrti.

ROJSTVA: Elisabetta Calligaris Rafaella Adani, Francesco Tomasin, Alessandro Simonetti, Alessandra Fritsch, Francesco Gon, Michela Anastasio, Daniela Giacuzzo in Sabrina Milloch.

SMRTI: upokojenka 78-letna Anna Batistic vd. Peteani, uradnik 46-letni Umberto Merloi, gospodinja 55-letna Ada Wolf por. Tarantiinio, gospodinja 74-letna Alice Razza vd. Visintin, 87-letna Camilla Canciani vd. Venica, upokojenec 83-letni Pietro Marizza, kmet 50-letnii Romolo Alt, upokojenec 69-letni Guglielmo Novelli, gospodinja 79-letna Erminia Zanvo vd. Carli, gospodinja 47-letna Carmen Bran por. Cubej in trigovec 68-letna Agostina Zotti vd. Mosetti.

Kino

CORSO. 17—22: «Con le spalle al muro», D. Mc Callun in S. Stevens; kinemaskopski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.
VERDI. 21.00: «Jerico» — Glasbena prireditev ameriških črncev.
MODERNISSIMO. 17.00: «I fiori del male». Francoski barvni kinemaskopski film Nica Dumasa. Mladini pod 18. letom prepovedan.
VITTORIA. 17.15: «Lollipop», V. Vianna in J. Valdao; italijansko-španski film, mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE. 17—21.30: «Voltati... ti uccido», F. Sancho in E. Bianchi; italijansko-španski kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 18.00: «Io ti amo», A. Lupo in Dalida Barvni film.
EXCELSIOR. 17.30: «Due occhi di ghiaccio», T Stamp. Kinemaskope v barvah.
PRINCIPE. 18.00: «Super colpo da 7 miliardi», B Harris. Barvni film.

Nova Gorica

Soča (Nova Gorica): «Smer Santa Costa», francoski barvni film — ob 18.30 in 20.30.
Svoboda (Šempeter): «Potovanje v dvoje», ameriški barvni film — ob 18.30 in 20.30.
Deskle: «Lovci na skalpa», ameriški barvni film — ob 20.30.
Prvačina: «Lawrence arabski», angleški barvni film ob 17. in 20.30.
Sempas: Prosto.
Kanal: Prosto.
Renče: Prosto.

DEŽURNE LEKARNE
GORICA

Danes ves dan in ponoči bo odprta lekarna Pontoni Bassi, Raštel št. 26, tel. 33-49.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna San Nicolò v Ul. 1. maggio — tel. 733-28.

OB ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

Uspela prireditev in razstava v nedeljo na šoli v Sovodnjah

Sodelovali so učitelji in učenci osnovnih šol iz Sovodenj, Rupe in Gabrij - Zahvala za pomoč občinske uprave

Preteklo nedeljo so tudi otroci slovenskih osnovnih šol iz Sovodenj, Gabrij in Rupe zaključili letošnje šolsko leto s skupno šolsko prireditvijo, ki so jo naštudirali s pomočjo svojih vzgojiteljev. Še prej pa so v šolskih prostorih pripravili bogato razstavo ročnih del vseh razredov, s katero so pokazali, da šolsko leto ni bilo brezuspešno. Razstava je bila predmet živega zanimanja zlasti od strani staršev, pa tudi drugi prijatelji mladine so si jo ogledali. Številna ročna dela deklic, pa gradovi in druge stavbe, ki so jih izrezljali dečki, pa risbe in slike po stenah, so želi splošno odobravanje in občudovanje.

Pri popoldanski predstavi na šolskem dvorišču se je zbralo še precej občinstva, predvsem vaščanov, čeprav vreme ni bilo gotovo in je grozil dež. Med njimi so bili tudi predstavniki šolskih oblasti in občinske uprave. V imenu učencev in učiteljev je goste in druge udeležence pozdravila napovedovalka ter se obenem zahvalila občinski upravi za pomoč, s katero so omogočili izvedbo zaključne šolske prireditve, «Želeli smo zaključiti šolsko leto v veselju in zato smo priredili ta nastop. Trudili smo se skozi vse šolsko leto in marsikaj lepega in koristnega smo se naučili. Uspehi pa niso bili vedno odlični in to naj današnje občinstvo blagohotno upošteva» je zaključila svoj pozdrav.

Pri izvajanju kulturnega programa so najprej učenci iz Sovodenj zapeli tri pesmi. Učenka II. razreda Anica je nato recitirala pesem «Poletje prihaja»; sledila je recitacija prvega razreda «Žabji zbor». Sledile so še nekatere recitacije in deklamacije. Nato so nastopili učenci iz Rupe s prizorom «Kaznovani šaljivec», učenci IV. razreda iz Sovodenj pa so podali prizor «Bratovska ljubezen», otroci iz Gabrij pa prizor «Materina ljubezen».

Pogled na del šolske razstave v Sovodnjah, kjer so otroci z Sovodenj in drugih šol v sovodenjski občini pokazali, kaj so se med letom naučili

Sledila je novost za šolske prireditve prizor z lutkami, ki ga je pripravila učiteljica Vanda Tomasi ter so se z njim nastopajoči prav dobro izkazali. Sledil je zabaven prizor «Katrica, nova služkinja» in kot zaključek so učenci zapeli še dve pesmi «Preljubo veselje» ter «Svetlo sonce se je skrilo», ob splošnem odobravanju občinstva, ki je bilo s prireditvijo zadovoljno V resnici je treba pohvaliti vse nastopajoče in njihove vzgojitelje, ki so vložili toliko truda v priprave, da je prireditev res prav lepo uspela

Vzajemnost PSIUP z bojem delavcev v NSG in SAFOG

Dne 17. junija se je sestal v Trstu dežlni izvršni odbor PSIUP in je proučil potek delavskih borb v deželi. Pri tem je ugotovil izredno kritični položaj v podjetju Nuovo San Giorgio v Gorici. Na podlagi zadnjih sklepov IRI, da premesti del osebja tega podjetja v SAFOG, je razvidno, da nameravajo podjetje postopno ukiniti.

Ker se vlada prav nič ne zanima, da bi zagotovila zaposlitveno raven v Gorici, je odločni odgovor delavstva Nuovo San Giorgio in SAFOG v glavnem mestu goriške pokrajine z zasedbo delavnic obeh podjetij IRI popolnoma upravičen. PSIUP Furlanije - Julijske krajine izraža vzajemnost z bojem delavcev ter obvezuje vso stranko, da se na vseh ravneh bije v tesni povezanosti z delavci obeh podjetij za ohranitev zaposlitve in za uresničenje zahtev delavstva.

Skuterist se je ubil na cesti pri Štivanu

Včeraj ponoči okrog 1.30, ko se je vračal iz Tržiča proti domu se je smrtno ponesrečil 34-letni Aldo Susa iz Sesljana. V bližini križišča Agli archi pod Štivanom je iz neznanih vzrokov izgubil nadzorstvo nad skuterjem, s katerim se je peljal ter zavozil na desni strani s ceste preko obcestnega jarka in z vso silo treščil z glavo v zid. Nezavestnega so odpeljali v tržiško bolnišnico, kjer pa je že čez poldrugo uro podlegel poškodbam zaradi prebitja lobanje.

20. junija predaja dolžnosti na prefekturi

Sedanji goriški prefekt dr. Stanislao Pietrostefani bo 20. junija zapustil naše mesto; vodilni položaj na prefekturi bo prevzel dr. Santino Sganga, generalni inšpektor notranjega ministrstva. Dr. Pietrostefani bo odšel na novo službeno mesto v Arezzu. V Gorico je prišel pred 16 meseci. V tem času si je pridobil dosti zaslug pri urejevanju važnih vprašanj, pri katerih je pokazal veliko mero sposobnosti in človeške topline

Novi prefekt dr. Santino Sganga se je rodil v Neaplju 27 februarja 1907, v državno upravo je stopil leta 1931, oktobra 1956 je bil imenovan za prefekta, oktobra 1965 pa povišan v prefekta prvega razreda.

Služboval je v Enni, Caltanissetti, Leccu in Siracusi. Po kratkem premoru je prevzel vodstvo prefekture v Riettiju in jo vodil do 1966. leta, ko so ga znova poklicali na notranje ministrstvo za generalnega inšpektorja.

Dr. Sganga, ki je eden izmed zelo cenjenih funkcionarjev notranjega ministrstva zaradi osebnih vrlin in poklicnih sposobnosti, je dobro seznanjen z vprašanji, ki se pojavljajo na Goriškem.

Natečaj za službo občinskega tajnika

Občinska uprava v Gorici sporoča, da je bil v Uradnem listu št. 123 od 16. maja objavljen natečaj za službo občinskega tajnika drugega razreda in na poskušnjo. Izpiti za kandidate bodo v Rimu od 6. do 8. oktobra 1969. Prošnje je treba poslati na pristojno ministrstvo v Rimu do 21. julija letos.

Podrobnejša pojasnila daje občinsko tajništvo v Gorici.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Na Vogrskem so snemali telefilm o Napoleonu

Sodelovalo je 50 jugoslovanskih igralcev in konjenica

Baročni dvorec iz 18. stoletja na Vogrskem v spodnji Vipavski dolini je bil več dni prizorišče zanimivega prizora. Tam so namreč snemali televizijski film o obdobju Napoleona, ki ga bodo predvajali v počastitev dvestote obletnice cesarjevega rojstva, ki poteka letos. Film pripravlja francoska televizija s sodelovanjem televizije iz Italije, Švice, Kanade in Belgije. Gre za zgodbo nekega francoskega vojaka, ki je sodeloval v vseh Napoleonovih vojnah.. Z doma je odšel nepismen kmet, vrnil pa se je kot izkušen oficir. Ko se je po generalovem porazu vrnil v rojstni kraj je o svojih dogodivščinah napisal knjigo, ki je bila osnova za pripravo televizijskega scenarija Glavno vlogo tolmači francoski gledališki, filmski in televizijski igralec Henry Lambert, vlogo Napoleona pa italijanski igralec Carlo Palmucci iz Rima. V pogovoru s časnikarji je dejal, da so mu vlogo Napoleona dodelili po skrbno izvedenem natečaju v Rimu. V resnici je Napoleonu zelo podoben.

V filmu nastopa 5 francoskih, 8 italijanskih ter 50 jugoslovanskih igralcev. Sodelovali so tudi številni tehniki zagrebškega podjetja «Jadran - film», ki je oskrbel tudi vse tehnične storitve. Kot pomožni igralci, oziroma statisti, so pri snemanju nastopili konjeniki iz Požarevca v Srbiji ter vojaki iz Vipave.

Ekipa je razen na Vogrskem in v Trnovskem gozdu snemala še v Zagrebu, Sisku, pri Delnicah ter na področju Varaždina. Nov film — imenoval se bo «Je an Roch Coignet» — bo prikazal celotno obdobje Napoleona in torej tudi vse zgodovinske boje, ki jih je vodil Trajal bo šest ur, na televiziji pa ga bodo prikazali v šestih nadaljevanjih proti koncu tega leta.

Podporno društvo
DIJAŠKA MATICA
bo imelo svoj redni
OBČNI ZBOR
v torek, 24. junija 1969 v Trstu v Ulici Geppa 9 ob 20. uri.

šport šport šport šport šport šport

KOŠARKA

V tekmovanju za «Pokal Melloni»

Po treh zaporednih zmagah zopet poraz peterke Bora

Kljub porazu so borovci na drugem mestu lestvice

ITALSIDER - BOR 40:26 (11:11)

ITALSIDER: Zimmermann 14, Visintin 6, Moretti 4, Tombacco 5, Hrovatin 1, Biekar, De Pasa, Pellizzaro 4, Costrigno, Boltar 6.

BOR: M. Kralj 5, Barazutti, Francia, D. Zavadlal, L. Pertot 4, S. Hrvatič 6, V. Hrvatič 11.

SODNIK: Paoletti.

KAZENSKI METI: Italsider 4:14, Bor 4:18.

Po treh zaporednih uspehih so morali «plavi» naraščajniki zopet poraženi z igrišča. Po izenačeni in včasih tudi lepi igri so klonili Italsidru. Kljub temu porazu pa so osvojili drugo mesto na lestvici. To je kar lep uspeh če pomislimo, da so nastopali brez treninga. Vodstvo pri tem tekmovanju ni gledalo na rezultate, ampak predvsem na to, da so imeli tekmovalci možnost nastopati, da bi si s tem pridobili čim več izkušenj.

V nedeljski tekmi se je zelo izkazal Valter Hrvatič. Zanesljivo je režiral igro «plavih», poleg tega pa je bil tudi najboljši strelec. Njegov brat Stojan se je boril za vsako žogo, enako pa tudi Kralj. Zavadlal je pokazal, da je precej napredoval, vsekakor pa mu se še pozna pomanjkanje treninga. Nekoliko je tokrat razočaral Livij Pertot. Morda zato, ker smo sicer skoraj vedno navajeni videti pri njem dobro igro in mnogo uspešnih strelov, tokrat pa je zaigral nekoliko pod svojim poprečjem.

S svojo igro je opozoril nase tudi mali Barazutti, ki je zaigral borbeno, prestregel je več žog, v napadu pa ni imel sreče. Francia je ponovno potrdil, da je to igralec, ki se bo lahko razvil v zelo dobrega košarkarja.

V nasprotnikovih vrstah se je — kot v prejšnjih tekmah — izkazal nizki Zimmermann, ki je bil tudi najboljši strelec na igrišču. Na splošno pa Italsider v tej tekmi ni bil preveč nevaren nasprotnik, le da je trener razpolagal z vrsto dobro pripravljenih igralcev.

«Plavi» so prešli v vodstvo takoj v začetku in so vodili do stanja 6:5. Nasprotnik jih je nato prehitel, Bor je še enkrat izenačil pri 11:11, nato pa je v drugem polčasu Italsider po zaslugi Zimmermanna nizal koš za košem. Borovci so morali zamenjati tudi utrujenega Pertota in tako jim ni preostalo drugega, kot da polože orožje.

—jan—

NAMIZNI TENIS

Moška promocijska liga

Drevi v Trstu Julia-Sokol

Drevi bo v Trstu na sedežu društva Julia srečanje v okviru finalnega turnirja moške promocijske namiznoteniške lige. Med seboj se bosta pomerila Julia in Sokol. Dvoboj bo veljal za osvojitev prvega mesta.

V tem tekmovanju nastopajo namreč v finalnem kolu tri moštva. Prejšnji teden je Julia premagala La Cantina iz Vidma s čistim izidom 5:0, z enakim rezultatom pa je Videmčane premagal tudi Sokol, le da je prišel do zmage brez borbe.

Ob priliki vinske razstave

Turnir Sokola v Nabrežini

Ob priliki vinske razstave bo priredil ŠD Sokol v soboto in nedeljo v Nabrežini namiznoteniški turnir. Na tej prireditvi lahko nastopijo tekmovalci treh kategorij: neuvrščeni tretjekategorniki, mladinci in neregistrirani igralci.

Organizator turnirja je že poslal vabila vsem društvom ki so včlanjena v namiznoteniško zvezo. Vabljena pa so tudi vsa ostala društva, ki razpolagajo z igralci, ki še niso registrirani.

Turnir bo na društvenem sedežu Sokola v Nabrežini in se bo začel v soboto ob 15. uri.

Prijavnina za nastop znaša 150 lir.

V nedeljo 22. in teden dni kasneje bo v Križu nogometni turnir veteranov za «Trofejo B. Chizzo» (na sliki). V nedeljo bosta izločilni tekmi Udinese - Monfalcone in Triestina - reprezentanca Krasa, 29. t. m. pa bosta finalni tekmi za 1. in 3. mesto

HOKEJ NA KOTALKAH

PRVENSTVO A LIGE

Končno zadoščenje za Triestino DL Ferroviario v slabih vodah

Končno zadoščenje tudi za Triestino v tem prvenstvu, ki je do sedaj potekalo zelo neugodno za tržaška moštva. V sobotni tekmi z Novaro je Triestina povsem pregazila nasprotnike, ki so morali domov s hudim porazom. Tekma na tržaškem igrišču je bila izredno napeta in je priklicala ogromno gledalcev. Malokdo je na vsak način upal na tolikšen uspeh. Zadnji podvigi gostov in pa razočarajoč začetek prvenstva za Triestino niso obetali nič dobrega. Tekma pa se je takoj odločila v korist rdečih, ki so po 15' že vodili s 3:0. Napadalni par Martellani - Počkaj je popolnoma zbegal negotovo obrambo gostov, v kateri je povsem odpovedal vratar Romussi. Slab dan obrambe pa je negativno vplival tudi na napadalce, ki niso pokazali tiste učinkovitosti, ki je bila zanje značilna v tem začetku prvenstva. Zaffinetti in tovariši so našli v Prinzu in Cervu nepremostljivo oviro, pravi zid pa je bil Mari, ki je v drugem polčasu rešil moštvo, ko je sodnik zaradi napačne menjave izključil Prinza in Martellanija. Pohvalo zasluži tudi mladi Gon, ki je odlično prispeval k napadalni igri.

Drugo tržaško moštvo, Ferroviario, pa je popolnoma razočaralo. Tekma v Valdagnu res ni bila med najtežjimi, zmaga Marzotta, ki je sameval na dnu brez točke, pa je nekoliko presenetila tržaške navijače. Z belomodrimi nekaj ni v redu. Ferroviario nikakor ne prikaže na tujem vseh svojih zmožnosti in beleži poraz za porazom. V soboto je sicer tržaško moštvo zaigralo enakovredno z nasprotnikom, ni pa znalo v napadu izkoristiti vseh priložnosti. Neuspeh pa je potisnil moštvo v zelo neugoden položaj.

V ostalih tekmah pravzaprav ni bilo problemov o rezultatih. Laverda se je le v prvem polčasu znašel v težavi v Follonici, kjer so novinci Skating Cluba še enkrat presenetili s svojo živahno igro in zaključili prvi polčas v vodstvu. V drugem delu so gostje končno pritisnili na plin in v eni minuti preobrnili rezultat. To pa je potrlo domačine, ki so v nadaljevanju popustili. Candy je po hudem porazu v Novari stresla svojo jezo nad ubogim Trissino, ki kljub požrtvovalni obrambi ni mogel biti kos lanskim prvakom. Presenetljivo majhen odpor je nudila Pro Follonica v Modeni, kjer so domačini dosegli izredno visoko zmago. Gostje so sicer nastopali brez najboljšega igralca, Marchesinija, znašli pa so se pred trdno obrambo, ki si lahko celo dovoli izmenjavo vratarja, ne da bi pri tem trdnost obrambe hromela: Fontana in Tonioni sta namreč oba med najboljšimi italijanskimi vratarji.

IZIDI

Triestina — Novara 7:3
Marzotto — Ferroviario 4:2
Iris — Pro Follonica 8:1
SC Follonica — Laverda 1:5
Candy — Trissino 7:2

ODBOJKA

Moška promocijska liga

Drevi prva srečanja

Danes se začne na našem področju moško promocijsko odbojkarsko prvenstvo. Med drugimi bodo odigrali ob 20. uri tudi naslednja tri srečanja: Flaminio - Sokol, Breg - Gaja in Gaja - VIS.

Ženska promocijska liga

EDERA - BREG B 3:0 (15:8, 15:8, 15:3)

BREG: Slavec, M. in D. Sancin, Manin, Lindič, Boneta, Zobec

SODNIKA: Palombari in Rigoni.

Včeraj so odigrale mlade Brežanke svoje poslednje srečanje v okviru letošnjega ženskega promocijskega prvenstva. Doživele so sicer gladek poraz s 3:0, ki pa ne odraža pravilno dogodkov na igrišču, vsaj ne v prvih dveh setih. V tem delu tekme so namreč igrale dokaj dopadljivo in so bile svojim nasprotnicam do polovice niza povsem enakovredne, nato pa so nenadoma popustile in prepustile pobudo Ederi. V zadnjem setu pa se jih je lotilo malodušje in so predale tekmo brez večjega odpora.

Za I. mladinski pokal

V nedeljo v Lonjerju štafetni tek 4X800 m

Prosvetno društvo Lonjer - Katinara organizira v nedeljo, 22. t.m., ob 10. uri štafetni tek 4x800 m za I. mladinski pokal Lonjerja.

Ekipe, ki se nameravajo udeležiti teka, obveščamo, da bo vpisovanje danes, 18. in v soboto, 21. t. m., na sedežu prosvetnega društva Lonjer Katinara od 20. do 21. ure.

V petek v Nabrežini

Nagraditev udeležencev mladinskih iger

V Nabrežini bo v petek pred otvoritvijo vinske razstave na vaškem trgu nagrajevanje igralcev, ki so nastopili v občinskem delu tekmovanja letošnjih mladinskih športnih iger. V devinsko - nabrežinski občini so nastopila štiri društva od teh dve slovenski, namreč Sokol in Devin - Štivan.

«NAGRADA NAJMLAJŠIH»

«Plavi» osvojili drugo mesto

Danes popoldne bo na Greti nagrajevanje

BOR - ITALSIDER 14:8 (8:4)

BOR: Vukotič, Umek, Šemec, Žetko 8, Francia 6, Colja, Harej, Marc, A in F. Starc.

ITALSIDER: Semeraro, Trevisani 6, Azzolin 2, Richiedei, Saul, Cergol, Bonin, Manzin, Cossi.

Začetniki Bora so osvojili tudi zadnjo tekmo tega turnirja in so tako z enim samim porazom in minimalno razliko v koših zasedli drugo mesto. V vsem srečanju so imeli «plavi» pobudo v svojih rokah. Bili so zelo borbeni, značilno za te igralce pa je tudi, da se ukvarjajo s tem športom z veliko ljubeznijo. Vedno redno trenirajo in tudi poraz jih prav nič ne demoralizira. Res je škoda, da so v tekmi s Trizzinom doživeli poraz, saj bi povsem zaslužili prvo mesto.

Največ zaslug za osvojitev drugega mesta imata vsekakor A. Starc in Vukotič, čeprav sta v poslednjem nastopu zaigrala nekoliko slabše kot sicer. Dobro sta se izkazala tudi Francia in Umek, Žetko pa je pokazal precej manj, kot je sposoben. Samo v zadnji tekmi je pokazal svojo pravo vrednost. Zelo dinamična igralca sta Colja in Harej, zlasti prvi. Ostali igralci so sicer tudi zaigrali požrtvovalno, pozna pa se jim, da so še začetniki.

Vsi igralci, ki so nastopali na tem turnirju, naj se zbero danes, 18. t. m. ob 17.30 na igrišču na Greti, kjer bo nagrajevanje.

—jan—

Borovci v tekmi s peterko Cianocolori

V NEDELJO V KRIŽU MED SUHIMI IN DEBELIMI

Malo za šalo, malo za res: neodločen izid utrujenih

STRELCI: V 20' p. p. Ciano Marketo; v 35' d. p. Bruno Rsk.

DEBELI: Milo Slika, Srečko Bečar, Juri Kunca, Tonči Jožin, Livio Kl, Pepi Husu, Ciano Marketo, Silvio Stuok, Bruno Fata, Miro Mijerca, Sergio Poštjer (znamka), Azim.

Trener: Jurij Kunca; str. sodnik Mario Pita; maser Davo Tripca.

SUHI: Livio Pelijer, Silvano Doktor, Žarko Smetina, Omero Omonero, Bruno Rsk, Edo Mandic, Nino Šimc, Guarino Soša, Gigi Toto, Zmago Pierc, Binčk, Božo Beleko.

Trener: Drago Katica; str. sodnik: Guerino Mikola.

Kljub dežju, ki je grozil debelim in suhim, sta se ob točno določeni uri ekipi predstavili občinstvu na kriškem pravokotniku. Po običajnih stiskih rok kapetanov je sodnik pognal v zrak star kovanec in žreb je bil naklonjen debelim, ki so izbrali polovico igrišča s soncem v hrbtu, čeprav ga ni bilo. «Nikoli se ne ve» je dejal kapetan debelih Mjerca. Ko so fotografi opravili posnetke ter po razmestitvi ekip na prej določena mesta, je začetni udarec pripadal suhim, ki so prvi prestopili polovico igrišča debelih.

Po začetnih izmeničnih udarcih na sredini igrišča, so debeli (s svojo težo) polagoma stisnili suhe v njihovo polovico in imeli več priložnosti za dosego gola. Husu je s svojo prefinjeno igro gospodaril v sredini in posredoval svojim napadalcem podaje, ki so spravljale obrambo suhih v resne težave. Stalen pritisk je končno bil kronan v 20', ko je napad debelih s podajami preigral obrambo suhih in Ciano Marketo je s prizemnim strelom ukanil Peligerja. Gol je debele še bolj podžgal, tako da so še naprej pritiskali na suho obrambo (čeprav je začelo rositi) in imeli še tri idealne priložnosti za zvišanje rezultata, ki pa so se zaradi debelosti razblinile v nič.

Drugi polčas je imel povsem drugačno lice. Suhi, ki jih teža ni ovirala, so se otresli stiska debelih in začeli vse pogosteje ogrožati vratarja Sliko. Debelim, ki jim je hiter tempo igre odvzel sapo in noge (maser Davo je imel precej dela), so popustili na sredini in nudili Brunotu Rsku, ki je bil v obrambi suhih kot prosti skoraj nepremagljiv, možnost, da se je pogosteje spuščal v napad. In ko je že kazalo, da bodo debeli kljub težavam zdržali pritisk suhih in s tem rezultat, je ravno Bruno Rsk z močnim strelom v zgornji levi kotiček (kljub posredovanju vratarja Slike, ki je žogo odbil v prečko) dosegel izenačenje.

Vsekakor pravičen končni izid, ki je zadovoljil obe ekipi, ki sta se po tekmi prijateljsko zbrali ob kozarcu vina in logično razpravljali o tekmi ter začeli tožiti nad bolečinami v nogah. Potrebno bo precej časa, da bodo dokončno preboleli utrujenost.

K. Košuta.

ŠAH

Spaski svetovni prvak

MOSKVA, 17. — Sovjetski velemojster Boris Spaski je osvojil naslov svetovnega prvaka. Spaski, 32-letni časnikar iz Leningrada, je od 24 srečanj za svetovno prvenstvo, ki jih mora odigrati s svojim rojakom Tigranom Petrosjanom, doslej odigral 23 in je zbral 12,5 točke. Ta uspeh mu je torej zagotovil naslov svetovnega prvaka že eno kolo pred koncem.

Suhi in debeli Križani pred nedeljsko tekmo

KOLESARSTVO

DIRKA PO ŠVICI

Van Springel na cilju Adorni še vedno leader

LUGAN, 17. — Belgijec Hermann Van Springel je danes zmagal v sedmi etapi dirke po Švici Crans - Lugan (225 km). Italijan Vittorio Adorni je ohranil vodstvo v splošni lestvici.

Vrstni red na cilju je naslednji:

1. Van Springel (Bel.) 6.40'58"
2. Janssen (Hol.) 6.41'07"
3. David
4. Adorni (It.)
5. De Rosso (It.)
6. Van Neste (Bel.)
7. Almar (Fr.)
8. Castello (Šp.)
9. Gonzales (Šp.)
10. Paolini (It.) itd.

* * *

FIRENCE, 17. — Danes popoldne je vodstvo ekipe sklenilo, da Filotex ne bo nastopila na Touru de France. Do sklepa je prišlo zaradi slabega zdravstvenega stanja vodilnega kolesarja ekipe Franca Bitossija.

* * *

PARIZ, 17. — Glavni menažer kolesarskega kluba Faema, v kateri nastopa tudi Eddy Merckx, Vincenzo Giacotto se je danes razgovarjal z Jacquesom Goddetom in Felixom Levitanom o pogojih za nastop ekipe na Touru de France.

* * *

PARIZ, 17. — Vsedržavna zveza francoskih profesionalnih kolesarjev je izdala uradno poročilo, v katerem izraža solidarnost s tistimi kolesarji, ki bi se med večjimi kolesarskimi dirkami (francosko prvenstvo, Tour de France itd.) uprli zdravniškemu «antidoping» pregledu in to dokler ne bodo popolnoma spremenili mednarodnega pravilnika tega pregleda. V poročilu je navedeno, da bo zveza sodelovala z lastnimi delegati pri sestavljanju novega pravilnika tega pregleda. V poročilu je navedeno, da bo zveza sodelovala z lastnimi delegati pri sestavljanju novega pravilnika in javlja, da bo nastopila pri javnih organih z zahtevo, da se preneha s škandalozno diskriminacijo glede zatiranja uživanja poživil, katerega žrtve so prav profesionalni kolesarji.

* * *

PARIZ, 17. — Ekipi Merciar-BP in Willem Gazelle sta že najavili imena kolesarjev, ki ju bodo predstavljali na prihodnjem Touru de France.

Mercier - BP bo poslala na start sedem Francozov (Georges, Chappe, Jean-Pierre Genet, Cyrille Guimard, Bernard Labourdette, Raymond Poulidor, Raymond Riotte, Jean Vidament), enega Nizozemca (Eddy Beugels), enega Angleža (Barry Hoban) in enega Belgijca (Edouard Janssen). V ekipi Willem-Gazelle bo sedem Nizozemcev (Leen Poortvliet, Kees Haast, Evert Dolman, Harm Ottenbros, Rene Pijnen, Rini Wagtmans, Henk Nijdam), trije Belgijci (Rick Van Looy, Jules Van Der Flass, Jos Timmermans).

TENIS

LONDON, 17. — Danes so izbrali nosilce skupin wimbeldonskega mednarodnega teniškega turnirja. Največ nosilcev skupin je avstralskega porekla.

Nosilci skupin so naslednji:

SINGLE (moški): 1. Rod Laver (Avsl.), 2. Tony Roche (Avsl.), 3. Tom Okker (Hol.), 4. Ken Rosewall (Avsl.), 5. Arthur Ashe (ZDA), 6. John Newcombe (Avsl.), 7. Clark Graebner (ZDA), 8. Cliff Drysdale (Z. Af.), 9. Roy Amerson (Avsl.), 10. Anders Gimeno (Šp.), 11. Fred Stolle (Avsl.), 12. Pancho Gonzales (ZDA), 13. Ray Moore (J. Af.), 14. Bob Hewitt (J. Af.), 15. Dennis Ralston (ZDA), 16. Stan Smith (ZDA).

SINGLE (ženske): 1. Margaret Court (Avsl.), 2. Billie - Jean King (ZDA), 3. Virginia Wade (VB), 4. Ann Jones (VB), 5. Nancy Richey (ZDA), 6. Kerry Melville (Avsl.), 7. Julie Heldman (ZDA), 8. Judy Tegart (Avsl.).

DOUBLE (moški): 1. John Newcombe in Tony Roche (Avsl.), 2. Roy Emerson in Rod Laver (Avsl.), 3. Ken Rosewall in Fred Stolle (Avsl.), 4. Bob Lutz in Stanley Smith (ZDA), 5. Bob Hewitt in Fred McMilan (J. Af.), 6. Tom Okker in Marty Riessen (ZDA), 7 Cliff Drysdale (J. Af.) in Roger Taylor (VB), 8. Arthur Ashe in Charlie Pasarell (ZDA).

DOUBLE (ženske): 1. Margaret Court in Judy Tegart (Avsl.), 2. Rosemary Casals in Billie - Jean King (ZDA), 3. Francoise Durr (Fr.) in Ann Jones (VB), 4. Lesley Bowrey (Avsl.) in Virginia Wade (VB).

MEŠANE DVOJICE: 1. Ken Fletcher in Margaret Court (Avsl.), 2. John Newcombe (Avsl.) in Billie - Jean King (ZDA), 3. Tony Roche in Judy Tegart (Avsl.), 4. Fred Stolle (Avsl.) in Ann Jones (VB).

55. MAKS ZADNIK

Med Snežnikom in morjem

Spomini na NOB - Istrski odred v Brkinih in Istri

V jurišu smo pobili 5 ali 6 Nemcev in jih nekaj ranili. Tako smo predhodnico, ki je imela kakšnih 10 mož skoraj likvidirali, toda zgodilo se je nekaj, na kar nismo računali. Verjetno so bili Nemci na neki način zvedeli, da se nahaja v tistih vaseh naša partizanska enota in so poslali v boj proti nam kakšnih 150 vojakov. Tako je prišla namesto samostojne bojne patrole predhodnica, ki smo jo napadli in razbili. Medtem pa se je nemška enota razvila v strelce na prostoru med potmi iz Puč za Novo vas in Padeno — severno-zahodno od položajev moje skupine in nas napadla v hrbet. Prav tedaj, ko smo se približevali pobitim Nemcem, da bi jim zaplenili orožje, se je vsula izza griča proti našim hrbtom toča izstrelkov. Naša zaseda iz griča pa je krepko tolkla z mitraljezom po Nemcih, ki so jurišali na nas in nas ščitila. Sreča za nas je bila tudi, da je bila pot od položajev našega napada do križišča poti Nova vas — Padena — Puče obzidana s kamenjem. Po njej smo se umaknili in se severno od kote 321 spet postavili Nemcem v bran. Toda Nemci so prodrli tudi na Pomjan in nam je tudi s te strani grozila nevarnost. Na položajih pa smo lahko vzdržali le kakih 20 minut. Nemci so prišli v bok tudi naši zasedi na koti 321 in jo prisilili k umiku. Na tem umiku pa je neki nemški ostrostrelec od daleč zadel politdelegata Fr. Prelca v glavo in je bil na mestu mrtev. Na položaje so Nemci tako streljali, da naši padlega Prelca niso mogli odnesti, zato so ga dobili Nemci, mu pobrali orožje in ga slekli; laže pa je bil ranjen tudi naš mitraljezec v ramo. Od tam smo se morali spričo nemške premoči umakniti čez dolino Dragonje, kjer smo dobili stik s komando mesta Buje. Nemci pa so tisti dan pretaknili vasi: Puče, Pomjan, Breče, Novo vas, Koštabono in druge zaselke.

Popoldne smo se vrnili v Puče. Naslednji dan 20. 4. 1945 smo Prelca pokopali v Pučah. Bil je veličasten pogreb s cerkvenimi obredi. Zbralo se je nad 700 ljudi iz vseh sosednjih vasi. Mladina mu je spletla 6 vencev iz svežega istrskega cvetja. Naši pevci so mu zapeli žalostinko, častni vod pa mu je izstrelil v slovo častno salvo. Meni je pripadla čast, da mu izrečem poslovilne besede. Govoril sem z globoko čustveno prizadetostjo, ginjen nad izgubo prijatelja, hrabrega borca, komunista in odličnega tovariša .Večina mladink in naših borcev je jokala, tudi župniku so pritekle solze po licih. S težkim srcem in trdno odločeni, da ga maščujemo, smo se poslovili od tovariša Prelca, ki je padel na pragu svobode.

Večer po pogrebu smo ostali v Pučah. Bil sem gost v hiši sredi vasi. Domači hčerki Anici je šlo še vedno na jok spričo izgube čudovitega tovariša Prelca. Njena mama in oče sta me sprejela zelo gostoljubno. Želeli so, naj prespim pri njih, toda to sem odklonil in okoli 22. ure odšel v četo, ki se je utaborila na griču zahodno od vasi.

Naslednji dan sta komandant Matevž Šivec in namestnik komisarja Vinko Lukan — Emil poklicala našo četo v Labore, kamor smo prišli v zgodnjih popoldanskih urah. V Laborah smo ostali 2 ali 3 dni. Stražili in patrolirali smo okolico vasi tja do Pomjana in Šmarij ter proti Vanganelski dolini; drugi dan smo organizirali v vaški šoli sestanek z vaščani, na katerem sva govorila Emil in jaz. Isti dan zvečer sem vodil mladinski sestanek, na katerem je vaška mladina sprejela obsežne naloge, ki jih bo treba izvesti ob nemški kapitulaciji in prevzemu oblasti v mestih.

Mislim, da je bil sestanek na Laborah in Hrepelcih 22. aprila 1945. Naslednji dan smo dobili obvestilo, da je prodrla neka nemška enota k Babičem ali med Marezige in Babiče vzhodno od Pomjana. Šli smo tja, da jo napademo, vendar do boja ni prišlo, ker ko smo prispeli k nekemu zaselku, nam ni vedel nihče ničesar določenega povedati o sovražniku, zato smo se po 2 urah čakanja vrnili na Pomjan kota 377 (najvišji grič v dol. Istri) in zasedli položaje. Spet sem prispel 23. aprila 1945 — po 19. juniju 1944 — na Pomjan. Okoli vasi je bilo vse prekopano. Tu so imeli Nemci položaje za svoje topove. Domačini so nam povedali, da so bili fašisti in Nemci uvedli hud teror nad prebivalci in so morali mnogo gorja prestati. Nekaj ljudi so pobili, mnogo več pa so jih odvlekli v koncentracijska taborišča.

Naša četa je ostala na Pomjanu v zasedi celo noč in naslednji dan dopoldne so nas poklicali iz vasi Hrepelci ali Labore, naj se takoj vrnemo tja, ker je prispel namestnik komandanta IX. korpusa tov. Vasja.

SESTANEK V LABORSKI ŠOLI

Tisti večer — bilo je 24. aprila 1945 — smo imeli sestanek v laborski šoli do pozne večerne ure. Ne spominjam se več, o čem smo vse razpravljali. V dnevnik spominov sem 1947 zapisal, da nam je bilo na sestanku sporočeno, da so premeščeni na IX. korpus naslednji tovariši: Vinko Lukan — Emil, namestnik komisarja odreda, njegovo dolžnost pa naj prevzamem jaz, v. d. komisarja I. čete Polde Ivančič, por. Karel Vene, kom. 2. čete, p. por. Ivan Pezdirc, zast. Fr. Jurišević idr., hkrati je bilo sklenjeno, da gre v Brkine tudi nekaj borcev I. čete. Z Labor smo odpotovali, bilo nas je približno 20, naslednji dan popoldne čez Boršt, Truške in Popetre na Gračišče in Kubed, kjer smo se spopadli z Nemci in jih razbili.

NAPAD NA NEMŠKE KOLESARJE V KUBEDU

Od Trušk čez Popetre smo šli dokaj veselo. Povsod so nam ponujali pijačo in bili kar nejevoljni, če smo jo odklanjali. Mislim, da smo bili že kar dobro razpoloženi, ko smo prišli v Gradišče, kjer smo zvedeli, da so se naše enote izkrcale nekje v Istri in da so naši osvobodili Reko. Ta novica pa ni bila resnična. Ljudstvo je bilo veselo in navdušeno, kmalu za tem se je od nekod pojavila novica, da je konec vojne. Ljudsko navdušenje in vest o koncu vojne se je oprijela tudi nas. Zato smo se napotili kar po cesti proti Kubedu. Emil je «junaško» jezdil na nemškem belcu, mi pa smo jo počasi drobili za njim v gosjem redu. Drndič je zbijal šale, češ da jezdi kot cesar Franc Jožef in mu bodo Nemci, če ga srečajo, prav gotovo priredili parado.

Ko smo se bližali Kubedu, so ljudje bežali, ker so mislili, da prihajajo v vas Nemci. Mi smo se ustavili na cesti pri prvi hiši in zapeli neko partizansko pesem. Tam smo se zadržali približno 10 minut. Na griču pod borovcem je na južni strani vasi pasla koze neka 10 — 12 let stara deklica; (Pozneje sem zvedel, da je bila Edvina Udovič iz Kubeda) in je zavpila proti nam, da gredo Nemci s kolesi. Vprašali smo jo, koliko jih je, odgovorila nam je, pa jih je 10, toda v resnici jih je bilo le 5 ali 6. Hitro smo zavzeli položaje na obeh straneh cestnega useka. Na pot k hiši smo postavili Rusa Borisa Šerbinina s «šarcem». Ko so se nam približali, smo jih zaustavili, toda pometali so stran kolesa in začeli bežati, zato smo vsuli nanje ogenj z vseh strani. V boju je neki Nemec padel, enega ranjenega pa smo ujeli. Trem Nemcem je uspelo pobegniti proti Brezovici, vendar je nekaj naših steklo za njimi in so jih približno 2 km niže v dolini ujeli.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino ne naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Publicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst